

Mesa me Bot e Lwoma Mesa Meken me ekwyla

Mekana me mesa me bot e lwoma e bhooaba Mbεε Bhaadal e Luk nakwyal ε. Nyε kaada e dāa bot e lwoma, bot e Yezu nalwom o nagoola bhaadal. Be nakan egoola ye ε pe Yeluzalem, bhii tak pe kō epes e medhik me nadi mbaka-mbaka ne tin ε, bhii tak pe kō medhik me di ε ngwoob e ngwoob boo dii meson Meditelane ε. Deenek, be naasa **lwomel** Yezu nalwom náá, be sa ε (Luk 24.47-48, bot e lwoma 1.8).

E meken me mekana me bot e lwoma, Yezu ee-byet tō gwoo pe dāa Zεεb (1.9). Nenak nyε tokape e di wat be ne be nōo dāa nyε nadidi sok ε, e di'enek, nyε eedhis bedjekel be Sisim na Dεε, nadus pe dāa Zεεb ε (elanel e ebá). Sisim tak ε di djε be ghwyil ε kegoola embee esa e Zεεb sa ε. Meken ne mesik me mekana me bot e lwoma, Sisim na Dεε epedul bedhiiti bot ε di dum konj ne Zεεb o pe dāa Yezu.

Kekum pe elanel ε kam ne ebá, **mot-lwoma Pyεd** di mot ghoj tō etεp ee di kaadaa tō mekana me bot e lwoma ε.

Bedjekel e Yezu e eYuda, be ε kuku etó pe kok Ndjaa-ebuwa Yeluzalem, tin, be nadi lii kō esu ε lyoel'ó (ghen'ó). Deenek, tyee wat ne Yezu, be nabe àádi ε gwakel ne beghaa-Zεεb (elanel e elél kekum yii eten).

Bot e zedum konj ne Zεεb o eezetó kō mel me kyee dik Yude djas, pe Samali ne pe medhik me sis. Be

nadi goola Mbεε Bhaadal pε d́́a bot ε membyak me sis εlanjel ε eten ne elεl kekum εlanjel ε kam ne eb́́a (8—12). Yenek ε dhiiti sa na bes. Eghεη tak, eYuda b́́o emet ε nazodi é gu Zεεb ngot tak. Bε nadi gek náá, bot ε bεdhiiti bεZεεb ε sis tok ne ghwyil ε gu nyε. Tinaak, Yezu Klisto εpesa náá, bot djas di ne εgwakel ne Zεεb. BεZεεga ekeletyε, nεghu bεZεεga mendjaala ε pe byel. Ye εpebilel εbilel ne εbilel. Bot ε di t́́o tak o bot ε mbyak eYuda ne bot ε membyak me sis.

Kana pε pak εlanjel ε kam ne elεl, **mot-lwoma Pól** ε ka zεdu bhis ε Pyεεd t́́o ekwyala e mεkana me bot ε lwoma. Yezu Klisto ε nadj́́o Pól (εlanjel ε eten ne eń́a). Bot ε zεεga mendjaala Antý́s pε kyee dik Siili zo ka zεsεε nyε ne bεdhiiti bot nakwaa di gyee ne ne o, étep bε neekεgoola Mbεε Bhaadal ε Yezu Klisto εtsetape pε mεdhik me sis. E εken é εlanjel ε kam ne elεl, kekum εlanjel ε mεkam-mεmb́́a ne eten ne elεl, liial ε mεdj́́on me lwomele. Ye kaada ε dhaa Mbεε Bhaadal eezedjala mbakambaka ne Meditelane kekum pε ghaada Ĺ́m nadi boo ghaada ekukuma kyee dik tak ε.

Mbεε Bhaadal ε Yezu Klisto Luk nakwyal ε εpeliial ghεη Yezu nadi ḱ́o b́́s ε. Dum ne mεkana me mεsa me bot ε lwoma, ye é εken ε étep ee **εwala ε bot ε zεεga ndjaa mendjaala**. Ye é ewala ε bot ε di dum kon ne Zεεb o di ekeletyε o εpegoola melu djas ne é e di djas Mbεε Bhaadal ε Yezu. Bε goola ye é pε d́́a bot ε membyak djas ne pε d́́a bot ε bεZεεb djas, pε d́́a eboo bot, ne pε d́́a b́́o dhyeeb, pε d́́a bεkum ε bot ne pε d́́a bεdjel.

Yezu eekək bot e lwoma Sisim na Dεε

¹ Wεn so'am Teofil, tɔ məkana mam yii εsok, mε naakaada etεp ee Yezu nasa ε, nε mεlyo mε nyε nalyo djas e mεkεn «tɔɔ» ε,

² zεkum dwoɔ Zεεb naben nyε tɔ tɔ gwoo ε. εsok nε nyε nabyet tɔ tɔ gwoo, ye nabεε nyε eelik bot ε lwoma mεlyo nε ghwyil Sisim na Dεε.

³ Etεε nάά, bhis εsyee ε lε, nyε nadidi ε é lelyaal bε nyel, étεp bε neemyaal nάά, nε tsetεse nyε é nε tsik. Melu mεkam-mεnά, nyε nadi é lelyaal bε nyel, nyε nadi é lii nε nɔɔ kɔ εsu ε εyon ε Zεεb.

⁴ Dhiiti dwoɔ nyε nadi é dε edee lɔɔg wat bε nε bε nɔɔ, nyε eεzeke nε nɔɔ nάά: «Sa mot āātseta nε ghaada Yeluzalem. Bwoodka sa Saag'am nakεk ε, sa mε nalεε bin ε.

⁵ Etεε nάά, Zan Nduuel-bot naduu bot Zεεb é tɔ mεdii, gɔs ε nάά, tɔ kil melu mε di zye yenek, biyɔ aaduwa Zεεb ε tɔ Sisim na Dεε.»

Zεεb eεzeben Yezu tɔ tɔ gwoo

⁶ Deenek, bot ε nasεεga e di wat bε nε Yezu ɔ ε boozεdji nyε nάά: «Ghεη, ye é é εwala εlak é wɔ aagomal εyon ε Yisalaεl ee?»

⁷ Yezu eεzebɔɔza nάά: «Dum nε tεp εwala nε dwoɔ elenek āāgwyák biyɔ, etεε nάά, Saag'am ε nazekoobal yenek nε ghwyil ε.

⁸ Yε kabε biyɔ, bi é waabela boo ghwyil esok Sisim na Dεε aasul kɔ lin ε bi aadi é bεtyaases bam pε Yeluzalem, pε kyee dik Yude nε Samali kεkum pε mεsik mε bɔs.»

⁹ Bhis Yezu nake deenek ε, nyε eεzebɔyεt tɔ tɔ gwoo, bɔɔ djas é bee, wɔ gwaa eguud zokazεdipal nyε é mis mɔɔ.

¹⁰ Dáa be nadi gwyák tó gwoo esok Yezu nadi é byet ε, e di tak bot ebá ne ekaad ee na puu eezetuula be,

¹¹ be eezεke ne nɔɔ náá: «Bot ε Ghalile, étep yé bi di gwyε é gwyák tó gwoo? Yezu yenək mot Zεeb zedis nyε pak'en bin nyε tó tó gwoo ɔ, nyε aabaazobula ε dhatyee bi bee nyε é byet enek.»

Mot nagila Yudas ɔ

¹² Bot ε lwoma eezεsik pε Yeluzalem, dusa pε etsok ε pyeeb Oliv. Etsok ε tak natseta ne ghaada é tyee pes ewala ewat é kyeed meko.

¹³ Dáa be nakum pε Yeluzalem ε, be eezeni tó dhiiti dhen nadi pε eko é, ye nabεε e di be nadi zyezye ne esεega sok ε. Ye nabεε Pyeed, Zan, Zak, Andele, Filip ne Toma, zenɔɔ Bhaatelemi, ne Matye, Zak mɔɔ Alfe, Simɔn mot di tó εdhuu ε bot ε nadi djóoaa eZelot ɔ, zenɔɔ Yudas, mɔɔ Zak.

¹⁴ Bɔɔ djas, be nabε ε ne mefulu me esesεega é zεega mendjaala be ne boa, ne Maali nyεεg ε Yezu, zenɔɔ bɔn nyεεg ε Yezu esok ne esok.

¹⁵ Dwoo wat wɔ gwaa bot ε nadi dum kon ne Zεeb ɔ zokazεεega e di wat, metan me bot ε tak nabε tyee bot dhet ne mekam-membá. Wɔ gwaa Pyeed zetiaa tetel kuku ebwak ε lɔɔ, nyε eezεke náá:

¹⁶ «Bɔn ε nyεεg bam, ye be é ye eegoka náá, sa Sisim na Dεε naloolεε tó ekwyala e Zεeb ε sεε. Pε tó nuub ε Dhavid, nyε naaloolii dum ne Yudas náá. Ye é Yudas ε nadul bot ε nazεmεt Yezu ɔ.

¹⁷ Nyε nadi é ngɔt tó lɔɔg'es bot ε lwoma, nyε nabε ε nyε eebela ye kyee ekeε tó lwomel bis nalwomaa ε.

¹⁸ Deenek, ne epata ee be nadjε nyε étep nyε nazeke seeb Yezu ε, nyε naabɔm pyeeb. Nyε nabεε

nye eeduma si ne eghet é bós, mō tii nye, mendja djas pε kel.

¹⁹ Bot ε Yeluzalem djas naagwak tεp tak, e di tak ε be naget pyeeb tak tō lii'ɔɔ ε “Akeldama”. Ye kwyel elεε é “pyeeb ghiya”.»

²⁰ «Tinaak, beeka sa di kwyala tō mekana me medjeeb ε:

“Ndjan'ε goka ne elik é wum;

sa dhiiti mot àalik tō tak.”

Ye nabaakwyalel é náá:

“Da dhiiti mot ε zεdjila nye tō mesa me.*”

²¹ «É goka ne enɔŋaa ε, mot ngɔt tō sama bot ε nadi é gyee mena ne be nɔɔ esok mena nadi é keka melu djas mena ne Gheŋ Yezu ε:

²² kekan dwoo Zan naduu nye Zεeb ε, keyaka ne dwoo Zεeb nadis nye pak'enaka é. Mot tak aakadi é tiaa-ses mena be nɔɔ, étep kebaŋa ne bot náá, Yezu naazegom bhis esyee ε le.»

²³ Tin, be eezelyaal be bot εbá: Ye nabεε Zozεf. Dhiiti din ε le nabεε Bhaalsabhas, nye nabaadi é djóoaa é Justus. Ze nɔɔ Mathias.

²⁴ Bhii tak bot ε nadi dum koŋ ne Zεeb ɔ zokazεsεga, be moo tin é djaala náá: «Gheŋ, wɔy mot di é gu ebhum elyem e bot ɔ. Lyaala bis mot wɔ tó tō sama bot εbá bak ɔ,

²⁵ étep nye needi ngɔt tō sama bot ε lwoma, e di mesa ε Yudas mot lik bhis tó e di di egoka ne ne ɔ.»

²⁶ Tin, wɔ gwaa be zεsa dhiiti εgwyeeeg, εgwyeeeg ε tak ka sεε é Mathias. Mathias ε boozeni tō sama bot ε lwoma kam ne ngɔt.

* **1:20** Mεδ 69.26; 109.8

2

Ezye Sisim na Dee

¹ Dáa dwoo Potekot nakakum é, bot e nadi é dum konj ne Zeeb o nadi é é zeeega sum wat.

² Ka seeka to gwoo e, dhiiti mewunjal dáa ghuu na lyelyel eezelwoodal ndjaa djas be nadi to tak e.

³ Tin, be eezabee esonok eezetyaa ko elo boo tyee mengel me du. Bhii tak wo gwaa ngel tak zokazebeka boo epes-epes, kyee waa-wat eeketyaa ko lo mot ngooŋgot.

⁴ Boo djas naalwood ne Sisim na Dee. Bhii tak be moo tin é lii membyak mesis. Dáa Sisim e nadi é dje be ghwyil elii e.

⁵ Tin, é ghen tak, bot e mbyak eYuda nambee elyem di ko mel djas di ko bas o nadi é tin ko ghaada Yeluzalem.

⁶ Dáa be nagwak etap elenek e, boo djas zokasum ekaab zeeega e di wat. Be moo tin é djoka ebupe etee náá, mot ne mot nadi gwak bot e nadi dum konj ne Zeeb o é lii to membyak moo met.

⁷ Be naadyeebadjoka ebupe, boo náá: «Bot e di lii'aak tok bot e del e Ghalile?

⁸ Ye sa dáa náá, mot ne mot pak'ena gwak sa be di é lii e to dhaad mbyak'e?

⁹ Pak'ena wak ye é ne bot e dus pe del e Paltes, del e Medes, zenoo del e Elam. Bedhiiti bot dus e pe Meezopotami pe kyee dik Yude, pe del e Kapados, ne Ponj pe kyee dik Azia,

¹⁰ pe Filji, ne pe Panfili zenoo pe Ezipte ne é ngwoob ghaada Sylen pe Libi. Ye nabe e ne bot e nadus pe del e Lom o.

¹¹ Bedhiiti nabe bot e mbyak eYuda, bak bedhiiti nabe bot e nazemyaal edjaala Zeeb eYuda o,

bɛdhiiti tak nabe ε bot ε ghola Klet, ne bot ε dik Alaabi. Bisɔ djas ε pe gwak pe tɔ membyak mis dɔa be di lee embɛɛ ne eboo esesɛɛ Zɛɛb di sa ε!»

¹² Bɔɔ djas naadiaadjoka dhaa tyɛ, be moo tin «yoo» ɔabe ne dɔa be sa, be moo tin ε djinel pak'ɔɔ nɔa: «Yak tak kwyɛl ɛɛɛ yɛ?»

¹³ Tin, bɛdhiiti bot nadi ε gɔ be, bɔɔ nɔa: «Elangi e menyok ε di sa be!»

Pyɛɛd eezɛlii ne mɛdhuu me bot

¹⁴ Tin Pyɛɛd eezɛtyaa tetel be ne bak bɛdjekel kam ne ngɔt, nyɛ moo tin ε tuud ne mɛdhuu me bot elyɛɛpe nɔa: «Bɔn ε nyɛɛg bam eYuda, zɛnɔɔ biyɔ bot ε di dwoo'lak mos kɔ Yeluzalem ɔ, egoka bi mɛt ɛsuk ε sa di ε sɛɛ ε. Gwakeka ɛnyɔɛpe sa mɛ di kwyɛl ɛɛɛ bin ε.

¹⁵ Bot bak tok tɔ elangi e menyok dɔa bi di gek tɔ elyem bin ε, etɛɛ nɔa, mena dinaaka ε ε ewala etɛn ne enɔ yii mɛlem.

¹⁶ E di'enek guka nɔa sa ngooel-mɛkpa ε Zɛɛb Joel naleɛ ε moo zɛsael. Nyɛ nabɛɛ nyɛ eeke nɔa:

¹⁷ “Zɛɛb naake nɔa: Tɔ mɛlu mɛ ɛsik, mɛ waadjɛ bot djas Sisim yam.

Bɔn bin, bɔn botom ne bɔn boa

be aadi ε ε ngooel-mɛkpa ε Zɛɛb,

mengbaaz ε waakan ɛbee etɛp tyɛ tɔ mɛdhyam tin bɛtɔa-bot ε waadjem mɛdhyam.

¹⁸ Tsɛɛtsɛ ne tsɛɛtsɛ tɔ mɛlu menek,

mɛ waadjɛ Sisim yam ne bot ε mɛsa mam yii botom ne yii boa,

be waalii dɔa bɛngooel ε mɛkpa ε Zɛɛb.

¹⁹ Mɛ waasa esa e mɛbwala pe ɛko tɔ gwoo,

ne endem pe si kɔ bɔs: ghiya, du, eguud ne eguluk.

²⁰ Gwyɛs ε waaghomela,

ngon ε waate zoon dāa ghiya,
 esok ne, dwoo ε Gheη zyε, boo dwoo duma.

21 Tin mot ne mot aadjaala ne din ε Gheη ɔ waat-sak*.”

22 «Bot ε dhaad mbyak Yisalael, gwakeka sa me di elii'aak: Zεεb naalyaal bin eghεη dum ne mbi mot Yezu mot Nazaret, etεε nāá, nyε naalyaal ghwyil ne eghεη be tɔ eboo endem ne esesεε é mεbwala membi ne membi, nyε nasa ε, biyɔ be εmet ne gu yε.

23 Bi nabεε bii seeb mot tak é mεmbɔ me bot ε di àagu Zεεb ɔ. Be naagó nyε mbema é mεlaaba, etεp binek djas nasεε dāa Zεεb naloozekεk ne ελεε ε.

24 Tin Zεεb nagomal nyε bhis εsyee, nyε naapek nyε tɔ mezuk me εsyee, etεε nāá, ye nabe àadjala nāá, εsyee di ne eghεη kɔ le.

25 Beeka dāa mekoozi Dhavid naake kɔ esu ε le:
 “Me nadi é bebee Gheη sok bhwoob'am,
 nyε é ngwoobam é kaab nāá, me zεkepwak ne bwoo.

26 E tεp tak di nāá, lyem'am é tɔ boo duu,
 mekpa menuubam eelwood ne boo mεmyaala,
 nyel'am ε tɔ boo εbwaalel.

27 Etεε nāá, Gheη, wɔ tok ne ghwyil εlik me kɔ dεl ε
 bot ε zegwyε ɔ,
 wɔ tok ne ghwyil εbet nāá, mam mot edεε ε Zεεb me syep tɔ εvit.

28 Wɔ eelyaal me ze di dul bot pe tsik ε,
 wɔ é pe dje me mεmyaala é mis mɔ†.”»

29 «Bɔn ε nyεεg bam, betka me leε bin popoopwon dum ne bhaab'ena Dhavid, nyε naagwyε, bhii tak

* 2:21 Zol 3.1-5 † 2:28 Mεd 16.8-11

nye naadela. E vit e le e tak dɔɔ ne dwoo pan mos'ak, wak ekunaaepe.

³⁰ Dáa nye nadi náá nye ngoolel-mekpa e Zeeb e, ne dáa Zeeb nakék ne tuwal myon ne meson me náá, ngot tɔ bedha be é waadjila kɔ boo mekoozi me e.

³¹ Dhavid nabee, nye eegu sa nawaasa el. Tin, ye nabee nye eele bot dum ne egom e Mesia bis esyee, etep tak é nye nake náá:

“Nye nabe aadhuugela tɔ del e bot e nazegwye ɔ, tin, muue nabee, aasyep tɔ evit.”

³² Zeeb eegomal Yezu me di lii kɔ esu e le'aak bis esyee. Bisɔ djas e betyaases etep tak.

³³ Nye naadjea boo duu pe mbɔ eghen e Ghen, nye naabela Sisim na Dee Zeeb nakék e. Bhii tak nye eelwoodal bis ne ye: yenek e etep ee bi di bee ne egwak, mos enek.

³⁴ Bela náá, Dhavid nye emet nabe aabyet tɔ gwoo, tin, ye nabee nye eeke náá:

“Ghen Zeeb naake ne Ghen'am náá:

Dha disi pe mbɔ eghen bam.

³⁵ Me waalwom bot e mebhuka mɔ lwoma bhel náá,

be zee dhaa si meko mɔ†.”»

³⁶ «É goka é náá, bot e mbyak Yisala el djas gu enyɔepe náá: Yezu bi nabem nye é melaaba ɔ, ye é nyey e, Zeeb sa ne ne mos Ghen ne Mesia!»

Bot bemil el el ee edum e kon ne Zeeb

³⁷ Bot e nadi e di tak ɔ naadyeebadjoka mbi yenek kɔkɔ mekpa. Be boozedji Pyeed be ne bedhiiti bot e lwoma náá: «Mɔn nyeg, bis goka ne esa dáa?»

† 2:35 Med 110.1

³⁸ Pyeed zebɔɔza ne nɔɔ nɔ́á: «Mot ne mot tɔ len, liigka elyem, da bi e duwa Zeeb ne din e Yezu Klisto etee nɔ́á, mesyem min neepelaa. Bhii tak bi e waabela ekek e Zeeb, Sisim na Dee.

³⁹ Tin, Zeeb nakek etep bak e kɔ esu e len, ne bɔɔ bin, zenɔɔ bot e dii kɔ mel me dii etsetape e, bot djas Gheɲ Zeeb'ena aadjoo ɔ.»

⁴⁰ Pyeed naalii ne nɔɔ bete ne etep, etep be neemyaal ne etep edje be ghwyil. Ny e nadi e ke ne nɔɔ e nɔ́á: «Myaalka tsik etep bi emet needi àakyee e laab bot e di mos'aak, be eezewo ze!»

⁴¹ Ye nabee, bot ebupe tɔ sama yɔɔ naamyaal melyo e Pyeed, wɔ gwaa be zokaduwa Zeeb. Dwoo tak, bot ekesa ye aasa bemil elɛl naabaazebilel kɔ sama bot e nazedum koɲ ne Zeeb sok ɔ.

Tsik bot zeeɛga mendjaala

⁴² Bɔɔ djas naadiaawazii tɔ egwak e melyo me bot e lwoma nadi lyo be e. Be nadi e tɔ boo megwakel pak'ɔɔ, be nadi e de edee e di wat, ne edjaala Zeeb.

⁴³ Mot ne mot nabe e kaab Zeeb elyelepe. Tin dum ne bot e lwoma, Zeeb nadi sa bete ne endem e mebwala.

⁴⁴ Bot e nadi e dum koɲ ne Zeeb ɔ nadi e lyem wat tɔ megwakel. Be nadi e kekaa pak'ɔɔ esa djas be nadi ne ye e.

⁴⁵ Be nadi bebɔmsa esa ne ekum bɔɔ. Bhii tak, epata ee be aabela e, be ka kaa ye e pak'ɔɔ, e ebee ekwosak e mot ne mot.

⁴⁶ Melu djas, ne be nadi eseeɛga tɔ kok Ndjaa-ebuwa e Zeeb e. Be nadi e dede edee bɔɔ e di wat tɔ mendjaa mɔɔ, tin be nadi e de e ne boo memyaala tɔ elyem, àabe ne lyem ebet.

⁴⁷ Be nadi é duwal Zeeb tɔ mɛdjeeb, tin, bot nadi kwyɛl bɛ ɛbuɛpe. Tin mɛlu djas, Gheɲ nadi bil tɔ ɛdhuu ɛ lɔɔ, bot ɛ nyɛ nadi é tsikɔ ɔ.

3

Pyɛɛd bɛ nɛ Zan eetsik boka mot

¹ Dhiiti dwoo, Pyɛɛd bɛ nɛ Zan zokazɛbyet pɛ kok Ndjaa-ebuwa ɛtɛp ɛkɛdjaala, ye nabɛɛ é ɛwala elɛl yii bikoko.

² E ngwoob ɛniel ɛ di djóoaa «ɛbɛ ɛ ndjaa na nyɔɔnyɔ ɛ», e di tak ye nabɛɛ nɛ dhiiti mot boka kana edhɔma bɛ. Mɛlu djas bot nadi eghɛɛ nyɛ, zemak nyɛ tin, ɛtɛp nyɛ neezɛwaab epata pɛ dɔ́a bot ɛ nadi é zyɛ pɛ kok Ndjaa-ebuwa.

³ Dɔ́a nyɛ nabɛɛ Pyɛɛd bɛ nɛ Zan é kwyɛl ɛni tɔ kok Ndjaa-ebuwa ɛ, nyɛ eezɛwaab bɛ epata.

⁴ E di'enek, Pyɛɛd bɛ nɛ Zan zegwyák nyɛ «kpɛɛɛ», bhii tak Pyɛɛd eezɛke nɛ nɛ náá: «Gwyáka bis.»

⁵ Tin mot'enɔk eezɛgwyák bɛ «kpɛɛɛ», etɛɛ náá, tɔ lyemɛ, nyɛ nadi é gek ɛ náá, bɛ waadjɛ nyɛ sonok.

⁶ E di'enek, Pyɛɛd ɛ booke nɛ nɛ náá: «Mɛ tok nɛ epata, ààkobɛ nɛ lɔaad, sa mɛ di nɛ ye é, mɛ pɛ djɛ wɔ: nɛ din ɛ Yezu Klisto mot Nazalet, wyɛla da wɔ é kɛ!»

⁷ Bhii tak nyɛ eezɛmet nyɛ pɛ mbɔ e ghɛɲ, nyɛ eezɛkyee nyɛ é ɛwyɛl. E di tak wat, mɛko nɛ mɛtii mɛ mɛko mɛ mot'enɔk eezɛlyɛl.

⁸ Vasaka, e di tak wat, nyɛ eezɛtyaa tetel, nyɛ moo tin é kɛɛnek, bhii tak nyɛ eezɛni lɔɔg wat bɛ nɛ bot ɛ lwoma pɛ tɔ kok Ndjaa-ebuwa, nyɛy é kɛnɛ mɛko mɛ, é tsel nɛ ɛduwal ɛ Zeeb.

⁹ Bot djas nadi tin ɔ naabee nyɛ é kɛnɛ ɛduwal ɛ Zeeb tɔ mɛdjeeb.

¹⁰ Dáa be nagwyák náá, ye nabee mot nady-eebadidi ndiindel é «ebe e ndjaa na nyɔɔnyɔ» yii kok Ndjaa-ebuwa éteɸ ewaab epata ɔ, tin bɔɔ djas naabela bebebwol ne edjoka ebuɸe dum ne sa nasee ne boka mot'enɔk e.

Pyeed eezelii ne medhuu me bot to kok Ndjaa-ebuwa

¹¹ Dáa mot'enɔk nanaata Pyeed ne Zan e, bot djas to edjoka be nadi é djoka e. Wɔ gwaa be zokazyɸ kaab pe pak be nadi e, ye nabee di mebhaz me nadi é djóɔaa «mebhaz e Salomɔɔ» e.

¹² Dáa Pyeed nabee deenek e, nye é booke ne edu é bot binɔk náá: «Bɔn e nyeg bam bot e Yisalaɸ, éteɸ yé bi di djoka tsik mot tak tsak e deenek? E teɸ yé bi di gwyák tyee náá, bis tsik mot tak é ne ghwyiles met neghu etee náá, bis epesa zii éteɸ edu e Zeeb? Ye tok deenek!

¹³ Ye é Zeeb e Abalaam, Zeeb e Izak ne Zakɔɔb, Zeeb bebhaz binaka eelyaal duu mot-mesa me, Yezu. Biyɔ be emet bi naseeb nye é membo me ekukuma, ne swonal nye é mis me Pilat, ka bela náá, Pilat naakwyɸ ebet nye.

¹⁴ Biyɔ bi naabyen mot na dee, na epiki, biyɔ nakwyɸ e náá, Pilat bet mot di é gɔ bot ɔ.

¹⁵ Deenek, bi naagó mot di nakuma tsik ɔ. Tin, bhis eteɸ binek djas, Zeeb naagomal nye to esyee, bis é betyaases éteɸ tak.

¹⁶ Ye é kɔ esu e mebwala me din e Yezu, dum ne edum e koɔ ne ne e bulal ghwyil mot bi di bee ne egu'aak. Ye é edum e koɔ ne Yezu e sa náá, nye bela tsik nyel djas bi di é bee'enek.

17 «Bela náá, bòn nyεεg bam, me ne gu enyɔpe náá, biyɔ ne ekukuma bin nasa deenek é, etεε náá, bi ε tɔ boo εdjak dum ne Yezu.

18 Ye é deenek ε Zεεb kwyεl εlyaal εsuk ε etεp ee nyε naloolεε tɔ enuub e bεngoolεl ε mεkpa ε Zεεb djas ε. Nyε nabεε nyε eelεε náá, Mεsia me é waazuk.

19 Swoolaka mεfulu min, da bi ε dum konj ne Zεεb etεε náá, nyε needis mesyem min.

20 Deenek bhii tak, Ghεη ε waazεdje bin εwala ε bi aawala ε. Tin, bi ε waabee Mεsia nyε naloozetɔ kɔ εsu ε len ε: Yezu.

21 Nenak yak, é gokaa náá, Yezu pookodi pe εko kekum melu me ye aadi náá, esonok djas ε waabula bes dáa Zεεb naloozeleε tɔ enuub e bεngoolεl ε mεkpa me ε.

22 Ye nabεε Moiiiz naake náá: “Ghεη Zεεben waadhis bin ngoolel-mεkpa ε Zεεb dáa mam. Nyε aadi é mot dhaad mbyak en, da bi é gwak etεp ee nyε aalεε bin ε djas.

23 Mot djas aadi àagwak etεp ee ngoolel-mεkpa ε Zεεb tak ɔ, nyε waasɔaa tɔ sama bot ε mbyak, bhii tak nyε waagóaa*.”

24 «Tɔ bεngoolεl ε mεkpa ε Zεεb djas, kana Samyεl, keyaka ne bot ε nakazyε bhis konε ɔ, ye nabεε be naalii ne nen dum ne melu mak.

25 Etεp ee Zεεb nakek bin tɔ nuub bεngoolεl ε mεkpa ε Zεεb ε nabεε yibɔ. Bi é ne yebo di tɔ εbhεη ε Zεεb nakwyala be ne bebhaab bin. Nyε naake ne Abalaam náá: “Mε waaseε mεbyel djas kɔ bɔs djas metel kɔ lo ε bedha bɔ.”

26 E tεp tak ε di náá, Zεεb napoo lee εdhis mot-mesa me sok ε kɔ εsu ε len, nyε napoo lee dhis nyε

* 3:23 Det 18.15,18,19

étɛp nyɛ neezɛɛɛ bin metel, nɛ esa náá, mot neeliig
kon nɛ embee mefulu mɛ.»

4

Pyɛɛd nɛ Zan sok bhwoob bot e boo kwan eYuda

¹ Bela tin náá, Pyɛɛd nɛ Zan nadi é lii nɛ
zukumwaa nɛ mot nadi tin ɔ. Wɔ gwaa beghaa-
Zɛɛb, ekukuma bebaalel e kok Ndjaa-ebuwa, zɛnɔɔ
bot e ɛdhuu e ɛSaduse zokazyɛ pɛ kyee bɛ nadi é.

² Elyem naadyeebakpaa bɛ etɛɛ náá, bɛ nàbɛ
ààkwyɛl náá, Pyɛɛd nɛ Zan Bot e Lwoma bebá
gheelelyo bot tɔ mɛlyo mɔɔ náá, Yezu Klisto mot
nagwyɛ ɔ eezegom. Bɛ nadi sa deenek e etɛɛ náá,
bɛ nadi eke e náá, bot e zegwyɛ ɔ nɛ ghwyil ɛgom
bhis ɛsyee.

³ Tin bɛ boo zɛmet Pyɛɛd nɛ Zan zɛwa bɛ embok.
Wɔ gwaa bɛ zokazɛdjɛk bɛ tin kɛkum mɛlem etɛɛ
náá, bɛ namet bɛ é bikoko.

⁴ Bela náá, bɛtɛ nɛ bot e nagwak mɛkpa mɛ bot e
lwoma ɔ, ye nabɛɛ bɛ eedum kon nɛ nɛ. Mɛtan mɛ
bot e tak nabilel, kum tyee bot bɛmil ɛtɛn.

⁵ Yii myɛn tak, ekukuma eYuda, bɛpaa, zɛnɔɔ
beghan e mɛkana mɛ etsi, zokazɛɛɛga pɛ dɛl e
Yeluzalɛm.

⁶ Bot e nadi tɔ zɛɛga tak ɔ nabɛ e Andele, Anas
boo ghaa-Zɛɛb, Kayif, Zan, Alɛkzandɛlɛ zɛnɔɔ bot e
mɛbyel e boo ghaa-Zɛɛb djas.

⁷ Bɛ eezetel bɛ metetel sok bhwoob'ɔ, tin, bɛ
eezɛdji bɛ náá: «Bi sa esesɛɛ bak nɛ yaa mɛbwala,
nɛ din e zɛ?»

⁸ Tin, Pyɛɛd eezelwood nɛ Sisim na Dɛɛ, nyɛ
booke nɛ nɔɔ náá: «Ekukuma e dhaad mbyak nɛ
bɛpaa eYuda:

⁹ Be dji bis medjin mak mos ε, éteṙ enem esa ee bis sa ne boka mot ε. Be dji bis ε náá, mot'ak tsak dáa?

¹⁰ Enyope, ye goka é bi gu náá, biyɔ djas, dɔɔ ne bot ε Yisalael, ye be náá, mot'ak eetyaa tetel ne nyel enyope é mis men ɔ, ye é ne ghwyil din ε Yezu Klisto mot Nazalet, mot bi nabem é melaaba, da Zεeb ε gomal nye bhis esyee ɔ.

¹¹ Yezu mot Ekwyala e Zεeb di lee tsεtse náá:

“Ekok ee bezumel mwas ε,
moo é ekok di epyet ndjan ε*.”»

¹² «Tsik belaa é, tɔ din ε Yezu Klisto nye emet. Dhiiti mot Zεeb nadhis kɔ bɔs'ak náá, nye neetsik mena ɔ, tok.»

¹³ Dáa be nabee eghen ε Pyeed ne Zan ε, bot ε zεega boo kwan eYuda naadjoka. Be naadjoka etee náá, ye be é be eesiiza náá, be nabee mbi van bot ε nadi àátɔ medjek ɔ. Be nadi gu náá, be nadi gyee sama wat ne Yezu.

¹⁴ Tin, be nadi é bee mot natsak ε tetel é ngwoob ɔ, be nabe àakabe ne ekpa ε eyala.

¹⁵ Be eezεke ne nɔɔ náá, be wyis tɔ ndjaa epée. Be moo tin é sɔs pak'ɔɔ.

¹⁶ Be nadi keke ε náá: «Mena aasaka ne bot bak dáa? Etee náá, bot del ε Yeluzalem djas ne gu pupwoopwon náá, ndem mebɔwala mak sael ε ne nɔɔ, mena tok ne ghwyil eswonan.

¹⁷ Tin, ye àagoka náá, menduk me teṙ'ak gek tɔ melɔ me bot bak djas. Mena ε waalyak be ne mebhema náá, be nabaalii ne bot kɔ esu ε din ε Yezu.»

¹⁸ Be eezεdjoo be, bhii tak be eezelyak be elyelεpe náá, be nabaalii neghu elyo ε bot ne din ε Yezu.

* 4:11 Med 118.22

19 Tin, Pyeed ne Zan eezebɔɔza ne nɔɔ náá: «Pee ka biyɔ be emet neghu ye é enyɔepe é mis me Zeeb náá, be looba ne nen neghu be looba ne Zeeb.

20 Yeka be biso ɔ, bis tok ne ghwyil e byen elii dum ne sa bis nabee ne mis ne egwak ne melo e.»

21 Bot e boo kwan eebaazebhem be, bhii tak be eezebet be. Be nábaabe ne tyɛ be aazuk be, etee náá, edhuu e bot djas nadi duwal Zeeb kɔ esu e etep ee nasael e.

22 Mot natsak ne mebwala e Zeeb ɔ nabe e ne membu mekam-mená kedhaa.

Mendjaala me bot e di dum koŋ ne Zeeb ɔ

23 Dáa be nabet be é, Pyeed be ne Zan eezetɔ pe pak edhuu e besɔ bɔɔ nadi e. Be moo tin é banja be etep djas eboo beghaa-Zeeb ne bepaa eYuda nalee e.

24 Bhis be nazegwak etep binek djas e, bɔɔ djas eezegwakel, tin, be eezedjaala Zeeb náá: «Zeeb Mekaake, ye é wɔy e nakus gwoo ne bɔs, ne boo dii mesɔn zenɔɔ esonok djas di tɔ tak e.

25 Ye é wɔy e di náá, ne ghwyil Sisim na Dee wɔ naasa náá, Dhavid bhaabes mot-mesa mɔ naake náá:

“Bhwak e pe kuu, ye é étɛp ye?

Bot e membyak epedi bhoob yii toto.

26 Bemekoozi me bɔs eezekomsa étɛp eke lumla dɛeb,
eboo ekukuma eezesɛga.

Be sɛga e be neeke lumla dɛeb ne Gheŋ ne mekoozi me nyɛ nadjɛ ebotan ɔ†.”

27 Ye é tsɛtse náá, Ellood ne Pɔɔs Pilat eezesɛga kɔ dɛl e elak be ne ekukuma e membyak mesis, zenɔɔ

† 4:26 Mɛd 2.1-2

bot e Yisalael be neegena ne mot-mesa mo na Dee Yezu, mot wo nazedje ebotan o.

²⁸ Tin, bee sa esonok djas wo naloogek ne ekwosak e lo e.

²⁹ E di'enek, Ghen, beea mis ko mebhema mo, tin da wo e dje bot e mesa mo ze egoola mekpa mo, ne boo ebwaalel.

³⁰ Seeba mb o, etee naa, bot neetsak, endem e mebwala neese ne din e mot-mesa mo na Dee Yezu.»

³¹ Daa be nasilal edjaala e, di be nasega o zokazekuu, wo gwaa Sisim na Dee zokalwood to lo. Bhii tak be eezeni e goola mekpa me Zeeb ne ebwaalel djas.

Bot e zedum ko ne Zeeb e pe kaa esa boo pak o

³² Edhuu e bot djas nadi dum ko ne Zeeb o, nadi e to egwakel enyope, to elyem ne esisim. E tok ne mot ngot pak'oo nadi e ke naa, esa be e yii nyey nye emet. Esa ee be nadi ne ye e nabe e yii boo djas.

³³ Ye e ne boo mebwala e bot e lwoma nadi e lee bot daa Ghen Yezu nagom, tin, Zeeb nadj e boo djas bete ne enem ne emb ee be.

³⁴ Ye tok ne mot ngot pak'oo, nasu sa mot di egoka ne edi ne ye etep tsik'e e. Deenek, bot e nadi ne epyeeb nighu mendjan o nadi bomsa ye,

³⁵ bhii tak da be e zye ne epata ee be bela e, zedje bot e lwoma. Bhii tak, be ka kaa epata e tak e ne mot ne mot e ebee ekwosak e mot di ne ye e.

³⁶ Djhoogek nye ne Zozef mot di Levit o[‡] mot ghola Siipele, mot bot e lwoma naget din e Bhaalnabhas o. Din e tak kwyel elee e: «Mot di dje ghwyil ne meghaaz o».

[‡] **4:36** Bot e di sa mesa to kok Ndjaa-ebuwa o.

³⁷ Nye naabomsa pyeebe, bhii tak nye eezennoo epata, zedje bot e lwoma.

5

Ananias be ne Safida

¹ Tin, dhiiti motom din e le nabe e Ananias, din e myel nabe Safida, naazegwakel etep ebomsa beedok nadi yo bo e.

² Nye eezennoo kyee pata wat syel, yak kyee nye boo kedje bot e lwoma. Myel nadi e gu.

³ Tin, Pyeed eezeke ne ne naa: «Ananias etep ye Satan zenì wò tò lyem deenek? Wóó kòò Sisim na Dèè, wóó syel kyee pata wat ee wò bomsa beedokò etep'ò met.

⁴ Esok ne wò ne bomsa ye, ye nadi e yo. Bhii wò kazebomsa ye e, epata be e yo, etsal e? Ha etep ye wò sa mbi yenek esesee? Wò ààpakòò bot, wò kòò e Zèèb.»

⁵ Gwaka nye nagwak mekpa menek e, Ananias eezeduma si e bos, nye eezegwyè. Tin bwoo naazemet bot djas nagwak menduk me tep tak o ebuepe.

⁶ Mengbaaz e boo zepil muue tò bheeza, bhii tak be eezetò ne muue kedel.

⁷ Ba mewala meel nadhaa bhii tak, mwaa Ananias zekum, ààgu sa see sok e.

⁸ Pyeed eezedji nye naa: «Lèèa mè, ye be e bii bomsa beedoken ne metan mak o?» Nye eezebòza: «Hèèè ye ne metan menek e bis bomsa ye.»

⁹ E di'enek, Pyeed e boo ke naa: «Bi sa dää etep bi neegwakel etep ebawal Sisim e Ghen? Gwyáka, bot e kedel ngomò o moo e e ebe e ndjaa, be waabaabep muuò tò ne ye.»

¹⁰ E di tak wat, nyε zεghaaga si, si mεko mε bot ε lwoma, nyε eezεgwyε. Mengbaaz mε nadus ndela ɔ eezεkum, bε ka bela nyε é muu. Tin, bε eezεghεε nyε, bε eezεtɔ kɛdel nyε é ngwoob di bε nadel ngom ɔ.

¹¹ Bot ε zεεga mendjaala djas nε bot ε nagwak menduk mε tak ɔ, naabela boo bwoo.

Bεtεε nε endem e mεbwala

¹² Bεtεε nε endem e mεbwala nadi sεε tɔ mεdhuu mε bot dum nε bot ε lwoma. Bot djas nadi dum koŋ nε Ghεŋ ɔ zokaseεga pε tɔ bhaaz ε Salomɔŋ di tɔ εbεsεε Ndjaa-ebuwa ε.

¹³ Bot εbuεpe nàbε ààkadjheebal εkε é lɔɔg'ɔ, ye nakoozodi náá, bot nadi kwyl bε εbuεpe.

¹⁴ Botom nε boa aluu naaluu nadi dum koŋ nε Ghεŋ ɔ naazeni tɔ lɔɔg'ɔ εbuεpe.

¹⁵ Tin bot zokakeghεε membεl zenenεεg bε é ngwoob egba, kɔ emwaala nε kɔ bhum. Bε nasa deenek ε etεε náá, esok Pyεed aadhaŋ ε, sisim yε neegheebutal bε.

¹⁶ Bεdhiiti mεdhuu mε bot naazεdus pε mεl mε nadi é mengwoob mε Yeluzalem ε. Bɔɔ zokazyε nε membεl nε bot ε embee esisim nadi dhedhek ɔ. Bɔɔ djas zokatsak.

Bot ε lwoma eetiigaa

¹⁷ Dáa bε nabee edjema binek ε, boo ghaa-Zεεb nε bot ε lɔɔg'ε, bot ε tak nabε ε bot ε zεεga eSaduseε, wɔ gwaa bε zokazεkpaa elyem εbuεpe dum nε bot ε lwoma binɔk. Bε boozeke náá: «Egoka ε, mena lyak ka tεp'ak.»

¹⁸ Bε eezεmεt bot ε lwoma, bhii tak bε eezεkɔɔl bε é membok.

19 Tin, é pum, wə gwaa fofop ε Ghεη zokazεdii εβε ε ndjaa membok, bhii tak nyε eezεwyisal bot ε lwoma, nyε eezεke nε nɔɔ náá:

20 «Tóka pε tɔ kok Ndjaa-ebuwa, lεεka bot etεp djas di dum nε tsik na bes ε.»

21 Bot ε lwoma eezεgwak fofop tak. Tɔ ghooghom mεlem bε eezεtɔ pε kok Ndjaa-ebuwa, tin, bε zεni é lyo bot mεlyo mɔɔ.

Boo ghaa-Zεεb, nε bot ε lɔɔg'ε ε boo zεsεεg bεpaa ε dhaad mbyak eYuda étεp bε neeboma é boo kwan. E di'enek, bε zelwom bεbaalel bε kε εnɔɔ bot ε lwoma pε ndjaa membok.

22 Tin dáa bεbaalel tak nakakum ε, bε àapakabela bε tɔ dhεη tak. E di'enek, bε eezεsik pε boo kwan, bee kεlεε bε náá:

23 «Bis bela ε ndjaa membok ndiila εnyɔεpe, bεbaalel tin, é e di bɔɔ, é mεβε ε ndjaa. Tin, kadi ε, bis àapabee mot tin tɔ tak.»

24 Dáa bε nagwak deenek ε, kukuma bεbaalel ε kok ndjaa-ebuwa nε eboo bεghaa-Zεεb ɔ naadhaa bε ghwyil, bε moo tin é sɔs dum nε sa sεε nε bot ε lwoma ε.

25 E di'enek, dhiiti mot eezεtuula, nyε eezεlεε bε náá: «Gwakeka! Bot ε bi nakɔɔl é membok ε pε tɔ kok Ndjaa-ebuwa é lyo bot mεlyo mɔɔ.»

26 Bhii tak, kukuma bεbaalel eezεtɔ bε nε bot, étεp bε neekεnɔɔ bot ε lwoma bula nε nɔɔ. Tin bε nalii nε nɔɔ mεdjεmεdje ààbε nε bel é kaab naabot dεl εzεkεwus bε nε mεkok.

27 Bhis bε naka bula nε nɔɔ ε, bε eezεpεε bε sok bhwoob boo kwan eYuda. Tin, boo ghaa-Zεεb moo tin é til bε nε εdje bε tεp.

28 Nyε eezεke ne nɔɔ náá: «Bis di ε bis eezelu bin elyεlεpe náá, bi nábaalyo bot dum ne din ε mot'enɔk. Ghuna bhis batasa náá mεlyo men kεdjala kɔ ghaada Yeluzalem djas. Bi kwyεl ε esaa náá, embee ebaka εsyee ε mot tak kwyε kɔ elo bis?»

29 Pyεed be ne bedhiiti bot ε lwoma ε zεbɔɔza náá: «Egokaa ne εgwakaa zε, bot ohoo Zεeb?

30 Zεeb bebhaab binaka eegomal Yezu bi nagó nyε bema kɔ mεlaaba ɔ.

31 Zεeb eetel nyε tetel pe mbɔ eghen be, nyε eedje nyε dék étεp mεkoozi ne Tsika-bot. Nyε nasa deenek ε, étεp εdje bot ε mbyak Yisalaεl εpεed étεp be neeswoola mεfulu mɔɔ, be neebela εpelak ε mesyem mɔɔ.

32 Bis é βetyaases etεp binek djas. Bisɔ ne Sisim na Dεε Zεeb nadje bot ε di gwak nyε ɔ.»

33 Wɔ gwaa εbuk baazesa bot ε boo kwan eYuda εbuεpe bhis be nazegwak mεkpa menek ε. Tin, gwyεs εgó ε bot ε lwoma nasa be.

34 Bela náá, tɔ εdhuu ε lɔɔ ye nabεε ne dhiiti Falizye din ε le nabεε Ghamalyel, nyε nadi é ghaa mεkana mε etsi ε Moiiiz, bot nadi duwal nyε εbuεpe. Wɔ gwaa nyε zεwyel tyaa tetel kuku εbwak ε zεεga bot ε boo kwan, nyε eezεke náá be wyisal bot ε lwoma pe kel ba mɔɔ pes εwala.

35 Bhii tak nyε eezεke ne bot ε kwan náá: «Bot ε Yisalaεl, bi é kobaka ne sa bi aasa ne bot bak ε.

36 Ye dinaa áapaakobɔya, wak koko ε koko ye nabε ε Tedas natuula náá, nyεy ε ye kuma mot. Ye nabεε botom tyee mεtan bedhet ε nànaadu nyε. Bela naanyε naagóaa, bhii tak, bot ε nadu nyε ɔ naawyεεza bɔɔ djas, tin zεεga tak naazεgwyε.

37 Bhis nyεy, esok elεega ε mεtan mε bot, Yudas

mot Ghalile naazeεεeg zukaa mwaa ne mot naadu nye. Tin, nye naabaagóaa ye pe, é di'enek bot djas nadu nye ɔ naazeɣweεza gwyiin.

³⁸ Nenak me ka lee bin e náá, sa mot ààka baabis be. Betka be, be tó, etee náá, ye be náá, esuk e egwyes boɔ neghu mesa moɔ dus e ne boɔ be emet ɔ, ye waasi.

³⁹ Neghu Zeeb e di esuk e tak ne tseetsε ɔ, bi tok ne ghwyil e lyak ye. Nà gheeg ka menyel étep ebawal e Zeeb.» Tin, bot boo kwan eezemyaal etep ee Ghamalyel naleε e.

⁴⁰ Tin, be boo zεbaazεdjoo bot e lwoma, be eezenyuu be ne eghwyes. Bhii tak be eezelyak be náá be nabaalyo bot dum ne din e Yezu, tin be eezεbet be.

⁴¹ Bot e lwoma eezεdus e di kwan é yenek, ne memyaala etee náá, Zeeb eebee náá, be é bot di egoka ne zukaa ko esu e din e Yezu e.

⁴² Tin melu djas to kok Ndjaa-ebuwa ne mendjaa ne mendjaa, bot e lwoma nadi to ne e goola Mbεε bhaadal e Yezu Mesia.

6

Bot eten ne bebá eesεεa étep ekwyee e bot e lwoma

¹ Eghen tak, bela náá, metan me bedjikel nabεε ye eebaazεbilel εbuεpe. Eyuda ee di lii, lii eGhelek ɔ nabεε be tanjal dum ne bot e nadi elii ebhele ɔ. Be nadi eke e náá, yo bo bekus e boa nabe àádi kwyεεgaa melu djas é ghen be nadi kekaa edee e.

² Bot e lwoma kam ne bebá boo zεsεeg bedjikel djas, be é boozεke ne noɔ náá: «Ye ààgoka náá, bis bet εgoola mekpa me Zeeb, étep eke kaa edee.

³ Deenek, bɔn nyεεg, sεεka pak'en bot εten ne bebá di sosoob ne epiki ε, bot ε di, “tɔɔɔ” ne Sisim na Dee ne etson ɔ. Da mena ε dje be mesa me tak.

⁴ Tinaak, bis ɔ aakadi é é sa mesa me mendjaala ne εgoola Mbεε Bhaadal.»

⁵ Bot ε zεεga djas naamyaa egeka e tak. E di'enek, be é boo zεsεε Etien mot nadi ne boo εdum kon εbuεpe ne Zεeb zenɔɔ Sisim na Dee ɔ. Ye nabe ne Filip, Polokɔɔd ne Nikanɔɔd, Timɔn, Palmenas, ne Nikolas mot del ε Antɔs, mot namyaal εdjaala Zεeb eYuda ɔ.

⁶ Bhii tak be eezelyaal be ne bot ε lwoma, tin be eezεdjaala Zεeb ne εkel ε be meɔ.

⁷ Tin, mεkpa me Zεeb nadi goolel εbuεpe. Metan me bedjekel nadi bilel, εbilel ne εbilel pe Yeluzalem. Deenek, betε ne beghaa-Zεeb nadi dum ekon ne Yezu.

Etien eemεtaa

⁸ Etien tɔɔ ne ghwyil enεm ne embεε é Zεeb, ne mebwala, nye naadi esa betε ne endem e mebwala εbuεpe tɔ bot ε mbyak.

⁹ Tin bedhiiti bot ε ndjaa mendjaala me eYuda zokazεbyen lek'ε. Bot ε tak nabe é kyee wat bot mɔɔ ndjaa mendjaala nadi djɔɔaa «ekwom pεka» ye nabεε eYuda e kyee dik Silen ne Alekzandili, yak kyee eYuda kyee dik Silisi ne pe pes dik kyee Azia. Be moo tin é suu meso ne Etien.

¹⁰ Tin be nabaakwak nye, etεε náá, nye naleliiε ne etson ee Sisim na Dee nadi é dje nye é.

¹¹ Tin, wɔ gwaa be zεdje bot epata étεp be neeke náá: «Bis eεgwak nye é lɔo mεkpa me melee dum ne Moiiiz ne Zεeb!»

¹² Tin be eezeni é besal medhuu me bot, bepaa ne beghan e mekana me etsi. E di'enek be eezemet Etien, bhii tak be eezetó ne ne pe zega boo kwan eYuda.

¹³ Wó gwaa be zokabaazy e ne etiaa-ses e etsal binok. Be eezeke náá: «Mot'ak ààkat enyek e kok Ndjaa-ebuwa na de yena, dō ne etsi e Moiiiz!

¹⁴ Bis eegwak nye é ke náá, Yezu mot Nazaret tak e waabwak kok Ndjaa-ebuwa, da nye é swoola etsi e Moiiiz nalik mena ye é.»

¹⁵ Bot djas nadi mendiindil tō ndjaa e di kwan o moo tin dhuu ne mis é nyel e Etien, tin be ezebee náá, bhwoob'e nabe e moo ty e wat ne yii fofop.

7

Eli e Etien

¹ Boo ghaa-Zeb eezedji nye náá: «Etep ee be di lii kó esu e lo'aak é tseetsé?»

² Etien eezebōōza náá: «Bōn e nyeg bam ne beseg bam, gwakeka me! Zeb duu naatel bhaab'enaka Abalaam nyel esok nye nadi pe kyee dik Meezopotami e, esok ne nye ke é di pe del e Alan.

³ E di'enek, nye naake ne ne náá: “Dusa kyee dik'o, beta bot e mebyel mō, da wó é tō pe kyee dik me aalyaal wó e.”

⁴ Tin Abalaam e boozedus kó kyee dik eKaldee, nye eezetó kedi pe kyee del e Alan. Tinaak, bhis esyee e seg, Zeb eezedis nye kó kyee del e Alan tō ne ne pe bi kadi mos'aak.

⁵ Bela náá, Zeb nabe ààdje nye pes bōs, ààkobe mō pes ebō e beddok wat. Tin bela náá, Zeb naazekek náá, nye waadje nye kyee dik, bedha be é

waalik ne ye bhis konje. Bela náá, é gheṇ tak nabee Abalaam di náá, àakobe bea ne mon.

⁶ Beeka etep ee Zeeb natee e: “Bedha bɔ aadi é kɔ medhik me medjon, e di be aadi ekwom ɔ, e di be aatiiga membu bedhet-ená e.

⁷ Tin, me waapée medhik me be aadi é ekwom é tak e. Bhii tak, be waadus e di'enek, be waake seega é mendjaala é di'ak.”

⁸ Deenek, Zeeb naagwakel ne Abalaam etep ekwyal ebheṇ, ndem tak e beka. Ye é kɔ lo mesɔ me tak e Abalaam naniigal Izak mon'e beka é elu e eten ne elél bhis mebyel me, tye wat ne dáa Izak naniigal Zakɔɔb mon'e beka e, Zakɔɔb zokaniigal bɔɔ be bot e di be seeg e bebhaab membyak kam ne ebá Yisalaél ɔ beka.

⁹ «Bebhaab e tak nadi é ne mebhuika ne Zozef. Tin, be é boo zebɔmsa nye etep nye needi kwom pe Ezipte. Tin pe, Zeeb nabee ne ne loog.

¹⁰ Nye nadi pek nye tɔ mezuk me djas, nye naadje Jozef etson, nye naasa náá, nye dje djon é mis me Falaɔn, mekoozi me Ezipte. Nye naazedje Zozef boo ekukuma kɔ kyee dik Ezipte, ne tɔ ndjaa mekoozi me djas.

¹¹ Wɔ gwaa pwom zení kɔ kyee dik Ezipte djas ne Kanan: ye nabee boo mezuk. Tin bebhaab binaka nabaabe ne edee e dek.

¹² Dáa Zakɔɔb nagwak náá, edee nabe e pe Ezipte e, nye boolwom bebhaab bina é kɔkɔ esok.

¹³ Dáa be nabaatɔ Tɔa tyee Tɔa esok ebá e, Zozef e boo tel bɔn nyeeg nyel. E di'enek e mekoozi me dik Ezipte nazegu bot e mebyel Zozef.

¹⁴ Tin, Zozef eezelwom bot be ke enɔɔ Zakɔɔb seeg, zenɔɔ bot e mebyel me djas. Ye na be bot mekam-

meten ne ebá ne bot eten.

¹⁵ Tin, Zakóob e boozetó pe Ezipte pe paa nye nake gwyé é, zenóo bedhiiti bebhaab bena.

¹⁶ Be naanóo myon me bot bóo, tó ne ye pe dél e Sisem. Be boo kedel be tó evit e Abalaam nabom ne epata é membó me bóo Amóod pe Sisem e.

¹⁷ «Dáa ye nabe náá, ewala e Zeeb nadi kwyel esa sa nye nakek Abalaam e, ye nabe é Zeeb eebil metan me bot, bot bina moo ebupe kó Ezipte.

¹⁸ Tin, dhiiti mekoozi mesis nádi ààgu Zozef ó eezenóo boo mekoozi kó Ezipte.

¹⁹ Mekoozi me tak naakóo bot e mbyak ená. Nye naazuk bebhaab bina é elwom be ne bhel náá, be bet bóo etóó étep be neegwyé.

²⁰ Eghen tak e Moiiiz nabyel, nye nadi é nem móo motom Zeeb nakwyel ó. Nye naabaalaa bengon elél tó ndjaa seeg.

²¹ E sok nye naalikaa e, ye nabe e esyes e mekoozi me dik Ezipte naatek nye, nye é boo zewyel nye dáa mɔn'ɛ met.

²² Tin, Moiiiz nadjek egu ne etson e bɔs bot e Ezipte, ye naasa náá, nye di mot mbyok dum ne elii be ne esese be.

²³ Dáa nye nadi nye moo ne membu mekam-mená e, Moiiiz e boozéke náá, é gokaa e náá, pookotó kebee bɔn nyeeɔ bot dhaad mbyak Yisalaɛl.

²⁴ Tin wó gwaa nye zebee dhiiti mot kyee dik Ezipte é zuk ngót tó lóo. Nye é zekem mot nadi zukaa wó, é ghem tak, nye eezeɔ́ mot dél e Ezipte tak.

²⁵ Nye nadi é gek náá, bɔn nyeeɔ bot e Yisalaɛl nadi gu náá, ye nabe e dum ne ne e, Zeeb naawaaa pek be ekwom. Tin, kaa bela e náá, be nábaagu.

²⁶ Yii myen tak, nye eezebaató pe dáa lóo, nye ka

bela ε bot ε Yisalael bebá é duu pak'oo, nye é boo zεsuu εbee be, nye neebulal εgwakel pak o. Nyey náá: “Bewen, bi ε bon nyεeg, étεp ye bi di genel pak'en?”

²⁷ Tin, mot nadi zuk moo so eezelo Mοiiz mbee mekpa, nyey náá: “Eze dje wo boo ekukuma wo ne di tetεp ko les?”

²⁸ Wo kwyel ε wo neegó me dáa wo nagó mot Ezipte koko ε?”

²⁹ Dáa Mοiiz nagwak mekpa menek ε, nye boo zεkaab keddi pe kyee dik Madian. Penek ε nye naabya boo ba.

³⁰ «Membu mekam-mená bhii tak, pe to kyee bos besye di áàbe ne medii ε é ngwoob etsok ε Sinayi, fofop ngot zokatuula Mοiiz pe to ngel du to εkpak.

³¹ Nye naadjoka é εbee mbi yenek mevyekεε me nye natelaa ε. Tin, esok nye nadi sa étεp nye neebεe εnyoεpe é ngwoob ε, wo gwaa nye zokazεgwak gwood ε gheη é ke náá:

³² “Ye é mam Zεεb bebhaab bo, Zεεb ε Abalaam, Zεεb ε Izak ne Zakoo.” Gbegbaagba ne bwoo, nye nábe áàkadjheebal εgwyák pe yiiizaag.

³³ Tin, Gheη eezεke ne ne náá: “Disa mεpapa mo, etεε náá, di wo di'aak é di na Deε.

³⁴ Mee bee dáa be di zuk bot ε mbyak'am pe kyee dik Ezipte ε, me eεgwak etsim boo, é di'enek ε me zye zεpek be. Deenek, Tóa, me kwyel ε me lwom wo pe dik Ezipte*.”

³⁵ «Ye é Mοiiz tak ε bot ε Yisalael nabyen, é lóo mekpa náá: “Eze dje wo boo ekukuma, ne wo di tetεp ko les?” Zεεb eedhis nye tyee kukuma ne

* 7:34 Ewy 3.1-10

pekel-bot, Zeeb dum ne fofop nalyaal nye nyel to gel ekpak.

³⁶ Ye é Moiiiz e nawyisal boo Yisalael ko dik Ezipte, ne endem e mebwalame nye nadi sa ko dik tak e, pe boo Dii Meson na Tobelaa, ne to kyee bos besye di aabe ne medii e to membu mekam-mená.

³⁷ Ye é Moiiiz tak e nabaake ne boo Yisalael náá, “Zeeb e waadhis bin ngooel-mekpa me dáa mam, nye aadi é mot dhaad mbyak en.”[†]

³⁸ Baabela náá, é sok bon Yisalael nadi esega to kyee bos besye di aabe ne medii e, ye é nyey é nadi tyaa pak bebhaab binaka ne fofop nadi elii ne ne pe ko etsok e Sinayi e. Nye naabela mekpa me tsik e Zeeb, etep nye neezegoola mena ye e.

³⁹ Tin, ye ka bela náá bebhaab bina nabaagwak nye. Be naabyen nye, dáa be ka kwyel e esik pe Ezipte e.

⁴⁰ Be naalee ne Alon náá: “Sa bis bezeeb di kesok bhwoob'es e, etee náá, bis aagu sa see ne Moiiiz mot wyisal bis to Ezipte o.”

⁴¹ Tin, wo gwaa be zelul mo ngom ngombe e di zeeb, bhii tak be eezegó zeeb tak buwa. Tin, be eezebol ebyon ne memyaala ebupe dum ne sa be nalul boo be emet é.

⁴² E di'enek, Zeeb eezeliig be kon, nye ezebet be be duwal ekwyikwyen to gwoo. Etap tak sael e dáa di kwyla to mekana me bengooel e mekpa e Zeeb náá:

“Bot e dhaad mbyak eYuda,

ye é mam e bi nadj ebuwa é betit ne bedhiiti mbi ebuwa,

[†] 7:37 Med 18.15-18

é membu mekam-mená mena nadika tó kyee bós
besye di ààbe ne medii ε.

⁴³ Aàbe! Gunaa, bi naabep pet ε zεeb Molok,
ne ekpaka-kpaka kwyikwyen zεeben Lefan!
Bezεeb binók, bi nakpak be étep bi needuwal be.
E tep tak ε di náá, Me waakyeed bin dhaa ghaada
Bhabhilon‡.”

⁴⁴ «Pe tó bal, bebhaab binaka nadi é ne pet na Dεε
ε Zεeb be nawa ebup ε mekana di lii etep ee ebheη
ε. Ye nasaεl ε dáa Zεeb ne lεε Moiiz ε, etεε náá, nye
naake ne Moiiz náá, nye zoo sum ε ezel wat ne yii
nye nabee ε.

⁴⁵ Deenek ε pet na Dεε ε Zεeb tak nalik ne bebhaab
bina ne bot naka du yóbó bhis ó. Ye nabe ε Zozuwe
dulel lóog'ó be ne bot be naadek medhik me bot ε
membyak me Zεeb nadi é sò bekum ε tak kó esu ε
ló. Pet na Dεε ε Zεeb tak nadi kekum esok Dhavid
nadi mekoozi ε.

⁴⁶ Tin, Dhavid naabela mbεε bhwoob emis ε
Zεeb. Nye é boo zεwaab náá, Zεeb gek nye gonj étep
nye neesum ndjaa Zεeb bedha ε Zakóob.

⁴⁷ Tin, Salomón naka sum nye ndjaa.

⁴⁸ Bela náá, Zεeb Mεkaake àádi tó mendjaa me
Zumal bot. Dáa ngoolel-mεkpa ε Zεeb naleε náá:

⁴⁹ “Eko ε, boo mekoozi me, Gheη lεε ε deenek,
bós ε, di mebo me di nyal ó.

Ye é yaa kwaambi ndjaa biyó aakosum me ye é?
E yaa di me aakwak ε di?

⁵⁰ Ye tok mam nasa ye ne mebo mam met e\$?”

⁵¹ «Biyó bot ε maa-εló, bot ε di náá, elyem ne meló
men eezεdiyalel dum ne ndjóoel ε Zεeb di djóo bin

‡ 7:43 Amó 5.25-27 § 7:50 Eza 66.1-2.

ε. Bi ε ne maa-elɔ dum ne Sisim na Dee! Bi ε dāa bebhaab bin!

⁵² Baa bengoollel ε mekpa me Zeeb bebhaab bin nadi aatiigal? Be naagó bot ε nazyε ne bhaadal náá, Mot Epiki ngot epezyε ε. Ye é nyey ε bi naka nyε, ne egó ε nyε.

⁵³ Biyo bot ε efofop nadjε etsi ε Zeeb ɔ, bi nábaaduwal ye!»

Esyee ε Etien

⁵⁴ Dāa bot ε boo kwan eYuda nagwak deenek ε, be naazekpaa lyem, ne ekwaal ε metsok kɔ lo ε Etien.

⁵⁵ Tin, nyey «tɔɔɔ» ne Sisim na Dee tɔ le, nyε eezeben mis pe eko, gwyák tɔ gwoo. E di'enek nyε eezabee mekas ε Zeeb, zenɔ Yezu Klisto tetel pe mbɔ eghen ε Zeeb.

⁵⁶ Tin, Etien eeke náá: «Me epebee gwoo mbek, Senele Mon Mot tetel pe mbɔ eghen ε Zeeb.»

⁵⁷ Be eezetsim elyelope, bhii tak be eezediyal melɔ, bɔ djas eewyis kaab, zeduma nyε é nyel.

⁵⁸ Be eezetó ne ne pe bhis del, tin, be moo zebyaal nyε ne mekok étep be neegó nyε. Wɔ gwaa betyaases zokadjε ekaad bɔɔ ne dhiiti mɔɔ ngbaaz din ε le nabe é Sol, nyε baal be ye.

⁵⁹ E sok be nadi é wus nyε ne mekok ε, Etien nadi ye é é djaala náá: «Ghen Yezu, nɔɔ sisim yam!»

⁶⁰ Bhii tak, nyε eezekwyε mebon si, nyε eezetsim elyelope náá: «Ghen, nákelá syem'ak kɔ lɔ!» Bhis nyε nake deenek ε, nyε eezesil eswos.

8

¹ Sol naamyaa esyee ε Etien.

Sɔl eezuk bot e zεga mendjaala

E dwoo tak wat ε mezuk me bot ε zεga mendjaala Yeluzalem nakan. Bot djas nadi dum konj ne Zεb ɔ naazεwyεεza tɔ pe kyee dik Yude, ne pe Samali. Tin bot ε lwoma ε nazokalik.

² Besosoob ε boonɔ muu ε Etien kedel, wɔ gwaa be zedje nye εbuepe.

³ Sɔl nadi sa meghaaz εtep eke waaz ezεga mendjaala. Bhii tak, nye nadi tɔ mendjaa ne mendja kemet botom ne boa nadi dum konj ne Zεb ɔ, ε kokɔl be ε mbok.

Filip εpegoola Mbεε Bhaadal pe mel me Samali

⁴ Bot ε nawyεεza ɔ djas, nadi kemel ε mel kegoola Mbεε Bhaadal.

⁵ Filip eezetɔ pe boo del ε Samali, tin, nye eezeni ε lyo bot ε del dum ne Mesia.

⁶ Bot ε del djas nadi gwak etep ee Filip nalεε be ε ne lyem wat, tɔ medjek ne ε bee ε endem e mebwala nye di sa ε.

⁷ Deenek, embee esisim nadi wyis tɔ membel ε ebo ε boo etsim. Tin, dɔɔ ne betε ne bot ε nazesɔɔb ɔ ne bot edjam nadi tsak.

⁸ Deenek, bot naadyeebamyaala εbuepe kɔ del ε tak.

⁹ Dhiiti mot din ε le nabe Simɔn, nye naaloobe di sok kɔ del ε tak. Nye nasa mevyekεε bot ε del Samali nadi djodjoka ε. Nye nadi kwyel εlyaal ε naanye ε ye gnek mot.

¹⁰ Tin, mengbaaz djas ne eboo bot, nadi duwal nye εbuepe. Be nadi eke ε nάά: «Mot'ak ε ne mebwala ε Zεb, yii di djooaa “boo mebwala ε”.»

11 Be nadi gwak nye ebupe, etee náá, nye eeloozye ne sa náá, bot gheedjoka mesa me mevyekela me.

12 Tin, dáa be namyaal Mbée Bhaadal Filip nadi lee be dum ne eyon e Zeeb ne dum ne Yezu Klisto e. Tin, be naazeduwa Zeeb botom ne boa.

13 Doo ne Simon nye emet naadum kon ne Zeeb. Nye pe zokaduwa Zeeb, nye nadi e ngwoob e Filip, nye nabe e djodjoka ebupe esok nye nadi e bee endem e mebwa me nadi e sael e.

14 Dáa bot e lwoma nakum pe Yeluzalem e, be eezegwak náá, bot e Samali naazemyaal mekpa me Zeeb, e di'enek be e boozekyeed be Pyeed be ne Zan.

15 Dáa be nakakum pe Samali e, wo gwaa be zedjaala bot e nazedum kon Zeeb o Zeeb, etep be neebela Sisim na Dee.

16 Be nadjaala deenek e etee náá, Sisim na Dee nabe e, nye dinaa ko sul-sulak ko mot ngot. Be zo duwa Zeeb e to medii ne din e Ghen Yezu.

17 Tin, Pyeed be Zan eezekel be membó, be eezebela Sisim na Dee.

18 Dáa Simon nabe náá, bot e di dum kon ne Zeeb o naadjaa Sisim na Dee esok bot e lwoma nakel be membó e, nye eezedje Pyeed ne Zan epata.

19 Nye náá: «Djeka doo ne mam pe mebwa me tak, etee náá, bot e me aagheekel membó ko loo o neebela Sisim na Dee.»

20 Tin, Pyeed eezebóza ne ne náá: «Beta náá, wo nye epata bo bi pulel, etee náá, wo gek e náá, ekee e Zeeb boma e ne epata!

21 Wo tok ne ekee waako bela belaa di to tep'ak, etee náá lyemo tok piki e mis me Zeeb.

22 Deenek swoola embee esiiza bo, da wo e djaala

Gheḡ, neḡhu nye é ne ghwyil epel wə éteḡ mbi esiiza bə binek.

²³ Eteḡ náá, me eebee náá, lyemə e “təəə” ne embee esesee, e di'enek, wə moo ékwom mesyem.»

²⁴ Tin, Siməḡ eezeke ne Pyeed be Zan náá: «Biyo be emet djaalaka Gheḡ éteḡ'am, etee náá, sa bi ke e needi àasaal ne nam.»

²⁵ Bhis be nazebaḡa bot eteḡ binek dum ne Yezu, é lyo e bot ne mekpa e Gheḡ e, tin bot e lwoma binək beba eezesik pe Yeluzalem. Ze e ze be nadi goola Mbēe Bhaadal pe kə bete ne mel me Samali.

Filip eeboma ne dhiiti boo kukuma dik Etsopi

²⁶ Dhiiti fofop e Gheḡ eezeke ne Filip náá: «Wye la da wə é tó pe kye bəs, pe ze di dus pe Yeluzalem é tó pe del e Ghaaza e, ze di dhaa tə bał.»

²⁷ E di tak wat, Filip eezegheḡ nyel tó. Tin, é ze, dhiiti mot eezetuula, mot tak nabe mot di àabe ne ghwyil ebá ə, yii dik Etsopi. Nye nabe e boo kukuma, mesa me nabeḡ, ebaal epata ne esa djas e Kandase, moma di mekoozi me Etsopi ə. Nye naze pe Yeluzalem e zeduwal Zeeb.

²⁸ Tin, nye nadi sik pe del e le. Nye nadi é ndiindel kə mbem me yaaga di dul e, nye nadi laa mekana me ngoolel-mekpa e Zeeb Ezayi.

²⁹ Tin, Sisim na Dee eezeke ne Filip náá: «Tóa pe paa mbem diak.»

³⁰ Tin, Filip eezetó kaab pe mot tak nadi e, nye ka gwak e mot'enək é laa mekana me ngoolel-mekpa e Zeeb Ezayi. Filip eezedji nye náá: «Wə ne gu sa mekpa me wə di lan'enek di kwyel elē?»

³¹ Mot'enək ezeəəəza náá: «Me aagu ye dáa, mot e di àalyaal me ə?» Tin, neezedjóo Filip nye zedisi é ngwoobe kə mbem.

³² Pes di Ekwyala e Zεεb nye nadi elan ε na be ε yak:

«Nye nadi ε dāa mōo taa di tōaa ne ne ketsakaa ε, dāa mōo bhata di āatsim sok bhwoob bot ε di tsik nye mya o.

Nyey nuub mediba.

³³ Nye naadhuselaa, āābe ne mot kem nye.

Eze aakwak elii ne bedha be?

Eteε nāá, be naatsaal melu me tsik'ε kō bōs* .»

³⁴ Tin, kukuma yenok ε boozeke ne Filip nāá: «Me pe djaala ne nō, lēa me, kō esu eze ngooel-mekpa ε Zεεb di lii deenek? Nye lii ε kō esu ε le met hoo kō esu ε mot sis?»

³⁵ E di'enek, Filip eekan elii ne ne dum ne pes mekpa me Ekwyala e Zεεb nye lan ε, nye moo tin ε lēe nye Mbεε Bhaadal ε Yezu.

³⁶ Be eezεgoola tō, ze be nadi ε tō yōbō ε, wō gwaa bekum ε dhiiti di nadi ne dii ε. Kukuma yenok eezεke nāá: «Bee medii, eyé di lu nāá, me duwa Zεεb?» [

³⁷ Filip eezεke ne ne nāá: «Wō myaal ne lyemō djas o, wō ε ne ghwyil ε duwa Zεεb.» Tin, mot'enok eezεbōza nāá: «Mee myaal nāá, Yezu ε Mōn Zεεb.»]

³⁸ Tin, nye eezεke nāá, yaaga tyaa, bhii tak, be ne Filip eezεsul tō dii, wō gwaa nye zeduu nye Zεεb.

³⁹ Dāa be naka sεε tō dii ε, Sisim ε Ghεη eezεdis Filip ε mis me kukuma tak, nye moo tin, āākabee Filip. E di'enek nye eezεkpaa tō ye pe paa nye nadi ε tō ε, ne boo memyaala.

⁴⁰ Filip ka ketuula ye ε pe dεl ε di djōoaa Azot o, nye moo tin ε tō kεgoola Mbεε Bhaadal, mel ne mel djas. Nye nadi dhan ε kekum pe ghaada Seezale.

* **8:33** Eza 53.7-8

9

Eliig e lyem e Sol

¹ Eghen tak, mesa e Sol nabe e etiig ne ewun e egó e bedjekel e Ghen. Wɔ gwaa nye zetó kebee boo ghaa-Zeb,

² bhii tak nye eezewaab mekana me di edje nye ze, nye neekebee mendjaa me mendjaala me eYuda di pe ghaada Dhamas e. Nye nasa deenek e neghu nye waabela boa ne botom e di du Ze e Ghen etep nye neemɛt be, da nye é sik ne nɔɔ pe Yeluzalem.

³ Dáa nye nadi nye dinaa é ze é etó e, nye nadi é nye moo kunaa ne ghaada e, kaseka e, dhiiti ngel eezedus tɔ gwoo, yee zekaal nye.

⁴ Wɔ gwaa nye zeduma si, bhii tak nye eezegwak gwood wat é ke ne ne náá: «Sol, Sol, etep ye wɔ di tiig me?»

⁵ Nye eezedji náá: «Wɔy é ze, Ghen?» Tin gwood yenek eezebɔɔza náá: «Ye é mam Yezu wɔ di tiig ɔ.

⁶ Deenek, wyela, da wɔ é ni tɔ ghaada, tin be waalee wɔ sa wɔ di egoka ne esa e.»

⁷ Bot e nadi kesama wat ne Sol ɔ zokazetyaa, àalóo ekpa e wat. Be nadi gwak gwood, tin àabee mot.

⁸ Tin Sol eewyel, nye eezebɛe mis, ka bela e náá, nye àakabee. Be eezemɛt nye é mbɔ tó ne ne pe Dhamas.

⁹ Melu melel naadhaa nye, nye àakabee, tin nye nadi é ààɛ edee ne medii.

¹⁰ Pe kɔ ghaada Dhamas, ye nabe e ne dhiiti djekel ngɔt din e le nabeɛ Ananias. Ghen zokazetuula nye tɔ sisim, nyey ne ne náá: «Ananias!» Nye eezebɔɔza náá: «Bee me Ghen.»

¹¹ Ghen eezeke ne ne náá: «Tɔa nenak yak pe gba di djóoa “piki e”. Pe tɔ ndjan e Yudas, djia

dhiiti mot dɛl ɛ Talase, din ɛ lɛ ɛ Sɔl. E di mena di nenak'aak nyɛ ɛ pe djaala Zɛɛb.

¹² Tin, tɔ dyam'ɛ nyɛ eebee dhiiti mot ngɔt din ɛ lɛ ɛ Ananias ɛ ni tɔ ndjaa ɛtɛp ɛkel nyɛ mɛmbɔ, mis mɛ neebɛɲel-bɛɲela sis.»

¹³ Ananias eezɛbɔɔza nɔ́á: «Ghɛɲ, bot ɛbuɛpe eedyeebalii nɛ nam kɔ ɛsu ɛ mot'ak, dum nɛ bɛtɛ nɛ embee ɛtɛp ɛ nyɛ di sa, nɛ Bot bɔ na Dɛɛ pɛ Yeluzalɛm ɛ.

¹⁴ Deenek, nyɛ zyɛ wak ɛ nɛ eghɛɲ boo ghaa-Zɛɛb nadjɛ nyɛ ɛ ɛtɛp ɛmɛt bot djas di edjaala nɛ din ɛ lɔ ɛ.»

¹⁵ Tin, Ghɛɲ ɛ booke nɛ nɛ nɔ́á: «Tɔ́a, ɛtɛɛ nɔ́á, mɛ eetɔ́ mot tak ɛtɛp nyɛ neetɔ́ kɛgoola din ɛ lam pɛ daa bot ɛ membyak mesis nɛ bɛmɛkoozi mɔɔ, zɛnɔɔ bot ɛ mbyak Yisalaɛl.

¹⁶ Mam mɛ ɛmɛt mɛ waalyaal nyɛ mezuk djas nyɛ aazuk kɔ ɛsu ɛ din ɛ lam ɛ.»

¹⁷ Tin, Ananias eezɛtɔ́. Nyɛ eezɛni tɔ ndjaa tak, bhii tak nyɛ eezɛkel Sɔl mɛmbɔ, nyɛ eezɛke nɛ nɛ nɔ́á: «Sɔl, mɔɔ nyaag'am, Ghɛɲ Yezu mot tel wɔ nyɛl ɛ gba pɛ ze wɔ di zyɛ ɛ, lwom mɛ, ɛtɛp wɔ neebaazɛbee beea sis da wɔ lwoodel nɛ Sisim na Dɛɛ.»

¹⁸ E di tak wat, dhiiti mbi esonok tyee epapa eezɛkwyit ɛ mis mɛ Sɔl, tin, nyɛ moo tin ɛ ɛ baazɛnyaasok. Nyɛ eezɛwyɛl ɛ yenek, nyɛ eezɛduwa Zɛɛb.

¹⁹ Bhii tak nyɛ eezɛdɛ edee, nyɛ eezɛbela ghwyil.

Sɔl ɛpegoola mɛkpa ɛ Zɛɛb pɛ Dhamas

Sɔl zokazɛkpaa ba mɛlu e di wat bɛ nɛ bɛdjekɛl ɛ nadi pɛ Dhamas ɔ.

²⁰ Aàkobɔya deenek, nyɛ moo tin é goola mɛkpa ɛ Zɛɛb pɛ tɔ mendjaa mɛ mendjaala mɛ eYuda náá, Yezu ɛ Mɔn Zɛɛb.

²¹ Bot ɛ nadi gwak nyɛ ɔ djas nadi djoka, tin, bɛ é boo di é dji náá: «Ye tok mot'ak nadi tiig elyɛlɛpe bot ɛ nadi tuwal din ɛ Yezu ɔ pɛ Yeluzalɛm e? Wɔ ke ɛ náá, nyɛ aazyɛ wak ɛ éteɔp ɛZɛmet bɛ nyɛ neesik nɛ nɔɔ pɛ dáa boo bɛghaa-Zɛɛb.»

²² Tin, melu djas, egu ɛ Sɔl nadi é ghɛɛ nɛ ghɛɛ tɔ mbi mɛlyo mɛ nyɛ nadi lyo ɛ. Eyuda ee nadidi pɛ Dhamas ɔ, nabe ààkabaabe nɛ ɛkpa ɛ bulal nyɛ esok nɛ nadi é pɛs mɛsuk mɛ di lyaal náá, Yezu ɛ Mesia ɛ.

²³ Ba melu bhii tak, wɔ gwaa eYuda djas zokag-wakel éteɔp bɛ neegó Sɔl.

²⁴ Tin, Sɔl eezɛgu boob'ɔ. Bɛ nadi ebaal ɛbɛ ɛ eniel ɛ ghaada mwos nɛ pum, éteɔp bɛ neegó nyɛ.

²⁵ Tin, é pum, wɔ gwaa bedjekel bɛ zokanɔɔ nyɛ, tó nɛ nɛ, éteɔp ɛkwyɛeg nyɛ pɛ yii kyee peeb ghaada tɔ djhan.

Sɔl pɛ Yeluzalɛm

²⁶ Dáa nyɛ na kum pɛ Yeluzalɛm ɛ, wɔ gwaa Sɔl zokazɛgek ɛsɛɛga bɛ nɛ bedjekel. Bɔɔ djas nadi é nɛ bwɔɔ, etɛɛ náá, bɛ nàbaadi myaal ɛnyɔɛpe náá, nyɛ nadi é djekel nɛ tsɛtsɛ.

²⁷ Tin, Bhaalnabhas ɛ boozɛnɔɔ nyɛ, tó nɛ nɛ pɛ dáa bot ɛ lwoma. Nyɛ eezɛbaɲa bɛ dáa Sɔl naboma nɛ Ghɛɲ é ze ɛ, nɛ dáa Ghɛɲ nalii nɛ nɛ ɛ. Nyɛ eebaazɛɛ bɛ mbi mɛghaaz mɛ Sɔl nadi lyo bot nɛ din ɛ Yezu pɛ Dhamas ɛ.

²⁸ Kana ɛwala elenek, Sɔl ɛ boo zɛdi bɛ nɛ bɛ nɔɔ. Nyɛ nadi ɛkɛpɛ tɔ Yeluzalɛm djas, é goola Mbɛɛ Bhaadal nɛ ɛbwaalel djas nɛ din ɛ Ghɛɲ.

²⁹ Nyε nadi é lii ne eYuda e di lii, lii Ghelék ɔ, nyε nadi suu meso be ne be nɔɔ, ghuna bɔɔ nadi esaa egó ε nyε.

³⁰ Dáa bɔn nyεεg nagwak náá, be nadi kwyel egó nyε é, be eezetó ne Sol pe ghaada Seezale, étεp be neekεkyeed nyε pe ghaada Talase.

³¹ Zεεga bot ε mendjaala nadi é tɔ egwyem kɔ kyee dik Yude, Ghalile ne Samali djas. Be nadi é be eezelyel tɔ εdum ε kon ne Zεeb, be nadi é tɔ tsik εgwak ε Gheη. Zεεga bot ε mendjaala nadi é bɔk εbɔk ne εbɔk, etεε náá, Sisim na Dεε nadi kwyee be.

Tsik ε Enee

³² Pyεed mot nadi kɔ kyee dik tak djas ɔ zokazetó dhiiti dwoo pe dáa bot ε di dum kon ne Zεeb ɔ, nadidi pe del ε Lidha ε.

³³ Wɔ gwaa nyε zεbela dhiiti motom din é ε le nabεε Enee. Nyε nabε ε nyε eesa membu meten ne elɛl ndjaasi, etεε náá, ye nabε ε nyε eezesɔɔb.

³⁴ Pyεed eezεke ne ne náá: «Enee, Yezu Klisto eetsik wɔ! Wyεla da wɔ é koobal gonɔ.» Ka sεka ε, Enee eezεwyel.

³⁵ Bot ε ghaada Lidha djas ne bot ε kyee bɔs besyε di áábe ne medii ε Saalɔn naabee nyε, wɔ gwaa be zokaliig elyem du Gheη.

Dɔlkas eegomelaa

³⁶ Pe kɔ del ε Jafa ye na be é ne dhiiti moma nadi dum kon ne Zεeb ɔ, din ε le nabεε «Tabita» din ε tak kwyel elεε «Dɔlkas», εsuk ε tak lεε «kwyee». Melu djas mesa me nabεε, εsa enεm é sa, ne εkwyee ε bedjel ε bot.

³⁷ Eghen tak wə gwaa nye zεbe, bhii tak, nye eezεgwyε. Bhis be nagwyii muu ε, wə gwaa be kenεeg ye tɔ den, pe εko tɔ ndjaa.

³⁸ Bedjekel ε nadi pe Jafa ɔ naagwak náá, Pyεed nadi é pe Lidha, ye nadi é ekunaaεpe ne Jafa. Be eezεkyeed bot εbá ne bhaadal yak: «Bis eedjaala ne nɔ, lela εzye kaab pe yesɔ.»

³⁹ E di tak wat Pyεed eezεghεε nyel tɔ be ne be nɔɔ. Dáa be nakum ε, be eezεdul nye tɔ den, pe εko tɔ ndjaa. Be kus ε boa djas eezetiila pe dáa le ne megwyε, be moo tin é liial nye ekuwa ne endjookuwa ee Tabita nalat esok nye nadi nye dinaa ne tsik ε.

⁴⁰ Pyεed eezεwyisal bot djas pe kel, e di'enek, nye eezεkwyit mεbon si é djaala. Bhii tak, nye eezεliigel pe muu nadi ε, nye eezεke náá: «Tabita wyela!» Nye eezεbεε mis, tin, dáa nye na bee Pyεed ε nye eezεnɔɔ nyel disi.

⁴¹ Pyεed eezεmet nye é mbɔ étep εkyee nye, nye neewyεl. Bhii tak, nye eezεdjoo bot ε di dum kon ne Zεεb ɔ ne bekus ε boa, nye eezεtel be nyaa nyey ne tsik.

⁴² Wə gwaa bot ε ghaada Jafa djas zokagwak menduk me tak, tin, bot εbuεpe naazεdum kon ne Ghen.

⁴³ Pyεed zokadi kɔ Jafa bεte ne melu pe dáa dhiiti mot nadi sa mesa me ekwood é betit ɔ. Din ε mot tak nabe ε Simɔn.

10

Pyεed eedjooaa pe dáa Kɔɔdney

¹ Pε ghaada Seezale, ye nabe ε ne dhiiti mot din ε le nabe ε Koodney, nye nadi é kukuma tɔ loog esodja bot ε Lom di djóaa: «Mwaka esodja Itali».

² Mot tak nabe ε sosoob dɔɔ ne bot ε mebyel me djas. Nye nadi zezye zεga mendjaala bot nadi duwal Zεb é tak ε. Nye nadi kwyi-kwyee bedjel ε bot yii bot ε mbyak eYuda ne lyem wat, nye naadjedjaala Zεb é mewala djas.

³ Bhis kuku dwoo é ewala ε elɛl, wɔ gwaa nye zokazebee tɔ sisim. Nye naabee popoopwon fofop ε Zεb ngɔt é zenɪ pε dɔ́a le, nyey ne ne náá: «Koodney!»

⁴ Nye eezegwyák fofop ne lyem bwoo, bhii tak nye eeke ne ne náá: «Eyé Ghɛɲ?» Fofop eezεbɔɔza ne ε náá: «Zεb eegwak mendjaala mɔ, ne ghwyiik-wyee wɔ di kwyee bedjel ε bot ε, nye àapadjisa wɔ.

⁵ Tinaak, kyeeda bot pε Jafa bε neekε djóo dhiiti mot ne din ε Simɔɲ, mot nagetaa Pyεɛd ɔ.

⁶ Nye di ε pε dɔ́a dhiiti mot di sa mesa me ekwood betit ε, din ε le Simɔɲ, ndjan'ε é εboɲ ε boo dii mεsɔn.»

⁷ Dɔ́a fofop nadi é lii ne ne ε natɔ́ ε, Koodney eezεdjóo bot ε mesa me bebá, ne ngɔt pak esodja eedii sa mesa pε daa le ɔ, mot nadi sosoob ɔ.

⁸ Nye eezεbaɲa bε etεp ee nadhan ε djas, bhii tak nye eezelwom bε pε Jafa.

⁹ Djɛmɛn tak, bɔɔ é ze, bε moo kunaa ne Jafa. Pyεɛd eezεbyet kɔ́ εko ε ndjaa, kuku mwos kedjaala Zεb.

¹⁰ Tin, za eezεsa nye. Dɔ́a bε nadi é djaab nye edee ε, nye eezεdjem dyam.

¹¹ Nye eezεbee gwoo é bɛɲɛl, dhiiti sonok é sul: siaa tak dɔ́a boo poba meta é mεghɔ me tak ená,

esul é bəs.

¹² Tə tak ye nabεε ne βetit é di kekə məkə məná ə, βetit ε di ne epapa ə, ne membri me enen djas.

¹³ Dhiiti gwood é zεke ne ne náá: «Wyela, Pyεed, góa da wə é dε!»

¹⁴ Tin, Pyεed eezεbɔɔza náá: «Ohoo ààβε! Gheη, etεε náá, me dinaa ààpaakode sok esa e tsi ne esee mendi.»

¹⁵ Gwood'enek eebaazεgek, é ke náá: «Nàbeea sa mendi sa Zεb ke náá ye é dεε ε.»

¹⁶ Ye sεε deenek tyee esok elɛl, bhii tak, siaa tak eezεbyet tə gwoo.

¹⁷ Tin, Pyεed moo zεdji sa dyam tak nadi kwyɛl ɛɛε ε. Ghuna, é ɛwala ε tak ε, bot ε Kɔɔdnɛy nalwom ə nadi dji bot étɛp ε gu ndjaa Siməη nadi tə tak ε. Ye ka bela ε bε moo é eniel ε peeb.

¹⁸ Bε eezεdjoo, bhii tak bε eezεdji náá: «Siməη, mot nagetaa Pyεed ə diε wak ee?»

¹⁹ Ye na bela Pyεed dinaa kuku esiiza dum ne dyam nyε nadjem ε. E di'enek Sisim na Dεε eezεke ne ne náá: «Gwaka, bot ɛɛl ɛpesaa wə.

²⁰ Wyela, sula da wə é tɔ bi ne bε nɔɔ sama ààbis sonok, etεε náá, mam ε lwom bε.»

²¹ Pyεed eezεsul pε bot ε tak nadi ε, nyε eezεke ne nɔɔ náá: «Mot bi di san ə ye é mam. Bi zyε étɛp ye?»

²² Bε eezεbɔɔza náá: «Ye é Kɔɔdnɛy, kukuma tə lɔɔg esodja eLəm ε lwom bis. Nyε é mot epiki, nyε ne duwal Zεb zεbela náá, eYuda djas ne kwyɛl nyε. Fofop ε Zεb ngɔt lwom nyε é, nyε lεε wə náá, “wə tɔ pε dāa lε étɛp wə neekε lεε nyε lεη wə di ne ye é.”»

²³ Tin, Pyεed eezεniigal bε tə ndjaa, bhii tak nyε eezεdje bε e di é mendjek.

Tò mɛlem, bɛ eezetó bɛ bɛ nɔɔ, bɛdhiiti bot ɛ Jafa zokakɛkyeed bɛ.

²⁴ Bhis ɛlu ɛ tak, bɛ eezɛkum pɛ Seezale. Kɔɔdnɛy nadi bwood nyɛ bɛ nɛ bot ɛ mɛbyel mɛ djas, nɛ bɛsɔ bɛ nyɛ nadjóo ɔ.

²⁵ Dáa Pyɛɛd nadi nyɛ moo kwyɛl ɛ ni ɛ, Kɔɔdnɛy eezɛboma nɛ nɛ. Tin, nyɛ eezɛmalal si, ɛtɛp nyɛ neeswos nyɛ nɛ duu.

²⁶ Tin, Pyɛɛd eezɛwyɛl nyɛ, bhii tak, nyɛ eezɛke nɛ nɛ náá: «Wyɛla, etɛɛ náá, mam pe mɛ ɛ mot dáa wɔy.»

²⁷ Tin, bɔɔ kuku elɛɲ bɛ nɛ Kɔɔdnɛy, nyɛ eezɛni pɛ tɔ ndjaa, e di zukamwaa nɛ mot nazesɛɛga ɔ.

²⁸ E di'enek, nyɛ eezɛke nɛ nɔɔ náá: «Bi nɛ gu náá, mot dhaad mbyak eYuda ààgoka nɛ ɛbeya ɛsɔ, nɛghu, ɛtɔ tɔ mendjaa mɛ bot ɛ membyak mɛsis. Deenek, Zɛɛb eelyo mɛ náá, yɛ ààgoka náá, mɛ bee mot dáa mot mendi, nɛghu dáa mot di ààgoka nɛ Tɔa pɛ dáa lɛ ɔ.

²⁹ E tɛp tak ɛ di náá, dáa bi djóo mɛ ɛ, mɛ é boozyɛ ààbyen. Mɛ kwyɛl ɛ mɛ gu tɛp bi djóo mɛ kɔ ɛsu ɛ tak ɛ.»

³⁰ Kɔɔdnɛy eezɛbɔɔza náá: «E moo mos ɛ nɛ mɛlu mɛlɛl, é ɛwala ɛ ɛlak wat, é mɛwala mɛlɛl bii kuku dwoo, mɛ nadi é djaala Zɛɛb pɛ ndjan'am. Ka sɛka e di tak wat ɛ, dhiiti mot nɛ ekaad é na kas-kas eezɛtuula sok bhwoob'am.

³¹ Tin, nyɛ eezɛke nɛ nam náá: “Kɔɔdnɛy, Zɛɛb eegwak mendjaala mɔ, nyɛ eesiiza ghwyiikwyee yɔ dum nɛ bɛdjɛl ɛ bot.

³² Kyeeda bot pɛ Jafa, ɛtɛp bɛ neekɛdjóo Simɔɲ Pyɛɛd. Nyɛ di ɛ pɛ dáa dhiiti mot din ɛ lɛ Simɔɲ, nyɛ sa ɛ mɛsa mɛ ekwood bɛtit, ndjan'ɛ é ɛboɲ ɛ boo dii

mešən.”

³³ E di tak wat ε me lwom bot be ke esaa wə, tin, wóó myaal εzye. Nenak, bisə djas bis ε wak é mis me Zεeb, étəp bis neegwak etəp ee Ghəη lwom wə, wə zyε zεlee bis ε.»

Ləη ε Pyeed pε dāa Kəədnεy

³⁴ Pyeed eezekan elii nyεy náá: «Nenak me eezegu ne tseetse náá, Zεeb kwyεeg bot djas é tyε wat.

³⁵ Deenek, nyε kwyel ε bot djas, ye nakozo zo be bot ε membyak me sis, zuka ne tak ε náá, mot di é duwal nyε, ne eke tə epiki.

³⁶ Tin, Zεeb naakyeed bhaadal le pε dāa bot ε mbyak Yisalael. Mbεε Bhaadal tak ε egwyem ne Yezu Klisto mot di Ghəη bot djas ə.

³⁷ Bi ne gu sa napoo dhaa sok pε Ghalile ε, bhii tak pε kə Yude djas, Zan natuud náá, “duwaka Zεeb”.

³⁸ Bi ne gu dāa nyε naasée Yezu mot Nazalet ne ghwyil Sisim na Dεε ε. Bi ne baagu dāa Yezu nadi kekə bəs é esa enem esa, ne etsik ε bot djas ε nadi si bhel ε dim mot mekəη ə. Eteε náá, Zεeb nadi gyee ne ne ləəg wat.

³⁹ Tin, bis ε betyaases etəp ee nyε nasa pε kyee dik eYuda ne pε Yeluzalem ε. Be nagó bema kə melaaba.

⁴⁰ Deenek, Zεeb eebulal nyε tsik é elu ε eləl bhis esyee. Nyee djε nyε ghwyil elyaal nyel,

⁴¹ àakabe ne bot djas, nyε nazo lyaal é ne bisə bot ε Zεeb naloozesεε bis, bis di betyaases ə. Bis naade edee ne medii e di wat, bhis Zεeb nagomal nyε bhis esyee ε.

⁴² Nyε lwom bis ε, bis goola Mbεε Bhaadal pε dāa bot ε membyak, ne elyaal náá, ye é nyεy ε di mot

Zeeb nasεε étep nye neepée, bot ε di ne tsik ne bot ε nazegwyε ɔ.

⁴³ Bengoolel ε mekpa ε Zeeb djas naalii kɔ esu ε le, bɔɔ náá, mot aadum kon ne ne ɔ waabela epelak ε mesyem me, ne ghwyil din ε le.»

Bot ε di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ, eebela Sisim na Dεε

⁴⁴ Bela tin Pyεed dinaa é lii, Sisim na Dεε eezesul kɔ bot ε nadi gwak etεp ee nye nadi lii ε djas.

⁴⁵ Bot ε di dum kon ne Zeeb ɔ yii dhaad mbyak eYuda nazyε be ne Pyεed ɔ, naadiaadjoka εbuεpe. Etεε náá, be nabee náá, Sisim na Dεε Zeeb nadjε ε naasul dɔɔ ne kɔ bot ε di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ.

⁴⁶ Etεε náá, be nadi gwak be é lii membyak mesis, ne eduwal ε menyɔ ε Zeeb. Tin, Pyεed ε boozeke náá:

⁴⁷ «Mena ε ne ghwyil lu bot bak nenak náá, be naduwa Zeeb tɔ medii, dáa be di náá, bee bela Sisim na Dεε dáa menabelka ε?»

⁴⁸ Tin, wɔ gwaa nye zelwom náá, be duu be Zeeb ne din ε Yezu Klisto. Bhii tak be eezεke ne ne náá, nye kwyεεg ba melu be ne be nɔɔ.

11

Tanjal ε Pyεed sok bhwoob bot zεεga mendjaala pe Yeluzalem

¹ Bot ε lwoma ne bɔn nyεεg bɔɔ nadi pe Yude ɔ naazεgwak náá, bot ε di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ naamyaaal pe mekpa me Zeeb.

² Dáa Pyεed nasik pe Yeluzalem ε, eYuda ee nadi dum kon ne Zeeb ɔ moo tin é byak nye.

³ Bɔɔ náá: «Wɔ eeni tɔ ndjaa ezibo, wɔ eekεde edee bi ne be nɔɔ!»

4 Tin, Pyeεd ε boo zεbanja be medjemεdjε etεp ee nadhan ε djas. Nyε nalεε ε náá:

5 «Me di ε pε tɔ ghaada Jafa, me nadi é djaala, e di tak me eεzεdjem dhyam. Me bee ε dhiiti sonok é sul pε kyee me nadi ε. Ye nabe sonok é nɔnel ne boo poba, meta é meghɔ me tak ená, é dus tɔ gwoo sul é bɔs é bhaasam.

6 Me eεzegwyák tɔ tak “piii”, me kabee ε, betit di ke ne meko mená ɔ, betit ε dik, ne betit ε di ne epapa ɔ, zeɲɔ enen.

7 Wɔ gwaa me zegwak gwood wat é ke ne nam náá: “Wyeɭa, Pyeεd, góá da wɔ é de!”

8 Tin, me eεzebɔɔza náá: “Ohoo ààbe! Gheɲ, etεε náá, me dinaa ààpaakode sok sa etsi eYuda di lu ε, dɔɔ ne esee mendi dinaa ààpaake tɔ nuub'am.”

9 Tinaak, gwood'enek ee baazegek, é ke tɔ gwoo náá: “Nàbea sa mendi sa Zeεb ke náá, ye tok ne mendi ε.”

10 Ye seε deenek tyee esok elɛl, bhii tak siaa tak eεzεbyet tɔ gwoo.

11 Tin, é ewala tak wat, wɔ gwaa bot elɛl zokazεkum pε ndjaa me nadi ε. Be nadus ε pε ghaada Seezale, be nadi esaa pε me nadi e di ε.

12 Sisim na Deε eεzeke ne nam náá, me tɔ bis ne nɔɔ ààbem ba. Deenek, bɔn nyεεg bam beten ne wat me zye ne nɔɔ wak'ak ε kekyeed me pε Seezale. Bisɔ djas bis be é bis eeni tɔ ndjan ε Kɔɔdneɣ.

13 Kɔɔdneɣ eεzekaada bis dáa nyε nabee fofop eetyaa tetel tɔ ndjan'ε, é leε ne ne náá: “Kyeeda bot pε Jafa, étεp be ke εdjóo Simɔɲ Pyeεd.

14 Mot tak ε waaleε wɔ me pka me di náá, wɔy ne bot ε mebyel mɔ djas ε waabela tsik ne ye é.”

15 Tin, dáa me nadi me moo kan elii ε, wɔ gwaa

Sisim na Dee zesul ko loo, daa ye nasul koo les e meken e.

¹⁶ Tin, me eezetaala sa Ghen natee e: “Zaη naduu bot Zeeb e to medii, ye kabe biyo o, bi aaduwaa Zeeb e to Sisim na Dee.”

¹⁷ Deenek e Zeeb nadjε be mbi ekee e tak wat nye nadjeka mena, e ghen mena namyaalka Ghen Yezu Klisto e. Mam nadi ze, etep me neebe meso ne Zeeb?»

¹⁸ Bhis be nagwak etep binek djas e, elyem boo djas eezesila, be moo tin e duwal Zeeb e eke naa: «Ye e tseetsε naa, Zeeb eebaadje pe bot e dii aabe bot e mbyak eYuda o, ghwyil e swoola mefulu moo, ne yii ebela tete tsik.»

Zeeга mendjaala bot e ghaada e Antios

¹⁹ Tsik mezuk nasee e ghen Etien nagooa e naasa naa, bot e nadi dum koη ne Zeeb o wyeeza. Be naato batakekum pe kyee dik Fenisi, pe gholaa Siipele, ne pe boo ghaada Antios. Bela naa, be nazo gegoola mekpa me Zeeb e pe daa bot e mbyak eYuda.

²⁰ Bela tin naa, bedhiiti bot e nadi e dum koη ne Zeeb o yii Siipele ne Silen o naato pe Antios. Be naalii ne bot e di aabe bot e mbyak eYuda o, e goola be Mbεε Bhaadal e Ghen Yezu.

²¹ Ghwyil e Ghen nadi e ne noo loog wat, e sa naa, zukamwaa ne mot naaswoola mefulu moo ne edum ne Ghen.

²² Ye nabe e bot e zeeга mendjaala Yeluzalem naagwak menduk me tak. Be e boozelwom Bhaalnabhas pe Antios.

²³ Daa nye nakum e, tin, nye eezεbee daa Zeeb nazesεe bot e di e dum koη ne Zeeb o metel e, nye

eezemyaala. Bhii tak, nye eezedje be meghaaz me ewa lyem étep be neewa zii edu e Ghen to esosoob.

²⁴ Bhalnabas nadi é mbee mot. Sisim na Dee ne edum e kon ne Zeb «təəə» to le. Tin, wə gwaa zukamwaa ne mot zokamyaal edu e Ghen.

²⁵ Bhii tak Bhalnabas eezetó pe del e Talase kesaa Sol.

²⁶ Bhis nye nakabela nye é, nye é bootó ne ne pe Antios. Tin, bəə bebá naazedhaa tu mbu to zega mendjaala me tak, e di'enek, be naalyo bot ebupe dum ne edum e kon ne Zeb. Ye é kə ghaada Antios e bot e lwoma nakan edjóaa sok «eKeletye».

²⁷ Eghen tak, ye nabe e, bengooel e mekpa e Zeb naazedus pe Yeluzalem to pe Antios.

²⁸ Dhiiti pak'ə, din e le nabe e Aghabis, Sisim na Dee é pem nye, nye eezeni é lee náá, boo za moo aatuula kə bəə djas. Bela náá, mbi za tak naasee esok Kolood nadi mekoozi me Lom e.

²⁹ Tin, bedjekel eezegwakel náá, mot ne mot e waadje ye ba bim nye aabela e, étep ekyee bən nyeeg bəə nadi pe Yude ə.

³⁰ Be nasaa e deenek, wə gwaa be zokakyeed esa binek pe dáa bepaa e eYuda, é membə e Bhaalnabhas be ne Sol.

12

Zak eegóaa, Pyeed eekəlaa é mbok

¹ Eghen tak, mekoozi Elod Aghilipa moo tin é tiigal bedhiiti bot e zega mendjaala.

² Nyey zokalwom be gó Zak mən nyeeg e Zan ne pel.

³ Deenek, dāa nye nabee náá, eYuda naakwyel ye é, nye eezelwom be met Pyeed é gheṇ ebyon e emapa ee di àawaaa leviid e.

⁴ Ellood eezelwom náá, be met nye, da be kool nye é membok. Tin, nye é boodje mesa me ebaal e nye ne medhuu mená esodja, é edhuu e wat, ye nabe e ne esodja ená. Nye nadi é gek e náá, nye neepée nye emis me bot bhis ebyon e Pak.

⁵ Tin, Pyeed nadi é koola to ndjaa membok, deenek bot e zεega mendjaala nadi wa zii to edjaala e Zεeb ko esu e le elyεepe.

Pyeed eewyiselaa é membok

⁶ Bela náá, dāa Ellood nadi kwyel epεe nye é mis me bot e, é pum Pyeed nadi ego pak esodja ebá. Nye nabεε kola ne ekel e ghwooz ebá. Bebaalel e ndjaa membok nadi é tin é sum e di bo, é eβεε ndjaa membok.

⁷ Kaseka e dhiiti fofop e Gheṇ ngot eezetuula tin, to deṇ moo tin «buweee» ne mekas. Tin, fofop eezekwyet nye é bhaaz, nye eezedjem nye, nyeṇ ne ne náá: «Lela e djem, wyela!» Tin, wo gwaa ekel eghwooz nye nakolaa ne ye é membo e zokakwyit.

⁸ Tin, fofop eezεke ne ne náá: «Bota bheṭe yo, da wo é kol ekel e mεpapa mo.» Pyeed eezεgwak nye, bhii tak fofop eebaazεbil náá: «Bota ndjookuwa yo da wo é du me.»

⁹ Wo gwaa Pyeed zεwyis to membok, nye moo tin é du fofop. Nye nabe ààgek náá, etεp ee fofop nadi sa e nabεε etεp é tseetse. Nye nugu e náá, nye to dyam.

¹⁰ Be eezedhaa sum di bebaalel yii meken, bhii tak yii bhōba, be eezekum pe eβεε membok nasael ne ghwooz e. Ebe e tak tuula e ko eβεεε e del. Ebe

ε tak zokazediil nyε emet ε mis mɔɔ. Be eezewyis, tin, be eezetiila ε gba, e di tak wat kasεka ε fofop eezediib nyε ε mis.

¹¹ Tin, Pyεed eezesiiza sa nasεε ε enyɔpe, nyε ε boozεke nάά: «Wak nenak mε moo bee nάά, ye ε tsεtsε. Gheη eedhis fofopε, nyε eepεk mε ε ghwyil ε Ellood, nε mezuk mε bot ε mbyak eYuda di kwyl nάά, mε bee ε.»

¹² Dάa nyε nazegwyak di nyε nadi ε, nyε ε boozetɔ pε ndjan ε Maali, nyεεg ε Zan mot tak nagetaa ε «Malak» ɔ. Tin, bεte nε bot naasεga εtεp εdjaala Zεεb.

¹³ Pyεed eezediig ε εbe ε ndjaa, tin, moma mesa ngɔt eezεzyε, εtεp nyε neezedii ndjaa. Din ε moma tak nabe ε Lood.

¹⁴ Nyε eezεgwyak gwood ε Pyεed, nyε moo tin tɔ memyaala. Ye waagoka nάά, nyε kaa dii ndjaa, nyεy ka sik ε kaab kelεε bot tɔ ndjaa nάά, Pyεed ε pε kel.

¹⁵ Be eezεbɔɔza nε nε nάά: «Wɔɔ pe lyet!» Tin, nyε eezεbasal nάά, ye ε tsεtsε. E di'enek be eezεke nάά: «Ye ε fofop'ε.»

¹⁶ Tinaak, Pyεed kuku εdiig ε yenek, dάa be nakazedii ndjan ε, be eezεbee nyε, be naadiaadjoka εbuεpe.

¹⁷ Nyε eezelyak be nε mbɔ nάά, be di gwyem. Bhii tak, nyε eezeni ε lεε be dάa Gheη nawyisal nyε ε membok ε. Nyee baazεke nάά: «Lεεka Zak nε bedhiiti bɔn nyεεg bina sa dhan ε.» Bhii tak nyε eezewyis tɔ pε kyee sis.

¹⁸ Dάa melem nakalem ε, esodja moo tin zεεzem pak'ɔɔ. Be nadi ε djinel pε pak Pyεed natɔ ε.

¹⁹ Ellood eezelwom bot nάά, be kenɔ nyε, tin,

bε ààpakabela nyε. Bε eezεdji bεbaalel ε ndjaa membok, tin, nyε boodje bε εlee náá, bε gó bε. Bhii tak, Elood eezεtó pε kyee dik Yude, pε Seezale penek nyε naasa ba bim mεlu.

Esyee ε Elood

²⁰ Elood naadyeebakpaa lyem nε bot Tiid nε Sidon. Tin, bot ε tak ε boo zegwakel náá, bε tó pε dáa ε. Ye nabe ε bee gwakel nε Balastus. Nyε nadi é kukuma di é sa mesa tó ndjan mεkoozi o. Tin, bε eezεtó kεεε nε Elood náá, εgwakel bula bε nε bot ε eghaada e tak etεε náá, edee ee bot binok nadi dede ε nadudus ε pε mεl ε Elood.

²¹ Dáa ye nakum dwoo tak ε, Elood eezεbot kaad mεkoozi mε, nyε eezεdisi kó boo mεkoozi mε. Tin, nyε eezεni é lii nε náo é mis mε mεdhuu mε bot.

²² Mεdhuu mε bot binok eezεtsim náá, «Yε Zεεb ε di lii, ààkabe mot!»

²³ Tin, e di tak wat, wó gwaa fofop ngot ε Ghεn zokazεdje Elood baka, etεε náá, nyε naakwyel εnáo duu di ye é Zεεb ε. Elum zokazεde nyε nyel, nyεy batagwyε.

²⁴ Ghuna, mεkpa ε Zεεb nadi é goola, εgoolel nε εgoolel.

²⁵ Yε kabε Bhaalnabhas bε nε Sól o, bhis bε nasilal lwomelo pε Yeluzalem ε, bε eezεsik, tin, bε ka tó ε nε Zan mot nagetaa din ε Malak o.

13

Bhalnabas bε nε Sól eezεεaa étεp bε neetó lwomel

¹ Pε tó zεεga mendjaala Antios ye nabe é nε bεngooel ε mεkpa ε Zεεb, nε belyoel, ye nabe é: Bhaalnabhas, Simεyον mot nagetaa nε din ε na

«dhoo mot» o, Lusius mot del e Silen, Manaen so e Ellood kana edhoma, zenoo Sol. Eghen tak, Ellood e nadi kək kə Ghalile.

² Dhiiti dwoo, é ghen be nadi to mendjaala ne to etsi edee étep mendjaala e, Sisim na Dee eezeke ne noo náá: «Séeka me Bhaalnabhas be ne Sol, étep be neekesa mesa me me nadjoo be étep tak e.»

³ E di'enek, bhis be nazedjaala ne etsi edee étep mendjaala e, be eezekel be membo, bhii tak be eezebet be, be to.

Bhalnabas be ne Sol pe ghola Siipele

⁴ Dáa Sisim na Dee nalwom be e, be eezetó pe ebon Seleesi, pe be nazeni to boo eleeé étep be neetó pe ghola Siipele.

⁵ Dáa be na kum pe del e Salamin e, be eezeni é goola mekpa e Zeeb to mendjaa me mendjaala me eYuda. Be nadi é be ne Zan Malak étep nye neegheekwyi-kwyee be.

⁶ Be naazeké kə pes ghola tak djas kekum pe del e Pafos. Penek be eezeboma ne dhiiti mot mesimba me elyeeb, din e le e Baad-Yezu, mot dhaad mbyak eYuda nadi eke náá, nye é ngoolel-mekpa e Zeeb o.

⁷ Nye nadidi é pe dáa kukuma del, din e le e Seedgyus Polus, nye nadi é mot etselal. Wo gwaa mot tak zedjoo Bhaalnabhas be ne Sol, etee náá, nye nadi kwyel egwak mekpa e Zeeb.

⁸ Tin, to dhaad mbyak eghelék, Elimas kwyel e le e: «Mot mesimba me elyeeb». Nye eezeni é suu meso ne noo, nye moo tin é saa náá, kukuma nàdum kon ne Zeeb.

⁹ Tin, Sol mot nabaadi é djooaa Pəl o, moo tin «tooo» ne Sisim na Dee, nye eezegwyák nye «kpéee».

¹⁰ Bhii tak, nyε eezεke nάά: «Mot mεkαη nε embee esa, mαα dim mot mεkαη, mot byen embεε esesεε! Wα aanαkwaaboo kat εlet ε mεze ε Ghεη e!

¹¹ Nenak, gwaka: Ghεη ε waadjε wα baka, wα waabε edhim, wα aanαkabaabee mεkas mε gwyεs ε ba bim mεlu.»

E di tak wat, mis ε Elimas eezεdipel, nyε moo tin tα ghooghom: Nyee moo tin bako-bako ε liigel ε gwyάk ε mengwoob djas, nyε nadi esaa mot, έτερ nyε neemεt nyε ε mbα, έτερ ε lyaal ε nyε ze.

¹² Dάa kukuma nabee sa nadhan ε, nyε eezεdum kαη nε Zεεb, etεε nάά, ye nabεε mεlyo naadyee-bakwyεsa nyε tα lyem εbuεpe.

Pαl bε nε Bhalnabas pε Pisidi kα ghaada Antiαs

¹³ Pαl bε nε bot ε sama yε eezεni tα boo elεεd pε Pafαs, bhii tak bε eezεtό pε Panfili kα ghaada Pεεdjε. E di'enek, Zan Malak ε boo zεlik bε, sik pε Yeluzalem.

¹⁴ Bε eezεdus Pεεdjε, goola tό pε Pisidi kα ghaada Antiαs. Dwoo saba, bε naazεni tα ndjaa mendjaala mε eYuda, bε eezεnαα mεnyel disi.

¹⁵ Bhis bε laa tα mεkana mε etsi nε yii bengoolεl ε mεkpa ε Zεεb ε, ekukuma e ndjaa mendjaala mε eYuda ε boolwom bot bε, bε lεε nε nαα nάά: «Bαn ε nyεεg, bi ε di nε etεp εlii nε bot ε zεεga έτερ ye needjε bε mεghaaz nε zii α, bi ε nε ghwyil ε lii nenak.»

¹⁶ Tin, wα gwaa Pαl zεwyεl, nyε eezεsa dhiiti tseηa nε mbα bε di gwyem, nyε eezεke nάά: «Biγα bot ε Yisalaεl, nε biγα bot ε zyε ε mendjaala mena zεdjaalaka Zεεb'ak gwakeka mε!

¹⁷ Zεεb bot ε mbyak Yisalaεl naatό bebhaab bena. Nyε naasa nάά, metαη mε bot byet esok bε nadi ε

mɛdjon pɛ Ezipte ɛ. Bhii tak, nyɛ naazɛwɪsal bɛ kɔ kyee dik tak nɛ ghwyil mɛbwala.

¹⁸ Nyɛ naadiaamaad ebus bɔɔ membu mɛkam-mɛnɔ́ bɔɔ tɔ bal.

¹⁹ Bhii tak, nyɛ eezɛsilal bot ɛ membyak mɛtɛn nɛ ebá pɛ kyee dik Kana “bɛɛɛ”. Nyɛ eezɛnɔɔ mɛdhik mɛ tak djɛ nɛ bot ɛ mbyak'ɛ bɛ di bɛkum ɛ tak.

²⁰ Deenek ye naasa tyee membu bɛdhet-ɛnɔ́ nɛ membu mɛkam-mɛtɛn (450).

«Bhii tak nyɛ eezɛdjɛ bɛbhaab bina bɛtɛtɛp kɛkum é ghɛn membu ɛ ngoolel-mɛkpa ɛ Zɛɛb Samyɛl.

²¹ Bhii tak, bɛ eezɛwaab náá, Zɛɛb djɛ bɛ mɛkoozi. Tin, nyɛ é boozɛdjɛ bɛ Sɔl mɔɔ Kis mot dhaad mbyak'ɛ Bɛɛzame. Sɔl tak naadi kukuma yɔɔ membu mɛkam-mɛnɔ́.

²² Bhis nyɛ naka zɛbyen Sɔl ɛ, Zɛɛb é boozɛdjɛ bɛ Dhavid, nyɛ di mɛkoozi mɔɔ. Nyɛ nabɛɛ nyɛ eeke kɔ ɛsu ɛ lɛ náá: “Mee bela Dhavid mɔɔ Yese, mot tak ɛ mot lyem'am kwyɛl ɔ. Nyɛ waasa esa ee lyem'am di kwyɛl ɛ djas*.”

²³ Ngɔt tɔ bɛdha ɛ Dhavid nabɛ Yezu, mot Zɛɛb nanɛɛg nyɛ dáa mɛtsik-bot ɛtɛp dhaad mbyak Yisalaɛl, dáa nyɛ nakɛk ɛ.

²⁴ ɛsok nɛ Yezu nɛ zyɛ, ye nabɛɛ Zan naagoola mɛkpa ɛ Zɛɛb nɛ membyak djas yii Yisalaɛl, ɛtɛɛ náá, bɛ neeliig elyem bɔɔ da bɛ duwa Zɛɛb.

²⁵ Eghɛn Zan nadi nyɛ moo pɛ ɛsik ɛ mesa mɛ ɛ, ye nabɛ ɛ nyɛ naake náá: “Bi gek náá, mam é zɛ? Mam tok mot bi di bwood ɔ. Tin, gwakeka: Nyɛ ɛpezyɛ bhis konjam, bela tin náá, mɛ tok nɛ ghwyil ɛ bela

* **13:22** Sm1 8.5,19; 10.21; 13.14; 16.12

duu etii-tiiak ekel é ekoko é meko me.†”

²⁶ «Mən nyeg, biyɔ bɛdha ε Abalaam, nɛ biyɔ bot ε zyɛ wak étɛp ε zɛdjaala Zɛɛb ɔ: Ye é kɔ esu elenaka ε bhaadal étɛp tsik enek nadi esaa.

²⁷ Nɛ tsɛɛtsɛ, bot ε dɛl ε Yeluzalɛm nɛ ekukuma bɔɔ nabaa gu mbi mot Yezu nadi ε. Bela náá, bɛ àànyɔ ɛgwak mɛkpa ε Zɛɛb di lanɔaa dwoɔ esaba djas ε. Tin, bɛ naadjɛ Yezu epée é esyee, etɛɛ náá, mɛkpa menek neebela mɛsuk.

²⁸ Baabela náá, bɛ nàbɛ ààbela mɛsɔ mɛ nyɛ pɛɛaa epée é esyee tɛp tak ε, bɛ naake nɛ Pilat náá, nyɛ gó nyɛ.

²⁹ Bhis bɛ nazesa etɛp djas ekwyala ε Zɛɛb nalɛɛ kɔ esu ε lɛ ε, bɛ eezɛsil nyɛ kɔ melaaba, bhii tak, bee kɛnɛɛg nyɛ tɔ ɛvit.

³⁰ Wɔ gwaa Zɛɛb zɛgomal nyɛ.»

³¹ Mɛlu ɛbuɛpɛ Yezu nadi elyaal bot ε nadi egyee nɛ nɛ ɔ nyɛl, dusa pɛ Ghalile étɔ pɛ Yeluzalɛm. Bot ε tak moo mos ε bɛtyaasɛs é mis mɛ bot ε mbyak Yisalaɛl.

³² Bisɔ bɛ ɛmet, bis ɛpezɛgoola bin Mbɛɛ Bhaadal. Mbɛɛ Bhaadal tak ε sa Zɛɛb nakɛk bɛbhaab binaka ε.

³³ Nyɛ nasa deenɛk ε kɔ esu ε lena bɛdha bɔɔ, nyɛ naagomal Yezu bhis esyee. Ekwyala lɛɛ ε tɔ mɛkana mɛ Mɛdjɛɛb ɛlanɛl ebá ε náá:

«Ye é wɔy ε di mən'am,
kana dwoɔ pan mos'ak mɛ Soog.»

³⁴ Zɛɛb nabɛɛ ε nyɛ eelɛɛ náá, nyɛ waagomal nyɛ bhis esyee, étɛp nyɛ needi ààsik kɛbɔ. Nyɛ nake ε náá:

«Mɛ waasɛɛ bin tɛtɛ metɛl mɛ edɛɛ,

† 13:25 Mat 3.11; Mak 1.7; Luk 3.16

yii etsεetse me nakek Dhavid ε.»

³⁵ «É tep tak ε nye di baaleε tɔ dhiiti ekwyla náá:

“Wɔ aanàkwaabet náá mot'ɔ na Dεε kesyep tɔ
εvit‡.”

³⁶ Eghεη ε Dhavid, ye nabεε nye naasa etep ee Zεεb
nadi kwyεl ε. Bhis nye naka gwyε, nye nakε delaa ε
é ngwoob bebhaab bε, ye nabε ε nye naabɔ.

³⁷ Ghuna, mot Zεεb nagomal ɔ nàbε ààbɔ.

³⁸⁻³⁹ Bɔn nyeεg, egoka ε bi gu náá: ye é kɔ εsu ε Yezu
ε nalεεaa epelak ε mesyem min. Ye é kɔ εsu ε lε di
náá, bot djas aadum kon ne ne ɔ waapekel tɔ bhel
mesyem djas. Mεpekel me tak tok ne ghwyil ε belel
tɔ εduwal etsi ε Moiiiz.

⁴⁰ Bεεka mis, etεε náá, etep ee bengooel ε mεpka ε
Zεεb nakwyal ε needi ààsaεl ne biyɔ bε emet.

⁴¹ “Beeka biyɔ bot ε εbet!

Djokaka, da bi ε dus me emis,

etεε náá, e melu me tsiken, me waasa dhiiti
dem di náá, mot ε kaada bin ye ɔ, bi
aanàkwaamyaal εS!”»

⁴² Dáa Pyεεd bε ne Bhalnabas nawyis tɔ ndjaa
mendjaala ε, bε eεεke ne nɔɔ náá, bε baabula yii
saba poon étεp bε neebaazelyo bε mεkpa me tak
wat.

⁴³ Bhis zεεga tak, bεte ne eYuda ne bot ε naze-
myaal εdjaala Zεεb eYuda ɔ zokazεdu Pɔl bε ne
Bhaalnabhas. Bε nadi lii ne nɔɔ, ne εdjε bε mεghaaz
me εdi besosoob si esεεa metel ε Zεεb.

⁴⁴ Dáa ye nakum yak dwoo saba ε, wɔ gwaa bot
tyee, ye aasa-saa bot ε dεl djas zεsεεga, étεp bε
neezεgwak mεkpa ε Ghεη.

‡ 13:35 Mεd 2.7; Eza 55.3; Mεd 16.10 § 13:41 Hab 1.5

⁴⁵ Dáa eYuda nabee mædhuu me bot binøk ε, ye nakpaa be elyem. Be moo tin é let étep ee Pól nadi lii ε, tin, be eezεlee nye.

⁴⁶ Pól be ne Bhaalnabhas eezεlee be ne lyem wat náá: «Ye be é ye eegoka náá, mekpa ε Zεeb pookoko goolaa sok pe dáa len. Dáa di náá, bi epebyen ye é, ne dáa bi di bee náá, tsik na kòm-kòm tok dhiiti van sonok é mis min ε, hakiba, bis ka tó pe dáa bot ε di àadi bot ε mbyak eYuda ɔ.

⁴⁷ Beeka dáa Ghεη nake ne nes ε,
“Mee neεg wɔ dáa ngel étep membyak djas,
étep wɔ neetó be ne tsik kekum pe edum e bɔs*!” »

⁴⁸ Dáa bot ε di àabe bot ε mbyak eYuda ɔ nagwak deenek ε, be naamyaa. Bhii tak be moo tin é duwal mekpa ε Ghεη. Tin, bot djas nazesεεaa étep be neebela tsik na kòm-kòm ɔ eezeliig elyem be moo du Zεeb.

⁴⁹ Mekpa ε Ghεη nadi goola εgoolel ne εgoolel kɔ kyee dik'enek djas.

⁵⁰ Tin, eYuda eezεbesal bedhil ε boa di bekum ɔ nadi duwal Zεeb ɔ, ne bedhil ε botom ε ghaada, étep be neewa Pól be ne Bhaalnabhas tɔ tsik mezuk. Bhii tak, be eezεɔ be kɔ kyee dik'ɔɔ ɔ.

⁵¹ Bot εbá binøk ε boo zεkut epiib é meko mɔɔ étep εdul ε be melɔ, bhii tak be eezεtɔ pe del ε Ikoniòm.

⁵² Ye kabe bedjekel pe be nadi pe Antioɔ ɔ, be nadi é tɔ boo memyaala ne Sisim na Dee tɔ lɔɔ na «tɔɔɔ».

14

Pól be ne Bhalnabas pe del ε Ikoniòm

¹ Pól be ne Bhalnabas naabaazeni tɔ ndjaa mend-jaala me eYuda, tin, melyo me be nadi lyo bot ε

* 13:47 Eza 49.6

naasa náá, bεte ne bot ε mbyak eYuda ne bot ε nadi ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ, dum kon ne Zεeb.

² Tin, bot ε mbyak eYuda nabyen edu ε Zεeb ɔ zokaful bot ε di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ elo, étep be neebhina bɔn nyεeg bɔɔ.

³ Deenek, Pɔl be ne Bhalnabas naadi melu ebuεpe pe del ε Ikonioɔm. Be nadi elii-lii ε ne eghen djas, zenɔɔ ebwaaalel ne Ghen. Ghen nadi dje be ghwyil esa endem e mebwala, deenek, étep elyaal etsεetse etεp ee be nadi lyo be dum ne mbeε lyem enεm esa e Zεeb ε.

⁴ Tin, bot ε del zokazεbeka: εdhuu ε wat kyee bot nadi du eYuda ɔ, yak εdhuu kabε ε bot ε nadi du bot ε lwoma ɔ.

⁵ Bot ε mbyak eYuda, ne bot ε di ààbe bot ε mbyak eYuda ɔ, ne be mekoozi mɔɔ nadi gwakel étep be neezuk Pɔl be ne Bhalnabas da be é gó be ne mekok.

⁶ Dáa bot ebá tak nagwak ε, wɔ gwaa, be zεkaab tó pe mel me Listε ne Delεeb, eghaada é kyee dik Likaoni, ne mel me di é mengwoob ε.

⁷ Kɔ mel me tak, be eezeni é baagoola Mbεε Bhaadal.

Pɔl be ne Bhalnabas pe kɔ ghaada Listε

⁸ Pe kɔ ghaada Listε, ye nabe ne dhiiti mot nadi ààbe ne ghwyil ε tyaa tetel ɔ, etεε náá, meko me nadi esɔbela. Nyε nadi é boka kana edhɔma be, nyε nabεε ààbe ne ghwyil εke.

⁹ Nyε nadi gwak etεp ee Pɔl nadi lii ε. Tin Pɔl eezεgwyák nyε «pii», nyε eezεbee náá, εdum ε kon ε le ne Zεeb ε waasa náá, mot tak bela tsik.

¹⁰ Nyε eezεben gwood, zeke ne ne náá: «Wyεla, tyana tetel ne meko mɔ met!» Vasaka mot'enɔk eezetyaa tetel, ne meko me, nyε moo tin é ke.

¹¹ Dáa medhuu me bot nabee sa Pól nasa ε, be eezetsim tō dhaad mbyak ɔ, din ε lii tak ε Likoniε, bōō náá: «BεZεεb eenōō menyel me bot, tin, bee sul pe pak mena dika ε!»

¹² Wō gwaa be zεget Bhaalnabhas din ε «Zees», be ka get Pól ε «Hεεdmεs», etεε náá, Pól nadi é ngoola-ngoola.

¹³ Ndjaa zεeb ε Zees nadi é eniel ε dεl. Wō gwaa ghaa-zεeb ε Zees zokazyε ne engombε ee be nazekomsa ne epyeeda e mεzεm me ele be napyeed ε, é εbεε ndjaa zεeb tak. Be nasa deenek ε étεp be needjε Pól be ne Bhalnabas ebuwa.

¹⁴ Tin, dáa bot ε lwoma binɔk bebá nagwak menduk me tak ε, be eezenyaa ekaad bōō. Bhii tak, be eezεlel eni tō εdhuu ε bot é tuud náá:

¹⁵ «BεWεn, bi sa deenek étεp ye? Bis ε bot, dáa biyō. Bis zεgoola bin ε Mbεε Bhaadal, bis ke ne nen ε naabi bet εduwal ekpaka-kpaka ne elula-lula ye tok dhiiti van sonok. Duka Zεeb di ne tsik ɔ, mot nakus gwoo ne bōs, boo dii mεsɔn ne esa ee di tō tak ε djas.

¹⁶ E membu me nadhan'enek, ye nabe nyε nabet náá, membyak ne membyak sa esa ee elyem bōō di kwyεl ε.

¹⁷ Bela náá, nyε nadi é nye-nyen tō bot ne enεm esa nyε di sa ε. Nyey tō gwoo, nyε εpedis bin bebhi, étεp ye neesa náá, bhek ne bhek kwyil é ye mbu, nyε pe djε bin edee, ne elwoodal elyem bin ne memyaala.»

¹⁸ Be nugu zo lii deenek, ye nabe ε elyεlεpe ne bot ε lwoma be lyak εdhuu bot binɔk be nādje be buwa.

¹⁹ Bhii tak, eYuda eezεzyε pe Antiɔs é Pisidi ne pe Ikoniɔm, tin, elii be nalii ne medhuu me bot ε naasa

náá, be kwyeɪ be. Wɔ gwaa Pɔl zɛwusaa ne mekok éteɸ nyɛ neegóaa, bhii tak be eezɛwɪsal nyɛ kɔ dɛɪ, be nadi gek ɛ náá, nyɛ eezegwɪɛ.

²⁰ Tin, dáa bot ɛ di edum koŋ ne Zɛɛb ɔ nazɛɛɛga é ngwoob'ɛ, nyɛ eezɛwɪɪ, bhii tak nyɛ eezɛsik tɔ ghaada. Djɛmɛn tak, nyɛ eezetɔ pɛ dɛɪ di djóoaa Dɛɛɛb be ne Bhaalnabhas.

Esik ɛ Pɔl be ne Bhaalnabhas pɛ Antios yii Siili

²¹ Pɔl be ne Bhaalnabhas nadi goola Mbɛɛ Bhaadal pɛ kɔ dɛɪ ɛ Dɛɛɛb. Tin, be naabela bedjekel ɛbuɛpe. Bhii tak, be eezɛsik pɛ Listɛ, pɛ Ikoniom pɛ Antios kyee Pisidi.

²² Be nadi dje ghwyil ne bot ɛ namyaal ɛ du Zɛɛb ɔ, be nadi dje be meghaaz me ɛwa zii tɔ edum ɛ koŋ ne Zɛɛb, be nadi eke ɛ náá: «Mena goka ka ɛ ne kpaa tɔ boo tsik mezuk éteɸ mena neenika tɔ ɛyon ɛ Zɛɛb.»

²³ Pɛ tɔ mendjaa me mendjaala djas, be nadi sɛɛ bɛpaa. Deenek bhis mendjaala ne etsi edee éteɸ mendjaala, be nadi dje be ebotaŋ e Ghɛŋ be nadum koŋ ne ne ɔ.

²⁴ Be eezɛdhaa Pisidi kekum pɛ kyee dik Panfili.

²⁵ Be naagoola Mekpa me Zɛɛb pɛ ghaada Pɛɛdje, bhii tak, be eezetɔ pɛ ghaada Atali.

²⁶ Dusa tin, be eezɛnɔɔ mesuwa tɔ pɛ Antios pɛ kyee Siili, ghaada be nadjɛ be ebotaŋ ɛ Zɛɛb éteɸ lwomel be nagoka ne sa ɛ.

²⁷ Dáa be nakakum pɛ Antios ɛ, be é boo zɛɛɛg bot ɛ zɛɛga mendjaala me tak djas. E di'enek, be boo zɛbaŋa be esesɛɛ djas Zɛɛb nasa ne nɔɔ ɛ, ne dáa Zɛɛb nadjɛ pɛ bot ɛ di áadi bot ɛ mbyak eYuda ɔ ghwyil edum koŋ ne Zɛɛb ɛ.

28 Deenek, Pɔl bɛ nɛ Bhalnabas naadi ba mɛlu ɛbuɛpɛ bɛ nɛ bɛdjekɛl ɛ dɛl ɛ Antio̯s.

15

Bɛpaa e zɛɛga bot ɛ mendjaala eezɛboma pɛ ghaada Yeluzalɛm

¹ Bɛdhiiti bot naazɛdus pɛ kyee dik Yude, tɔ pɛ Antio̯s, tin, bɛ moo tin ɛ lyo bɔn nyɛɛg nɔ́á: «Bi ɛ di ààsa beka, dɔ́a etsi ɛ Moii̯z di lɛɛ, bi aanàkwaabela tsik*.»

² Pɔl bɛ nɛ Bhalnabas zokazɛbela boo zyaala dum nɛ tɛp tak, bɛ ɛ boo zɛgwakɛl nɔ́á, Pɔl bɛ nɛ Bhaalnabhas, nɛ bɛdhiiti bot ɛ dɛl ɛ Antio̯s, waatɔ pɛ Yeluzalɛm ɛtɛp ɛkɛkoobal ɛtɛp ɛ tak bɛ nɛ bot ɛ lwoma nɛ bɛpaa.

³ Wɔ gwaa bot ɛ zɛɛga mendjaala mɔɔ zɛdʒɛ bɛ esa dʒas nadi egoka ɛtɛp ɛtɔ mɛdʒon nɛ yɛ ɛ, bɛ eezɛghɛɛ tɔ, bɛ eezɛdhaa kyee dik Fenisi nɛ Samali, bɔɔ ɛ banʒa bot dɔ́a bot ɛ di ààdi bot ɛ mbyak eYuda ɔ nazeliig elyem, du Ghɛɲ ɛ. Bhaadal tak nadyeebadʒɛ boo mɛmyaala nɛ bɔn nyɛɛg dʒas.

⁴ Dɔ́a bɛ nakakum pɛ Yeluzalɛm ɛ, bɛ eezɛsulal pɛ dɔ́a bot ɛ zɛɛga mendjaala, bot ɛ lwoma nɛ bɛpaa naazɛswos bɛ nɛ mɛ myaala. Bɛ ɛ boo zɛbanʒa bɛ ɛtɛp ee Zɛɛb nadi sesa nɛ bot dum nɛ nɔɔ ɛ.

⁵ Tin, bɛdhiiti bot tɔ sama ɛdhuu eFalizyɛ naze-dum kon nɛ Zɛɛb ɔ ɛ boozɛwyɛl, bɛ eezɛkɛ nɔ́á: «Egoka nɔ́á, bot ɛ di ààdi bot ɛ mbyak eYuda nadum kon nɛ Zɛɛb ɔ, niigɛlɛa beka. Bhii tak, da bi ɛ lɛɛ bɛ nɔ́á, bɛ duwal etsi ɛ Moii̯z.»

⁶ Tin, bot ɛ lwoma nɛ bɛpaa zokazɛɛɛga ɛtɛp ɛdjek tɛp tak.

* 15:1 Msa 12.3

⁷ Bhis be nazesos tep tak ebupe e, Pyed e zenoo lii nyey naa: «Bon e nyeg, bi ne gu naa, Zeb naalooto me pak'en etep me neegoola Mbeg Bhaadal pe daa bot e di aadi bot e mbyak eYuda o be neegwak, bhii tak da be e dum kon ne Zeb.

⁸ Deenek, Zeb mot di gu elyem ee bot o eelyaal naa, nye eemyaal be, nye eedje be Sisim na Dee daa menabelka.

⁹ Nye nabe aawa mbek pak mena ne noo: daa di naa, be eezedum kon ne Zeb e, nye eezegwyii elyem boo.

¹⁰ Ha etep ye nenak bi di e be meso ne Zeb? Tin, bi epeewaab waaba bhel ne bot e di dum kon ne Zeb o naa, be bep kom na dil-dil di naa, ye nakoozobe biso, neghu bebhaab bin nabe aabe ne ghwyil ebep-bepak!

¹¹ Ye goka e mena myaalka naa, mena belaka tsik e ko esu e mbeg lyem e Ghen Yezu, tyee wat ne noo.»

¹² Tin, bot e zega djas moo tin kup, bhii tak be moo tin e gwak Bhaalnabhas be ne Pol nadi bana be endem ne etep ee mebwala e Zeb nasa ne noo esok be nadi pe daa bot e di aadi bot e mbyak eYuda o.

¹³ Daa be nasilal e lii e, Zak eezewyel, bhii tak nye eezeke naa: «Bon e nyeg, gwakeka me!

¹⁴ Simeyon eebana mena daa Zeb nalookan ekwyee bot e di aadi bot e mbyak eYuda e meken e, etep nye neesee to loo dhaad mbyak aadi ye e.

¹⁵ Deenek, etep ee bengoollel e mekpa me Zeb djas epenonel ne yak, etee naa, Ekwyala lee e naa:

¹⁶ “Ghen lee naa, bhis yenek, me waabula, etep e baazesum ndjan e Dhauid nzebik e,

me waawyeɛ embikela epap é tak, me waabulal ye piki.

17 Tin, bot ε membyak djas ε waasaa Gheη, ne tseetse, bot ε membyak djas me nadjoo náá, be di bam ɔ,

sa Gheη naleε é yenek,

18 nyey mot naloozeleε bot egeka be ɔ†.” »

19 Wɔ gwaa Zak baaze bil náá, me bee ε náá: «Mena tok ka ne ghwyil ε saa etep ne bot ε di ààdi bot ε mbyak eYuda ɔ, di liig elyem du Zeεb ɔ.

20 Deenek, djhookwyalka bemekana étep eleε be náá, be nàde betit tsakaa étep edje bezeεb ε bot di kpak ne eluel é ebuwa. Be kyee mezo, be nàde betit góaa ne bhiyo, be nàde ghiya.

21 Eteε náá, kana é gheη bebhaab bot epelyo bot etsi ε Moiiiz pe kɔ eghaada ne eghaada, ye epelanaa tɔ mendjaa me mendjaala é melu me saba djas.»

Mekana me nakyeedaa pe daa bot ε di dum kon ne Zeεb, di ààdi bot ε mbyak eYuda ɔ

22 Tin, bot ε lwoma, ne bepaa, zenoo bot ε zeεga mendjaala zokagwakel náá, be see bedhiiti bot pak ɔ, be neelwom be pe Antios loog wat ne Pɔl ne Bhaalnabhas. Tin, wɔ gwaa be zokazeεε, Yude dhiiti din ε le nabaadi pe é Balsabas, zenoo Silas. Bot ebá tak nabεε tɔ sama bot ε nadi é kɔ elo ee bot ε zeεga ɔ.

23 Beε booke ne noo náá, be tɔ ne mekana di lee náá:

«Bot ε lwoma, ne bepaa, bɔn nyεeg bin eeswos bɔn nyεeg bɔɔ di ààdi bot ε mbyak eYuda ɔ di kɔ ghaada Antios, pe kyee dik Siili, dɔɔ ne pe Silisi ε.

† 15:18 Amɔ 9.11-12

24 Bis eegwak náá, bedhiiti bot ε dus pe del ε les eezem bin ne epul ε bin esiiza ne etep ee be di lee ε. Bisò ààpalwom be, be zee lii ne nen dum ne etep binek.

25 E tep tak bisò djas gwakel náá, bis see bot ε bis aadhis o. Bot ε tak neezekyeed Pól be ne Bhaalnabhas besò bena.

26 Bot ε nawaagel menyel kò esu ε din ε Gheη'ena Yezu Klisto o.

27 Bis eedhis bin Yude be ne Silas be neezelεε bin ne enuub bòo emet, etep é bis kwyal wak ε.

28 Ye é náá, bisò ne Sisim na Dee nabe ε bis eegwakel náá, bis aanàbaabil bin dhiiti kòm na dil-dil bhis mesa mak di ne eboo megham ε:

29 nàdeka betit ε tsakaa étεp εdje bezεeb ε bot zekpak ne elul ε ebuwa, nàdeka ghiya, ààde epuud é tit góaa ne bhiyo o, sa bi ààsa mezò. Bi ε sa deenek o, ye aadi é enyoεpe. Dika enyoεpe!»

30 Deenek, be eezεbet bot ε be nalwom o, bot ε tak eezetó pe Antios. Tin, be eezεseeg bot ε zεega mendjaala. Bhii tak, be eezεdje bemekana.

31 Wò gwaa be zelaa ye, mekana me tak naadjε be ghwyil be moo tin ne memyaala.

32 Dáa Yude be ne Silas nadi bengooel ε mekpa ε zεeb bòo be emet ε, be naazelii ne bòn nyεεg bò εbuεpe étεp εdje be ghwyil ne meghaaz tò edum ε kon ne zεeb.

33 Bhis be nadhaa ba bim mewala e di tak ε, bòn nyεεg bòo eezemwana ne nòo be sik tò egwyem pe dáa bot ε nalwom be o. [

34 Tin, Silas ε booke ye náá, nyε lik tinaak.]

35 Bela tin náá, Pól be ne Bhaalnabhas eezelik pe Antios. Be ne bedhiiti bot, be nadi é lyo bot ne εgoola mekpa ε Gheη.

Pɔl be ne Bhaalnabas eebeka

³⁶ Ba mewala bhii tak, Pɔl eezεke ne Bhaalnabhas náá: «Djhoosik kegwyák bɔn nyεεg bina pe kɔ eghaada djas mena nagoola mekpa ε Gheη ε, mena neekebee dáa be di penek ε.»

³⁷ Bhaalnabhas nakwyel ε, be tɔ lɔɔg wat be ne Zan mot nageetaa din ε Malak ɔ.

³⁸ Tin, Pɔl nábe àakwyel geka tak, etεε náá, ye nabεε nye naabet be esok be nadi pe kyee dik Panfili ε, nye naka be àátɔ be ne nɔɔ pe ze lwomel.

³⁹ E di'enek, ye nabε ε be naabela boo zyaala, batasa náá, be beka. Tin, Bhaalnabhas eezεnɔɔ Malak, be eezeni tɔ mesuwa, tɔ be ne ne pe ghola Siipele,

⁴⁰ Pɔl eezεnɔɔ ye Silas tɔ ne ne, bhis bɔn nyεεg bɔɔ nazewa be é membɔ ε Gheη tɔ mendjaala ε.

⁴¹ Pɔl eezεkpaa kɔ mel me Siili ne Silisi é εdje meghaaz ne ghwyil ε edum ε kon ne Zeεb tɔ ezεega mendjaala.

16*Timote eedjaad be ne Pɔl ne Silas*

¹ Pɔl eezεkum pe del ε Deleεb, ne pe ghaada Listε. Tin ye nabε ε ne dhiiti mot nadi é dum kon ne Zeεb ɔ, din ε le nabε ε Timote, nye nabε ε mɔɔ dhiiti moma eYuda nadi dum kon ne Zeεb ɔ, seεg nabε ε mot dhaad mbyak eGhelek.

² Bɔn nyεεg nadi e di pe Listε ne pe Ikoniɔm ɔ nadi é ne mbεε tanal dum ne Timote.

³ Pɔl eezεseε nye étεp nye neegyee ne ne. Tin, nye eezeniigal nye beka, étεp bot ε mbyak eYuda ee nadi kɔ kyee medhik menek ε. Nye nasa deenek

ε etεε náá, bot djas nadi gu náá, σεεg nadi é mot dhaad mbyak eGhelek.

⁴ Pε kɔ eghaada ee bε nadi é dhanj ε, bε nadi banja bot ε di du Zεεb ɔ etεp é bε nε bot ε lwoma nε bεpaa nake lii pε Yeluzalem ε, da bε é baaleε bε náá, bε kedeenek.

⁵ Bot ε Zεεga mendjaala nadi bela ghwyil tɔ edum ε konj nε Zεεb, metanj mε bot nadi bilel εbilel nε εbilel.

Dyam ε Pɔl pε ghaada Toloas

⁶ Sisim na Dεε eezelu bε náá, bε nàkεgoola mεkpa ε Zεεb pε kyee dik Azia, bε eezεdhaa kyee dik Fliji nε Ghalati.

⁷ Dáa bε nakum é ngwoob pes dik Misi ε, bε eezεbela ekwosak ε etó pε pes dik Bhitini. Tin, Sisim ε Yezu naazelyak bε.

⁸ Bε eezεkpaa pε Misi, zetó pε εbonj ε Toloas.

⁹ E pum, wɔ gwaa Pɔl zεdjem dyam. Nyε eezεbee dhiiti mot kyee dik Masedwan, tetel é djaala nε nε náá: «Dhanja pε kyee dik Masedwan, da zεkyee bis!»

¹⁰ Aàbɔya bhis dyam enek, bis eezεsanj etó pε kyee dik Masedwan, etεε náá, bis nabε ε bis eebee tsεetse náá, Zεεb nabεε nyε eedjoo bis náá, bis kε egoola Mbεε Bhaadal pε dáa bot ε kyee dik tak.

Lydi eedum konj nε Zεεb kɔ ghaada Filip

¹¹ Bis eezεdus pε boo ghaada Toloas tɔ elεed tó pε gholα ε Somatalas bhii tak, é yak εlu pε ghaada ε Neapolis.

¹² Bhis tin, bis eezεtɔ pε Filip, ghaada mεken pes dik Masedwan, ghaada eLɔm nasum ε, bis naadhaa mεlu εbuεpe kɔ ghaada tak.

13 E dwoo saba, bis eezewyis kɔ ghaada tɔ pɛ ɛboŋ, pɛ bis nadi gek náá, bis ɛ nɛ ghwyil ɛ bela sum di mendjaala eYuda. Bis eezɛnɔɔ mɛnyel disi, bhii tak bis moo lii nɛ boa ɛ nasɛɛga tin ɔ.

14 Tɔ boa ɛ tak, din ɛ ngɔt nadi é Lydi, nyɛ nadus ɛ pɛ ghaada Tyatiid nyɛ nadi ebomsa etina ekaad é bɛ na nyɔɔnyɔ, na mɛdii mɛ na tɔɔbelaa, nyɛ nadi kwyɛl Zɛɛb ɛbuɛpɛ. Nyɛ nadi gwak, Ghɛŋ naabɛɛ nyɛ mɛlɔ éteɓ nyɛ neegwak nɛ ɛmɛt mɛkpa mɛ Pɔl nadi lii ɛ ɛnyɔpɛ.

15 Wɔ gwaa nyɛ zɛduwa Zɛɛb bɛ nɛ bot ɛ mɛbyɛl mɛ, bhii tak nyɛ eezɛdjóo bis pɛ dáa lɛ nyɛy náá: «Bi ɛ myaal nɛ tsɛetɛ náá, mɛ eemyaal Ghɛŋ ɔ, da dika pɛ daa lam.» Nyɛ eezɛsa náá, bis myaal.

Pɔl bɛ nɛ Silas tɔ ndjaa membok pɛ Filip

16 Dhiiti dwoo, dáa bis nadi tɔ pɛ sum di mendjaala mɛ tak ɛ, wɔ gwaa dhiiti kwom moma mɛsa zokazyɛ zɛboma nɛ nes. Pɛ tɔ lɛ, ye nabɛ ɛ nɛ sisim bhɔm nadi sa náá, nyɛ gheenaabot eghaa etɛp e di zye pɛ sok ɛ. Nyɛ nadi bela bɛkum bɛ bɛtɛ nɛ epata tɔ ɛnaŋ ɛ eghaa bɛ.

17 Tin, nyɛ eezɛni é du bisaa bɔɔ Pɔl, nyɛy é tsim náá: «Bot bak ɛ bot ɛ mɛsa ɛ Zɛɛb Mɛkaake! Bɛ tɔ kɛlɛɛ bot ze di djɛ tsik ɛ!»

18 Nyɛ naasesa deenek mɛlu ɛbuɛpɛ. Bhii tak, ye nabɛ ɛ Pɔl naazɛbiyo. Wɔ gwaa nyɛ zɛliig mis, nyɛy nɛ mbee sisim náá: «Nɛ din ɛ Yezu Klisto mɛ lɛɛ wɔ, wyisa tɔ lɛ!» Tin, e di tak wat sisim eezewyis.

19 Dáa bɛkum bɛ nabɛ náá, ɛbwaalel ɛ ɛbela epata bɔɔ kɔ ɛsu ɛ lɛ eedus ɛ, bɛ boozɛmɛt Pɔl bɛ nɛ Silas tɔ nɛ nɔɔ kɔ ɛbɛsɛɛ ɛ bot djas kɔ boo ghaada, sok bhwoob ekukuma e ghaada tak.

²⁰ Be eezetó ne nɔɔ pe dɔ́a betetep eLom, bɔɔ ne nɔɔ náá: «Bot bak ε pe kus ezem kɔ ghaada yena. Be é bot ε mbyak eYuda,

²¹ be epelyo bot mezel me di náá menabel eLom tok ka ne ghwyil edu ne esa ε ye é.»

²² Tin, dɔɔ ne medhuu me bot zokazebyen be. Betetep ε boozeke náá, be sɔ Pɔl ne Silas ekaad é nyel, be eezelwom náá, be nyuu be ne eghwyes.

²³ Bhis be nasilal enyuu be ne eghwyes esok ne esok ε, be boo zekɔɔl be tɔ membok, be eezelεε ne baalel ndjaa membok me tak náá, be baal be enyɔɔpe

²⁴ Dɔ́a mbaalel tak nagwak dɔ́a betetep nalii ε, bebaalel ε ndjaa membok ε boo kewa be tɔ dhiiti dɛɲ pe esik tɔ membok bhii tak be eezewa be meko tɔ embwak.

²⁵ Ye moo tiila ne kuku pum, Pɔl be ne Silas nadi é djaala ne eduwal Zεεb dum ne mbeε esesεε be, tin, be dhiiti bot ε membok nadi gwak be.

²⁶ E di'enek wat, wɔ gwaa bɔs zekuu elyεlεpe, epap é ndjaa membok kuu. Mεbe me ndjaa membok djas zokabeɲel, e di tak wat, eghwooz e bot ε membok nakɔl be ne ye é zokatiel.

²⁷ Mbaalel ndjaa membok eezεdjem é yenek, dɔ́a nyε nabee náá, εbe ε ndjaa membok nadi é mbek ε, nyε boo waal peε étεp nyε neegó nyel. Nyε nasa deenek ε etεε náá, tɔ egeka be, nyε nadi eke ε náá, bot ε membok eezekaab.

²⁸ Tin, Pɔl eezetsim ne ghwyilε djas náá: «Nà zuka nyel'ɔ, bisɔ djas ε wak!»

²⁹ Tin, mbaalel ndjaa membok eezεwaab náá, be tuub twol. Bhii tak, nyε eezεwyis kaab ni tɔ dɛɲ

tak nyey é gbakeba ne bwoo, nyε zeduma mebon si meko ε Pol ne Silas.

³⁰ Tin, nyε eezεwyisal be. Bhii tak, nyε eezεdji be náá: «Bot, me goka ne sa dáa éteε me neebela tsik?»

³¹ Be eezεbɔɔza náá: «Duma kon ne Gheη Yezu, tin, wɔ waabela tsik wɔy ne bot ε mebyel mɔ.»

³² E di'enek, be é boo zεgoola nyey ne bot ε ndjan'ε Mekpa ε Gheη.

³³ E ewala ε tak wat, mbaalel ndjaa membok eezεtɔ ne nɔɔ é pum kegyyii ne gwom be mεpyon. E di tak wat nyε eezεduwa Zεb be ne bot ε ndjan'ε djas.

³⁴ Nyε eezεbyet ne Pol be ne Silas pε ndjan'ε. Bhii tak, nyε eezεdje be edee e dek. Mot tak ne bot ε mebyel me djas nadi é tɔ memyaala etεε náá, be naadum kon ne Zεb.

³⁵ Dáa melem nakalem ε, betetεp eLɔm eezεlwom bot, éteε ekeεε ne mbaalel ndjaa membok náá: «Betka bot binɔk.»

³⁶ Mbaalel ndjaa membok eezεεε Pol náá: «Betetεp eedhis bhaadal náá, bi wyiselaa. Deenek bi ε ne ghwyil ε ka wyis da bi ε tɔ tɔ egwyem.»

³⁷ Pol eezεbɔɔza ne bot ε nalwomaa ε náá: «Bee lwom náá, bis nyunjaa ne eghwyεs é mis me bot djas, di bis di bot ε del eLɔm. Bhii tak, bee kɔɔl bis é membok, bisɔ àápéεaa dáa ye di egoka ne esael ε. Deenek, sa be di kwyel esa nenak ε εwyisal ε bis tyee syaab e! Ha be deenek e! Ye goka é be zεε wyisal bis bɔɔ be emet.»

³⁸ Bot binɔk eezεsik keεε etεp binek dáa betetεp e dhaad mbyak eLɔm. Dáa be nagwak náá, be é bot ε del eLɔm ε, ye nabεε bwoo naasa be.

³⁹ Tin, be boo zεwaab εpelak pε dáa lɔɔ, bhii tak

bε eezεwɪsɪsɪl bε é mbok, bε eezεdjaala nε nɔɔ náá, bε dus kɔ ghaada.

⁴⁰ Dáa bε nawyis é membok ε, bε eezεtɔ pε dáa Lydi. Bhis bε nazεboma nε bɔn nyεεg bɔɔ, nε εdjε bε mεghaaz nε ghwyil tɔ εdu ε Zεεb ε, bε eezεnɔɔ mɛnyel tɔ.

17

Pɔl bε nε Silas pε ghaada Tesalonik

¹ Bε eezεdhaa pε eghaada Anfipolis nε Apoloni, tin, bε eezεkum pε ghaada Tesalonik pε eYuda nadi nε ndjaa mendjaala ε.

² Dáa nyε nabela nε sesa sok tɔ mεfulu mε ε, Pɔl zεtɔ é esaba é lel tɔ mendjaa mε mendjaala mε eYuda, bε nadi lii dum nε Ekwyala e Zεεb, bε nε bot ε nadi tin ɔ.

³ Nyε nadi lyo nε elyaal bε ze di lεε náá, ye nabe ε náá, Mesia ε waazukaa, nε náá, nyε waagom bis εsyee. Nyε nadi eke nε nɔɔ ε náá: «Ye é Yezu mε di lii nε nen kɔ εsu ε le'aak ε di Mesia.»

⁴ Bεdhiiti bot tɔ sama bot ε nadi tin ε naamyaaletεp é tak, bε ε boozεdu Pɔl nε Silas. Dɔɔ nε bεtε nε bot ε mbyak eGhεlek é nadi duwal Zεεb ɔ naazεsεεga nε nɔɔ, zεnɔɔ bεtε nε bεdhiiti bεdhil ε boa.

⁵ Tin, eYuda naazεkpaa lyem, wɔ gwaa bε zεsεεg bεdhiiti ewo é mengbaaz bε nabela é gba ε, bε boo zεkus εghuub tɔ εdhuu ε bot ε nadi tin ɔ. Wɔ gwaa bε zεkus εzεm kɔ ghaada bε eezεtɔ pε ndjan ε Zasɔn kεsaa bε étεp bε neemεt Pɔl nε Silas bε neezyε nε nɔɔ é mis mε mεdhuu mε bot.

⁶ Dáa bε nadi ààbela bε ε, bε ε boozεmεt Zasɔn bε nε bεdhiiti bɔn nyεεg, tɔ nε nɔɔ pε dáa ekukuma é

ghaada. Be moo tin é tsim náá: «Bot bak ε pe zem dik djas, deenek, nenak bee kezye ne ye wak!

⁷ Zasɔn eemyaal náá, bot ε tak sulal pe dáa le! Bot ε tak djas áàsa dáa etsi ε kukuma di lee ε, etee náá, be ke ε náá, ye é ne dhiiti mekoozi mesis, din ε le Yezu.»

⁸ Etɛp binek naadjε ekukuma ne medhuu me bot ε ghaada bwoo.

⁹ Bot ε tak naasa náá, Zasɔn be ne bɔn nyeeɔ zedje boo etuud dáa ekukuma étɛp be neebetaa.

Pɔl be ne Silas pe del ε Bheede

¹⁰ Dáa egwyitok nagwyiidela ekeletye é booky-eed Pɔl be ne Silas be tó pe del ε Bheede. Dáa be nakum ε, be eezetó pe ndjaa mendjaala me eYuda.

¹¹ Beezaag nábe áàbe ne embee elyem dáa bot ε Tesalonik. Be naagwak mekpa ε Zeeb ne mbee lyem. Melu djas be nadi seega étɛp edjek mekpa ε Zeeb ne efial ε etsɛtɛ é etɛp ee Pɔl nadi lii ε.

¹² Ye é kɔ esu ε tak ε betɛ ne bot pak ɔ nabee be moo dum koɲ ne Zeeb, dɔɔ ne tɔ sama bot ε mbyak eGhelek, bedhil ε boa ne botom ebupe namyaal ε du ε Zeeb.

¹³ Dáa bedhiiti eYuda é del Tesalonik nagwak náá, Pɔl nabaadi goola mekpa ε Zeeb pe Bheede ε, be eezɛzye zekus eghuub, ne ezem tɔ medhuu me bot.

¹⁴ Bɔn nyeeɔ eezɛkyeed Pɔl kaab ε kaab pe ze boo dii mesɔn. Tin, Silas be ne Timote eezelik pe Bheede.

¹⁵ Bot ε nake kyeed Pɔl ɔ zokatɔ ne ne kekum pe ghaada Aten. Bhii tak, be eezeele sik yɔbɔ pe Bheede ne bebhaadal ε Pɔl nakeyed Silas be ne Timote ε, nye nake ne nɔɔ ε náá, be lel eke baake boma ne nɔɔ.

16 Dáa Pól nadi bwood be pe Aten ε, wə gwaa gon zemet nye elyεlepe dáa nye naabee dεl «təəə» ne bezeεb ε elula-lula ε.

17 Nye moo tin é lii tə ndjaa mendjaala be ne eYuda ne bot ε nadi duwal Zeεb ə, dəə ne kə eβεεε, e di bot djas di di. Melu djas nye nadi é lii ne bot ε nye nadi boma ne ne ə.

18 Bedhiiti belyoel ε nadi djóoaa «bot ε Epikyiid ə» ne bot nadi é djóoaa «bot ε Zenəɲ* ə» zokazelii ne ne. Bedhiiti eezεdji nye náá: «Mot etap elak kwyεleεε ye?» Bedhiiti náá, «Ye di ekee náá, nye epelyo bot bezeεb sis.» Be nake deenek ε etεε náá, be nadi gwak Pól é goola mekpa me Zeεb kə εsu ε Yezu ne étεp egom ε le ε bis εsyee.

19 Be eezεnəə nye, tə ne ne pe sum di zeεga be di edjóo «Elopaaj» ε. Tin, be eezεke ne ne náá: «Bis ε ne ghwyil εgu mεlyo me na bes wə di ke ε.

20 Wəə pe lyaal bis etεp ee na bes, bis kwyεl ε náá, bis gu mεsuk me tak.»

21 Ye goka é wə é gu náá, bot ε ghaada Aten djas ne bedjon ε nadidi be ne be nəə ə naadhaa mεwala məə ε é səs ne εgwak etεp é na bes é tak.

22 E di'enek, Pól tetel kuku εbwak ε zeεga pe «Elopaaj», nye eezεke náá: «Bot ε ghaada Aten, me eebee náá, bi ne dyeebaduwal bezeεb εbuεpe embii djas.

23 Deenek, esok me di kekə ghaada yen ε, me di ε é bee mesa ε bezeεb ε elula-lula bi di duwal ε, me eebee dəə ne məə di na dεε wat é tak kwyala náá: «Ye é yii məə zeεb ngət bot di àəgu ε.» E di'enek, ye

* **17:18 Zenəɲ** Bot ε tak nabaadi é djóoaa pe ε beεstoyik etεε náá, be nadi du ε esiiza ne egeka e dhiiti mot din ε le ε Zenəɲ.

é yii bi di duwal ààgu ε, me zye zelyaal bin nwyak.

²⁴ Zεεb mot nakus bɔs ne esesεε ε djas ε, Gheη gwoo ne bɔs. Nyεy ààdi tɔ mendjaa me bot dii sum ne membɔ mɔɔ ε.

²⁵ Nyε tok pe ne gwyes náá, be kyee nyε neghu be dje nyε yak sonok, etεε náá, nyεy ε di dje bot djas tsik, eswos ne esonok djas ka lik ε.

²⁶ Ke kan ne mot ngɔt, nyε naasa membyak djas, bhii tak nyε eezεdje mot ne mot ye di kɔ bɔs. Nyε naakoobal kɔ εsu ε lɔɔ membu ne mesik ne metsek me medhik me be nagoka ne edi kɔ tak ε.

²⁷ Nyε nasa deenek ε, étep be neesaa nyε ye nakozo zo lyel, neghu be ne ghwyil ε batabela nyε. Ne tseεtse, Zεεb àåtseta ne mot ngɔɔngɔt pak'ena,

²⁸ etεε náá:

“Ye é kɔ εsu ε le ε mena dika ne tsik,

mena di kuuka, mena dika.”

Ye é etεp ee bedhiiti besaηel ε esesa bin nazolεε ε:

“Menaka é bɔn be pe[†].”

²⁹ Dáa ye di náá, menaka é bɔn be ε, mena tokeka ne ghwyil egek náá, Zεεb é dáa sonok lulaa ne lɔaad, ne ghwooz di saaa epata ne ye é, neghu ne ekok ε mot di sa ne egeka ne etson be ε.

³⁰ Ghuna, Zεεb àaka bis etεp ee nasεε sok ne bot nadi tɔ εdjak ɔ, deenek nenak nyε epedjɔo bot djas pe e di é be di ε, be swoola mefulu mɔɔ.

³¹ Etεε náá, nyε naazekoobal elu ε nyε aazεpée bot ε bɔs djas, epée é epiki ε, ne mot nyε nazesεε ε. Nyee dje bot djas ndem, esok nyε nagomal nyε pak myon ε!»

[†] **17:28** Pol baηa wak ε etεp ee besaηel ε esesa εbá é dhaad mbyak eGhelek nadi djóoaa «Epimeniid ne Alatos» ɔ.

³² Dáa be nagwak Pól é lii dum ne egom bhis esyee ε, bedhiiti eezeduk nyε, bak tak eezeke náá: «Bis ε waaka boo gwak wɔ kɔ esu ε tak dhiiti dwoo.»

³³ E di'enek ε Pól nazelik be.

³⁴ Ye ka belaa tin ε náá, bedhiiti bot naazeni zεega yɔɔ, bɔɔ dum kon ne Zεeb. Tɔ sama bot ε tak, ye nabe ε, Denis mot zεega boo kwan nadi pe Elopaaj ɔ, dhiiti moma din ε le é Damalis, ne bak bedhiiti bot.

18

Pól pe ghaada Koolet

¹ Bhis yenek, Pól eezetɔ pe ghaada Aten bhii tak nyε eezetɔ pe ghaada Koolet.

² Wɔ gwaa, nyε zεboma ne dhiiti mot dhaad mbyak eYuda, din ε mot tak nabεε Akilas, nyε nabyel ε pe kyee dik Pɔɲ. Nyε nabe ε nyε dinaa ààbɔya ne dus ε pe kyee dik Itali be ne myel, Pilisil, etεε náá, Kolod mεkoozi me Lɔm naaleε ne bot ε mbyak eYuda djas náá, be dus kɔ ghaada Lɔm. Tin, Pól zokatɔ keboma ne nɔɔ.

³ Dáa nyε nadi mot-mesa me wat be ne be nɔɔ ε, mesa mɔɔ nadi é esa epet ne eket e betit. Nyε eezesulal pe dáa lɔɔ, étεp nyε neesa mesa.

⁴ E emwoos me esaba djas, Pól nadi elii tɔ ndjaa mendjaala me eYuda, nyε nadi elyo bot, é sa náá, bot ε mbyak eYuda ne eGhεlek myaal.

⁵ Dáa Silas be ne Timote nadus pe dik Masedwan ε, tin, Pól eezedje lyeme djas é lyo bot mεkpa me Zεeb. Nyε naalyaal eYuda náá, Yezu ε Mesia.

⁶ Tin, wɔ gwaa eYuda zεbe meso ne elee ε nyε. E di'enek, nyε eezekut be piib ekaad be bhii tak, nyε eezeke ne nɔɔ náá: «Bi ε diib ɔ, mebe me tak ε kɔ elo

bin met. Yenek ààkagwyák mam. E ewala e elak, me aakatò e pe daa bot e membyak mesis.»

⁷ Nye eezedus tin, tó pe daa dhiiti mot din e le nabe é Titus Yustus, mot tak nadi eduwal Zeeb, ndjan' e nadi é ngwoob ndjaa mendjaala me eYuda.

⁸ Kilipus kukuma ndjaa mendjaala me eYuda zokamyaal Ghen, be ne bot e mebyel me djas. Wò gwaa bete ne bot e ghaada Kolet nadi é gwak Pól o zokazedum kon ne Zeeb, bhii tak, boo keduwa Zeeb.

⁹ E dhiiti pum, Pól zokazedjem dhyam, tó dhyam tak, Ghen naalee nye náá: «Nabem ba, gheelii, sa wò àadiyal nuub,

¹⁰ etee náá, me e ne nò sama, mot tok ne ghwyil ezuk wò, etee náá, bot ebupe tó ghaada yak e bot bam.»

¹¹ Pól zokazedi kò Kolet tyee mbu wat ne pes, nye nadii lyo bot djas mekpa me Zeeb.

¹² E membu me Ghalion nadi kukuma dik Akayi e, eYuda zokazegwakel kò esu e Pól étep elu mesa e me. Wò gwaa be zetó ne ne sok bhwoob kukuma tak,

¹³ boo náá: «Mot tak epeful bot lo náá, be duwal Zeeb dhiiti mbi duuela sis ààbe daa etsi bi nadi lyo o!»

¹⁴ Dáa Pól nawaadi é kwyel elii e, Ghalion eezebóza ne eYuda náá: «Ye be náá, nye gó e mot o, neghu nye sa eboo embee étep o, ye é me ka nò nyel disi étep me neegwak bin, biyo eYuda.

¹⁵ Dáa di náá, ye é esuu e meso dum ne mekpa ne min, zenoo etsi bin met e, yenek gwyák e biyo be emet. Mee pee edi tetep mbi etep deenek!»

¹⁶ Tin, nye é boozeswaal be sok bhwoob zee ga betetep.

¹⁷ Tin, wɔ gwaa bɔɔ djas zemet Sɔsten mot nadi kukuma ndjaa mendjaala me eYuda ɔ zeduma nye é nyel é mis me bot e zεga betetɛp. E di'enek, Ghalion na be ààkobis ye.

Pɔl eezesik pe Antiɔs pe dik Siili

¹⁸ Pɔl eebaazedhaa ba bim melu εbuεpe pe del e Kolet. Tin, nye zelik bɔn nyεεg, nye eeni tɔ boo elɛed tɔ pe dik Siili be ne Pilisil ne Akilas. Ye nabe ε, nye eezewaadal lo εboŋ esok nye ne nadi pe del ε saakele ε, etεε náá, ye nabe ε nye eesa ekεk ne Zεeb.

¹⁹ Wɔ gwaa, be zekum pe ghaada Efεεz. Tin, nye eezelik Pilisil be ne Akilas. Bhii tak nye eezetɔ pe ndjaa mendjaala me eYuda, tin nye eezεmɔ be ne eYuda.

²⁰ Be eezεke ne ne náá, nye di be ne be nɔɔ ba melu, tin, nye na be ààkwyel.

²¹ Nye eezelik, be nyey ne nɔɔ náá: «Zεeb ε kwyel ɔ, me waaboo baazyε pe daa len.» Tin, nye eezεdus pe Efεεz tɔ mesuwa.

²² Bhis nye nadus pe ghaada Seezale ε, nye eezetɔ sok pe Yeluzalem étɛp nye neekε swos bot e zεga mendjaala. Bhii tak, nye eezetɔ pe ghaada Antiɔs.

²³ Nye eezεkwyεεg ba melu penek, bhii tak nye eezesik. Nye eezεdhaa, pe mεdhik me Ghalati, bhii tak pe Filiji é εdje-dje bεdjekel djas mεghaaz tɔ εdum ε koŋ ne Zεeb.

Apolos pe eghaada Efεεz ne pe Kolet

²⁴ Eghεŋ tak, dhiiti mot dhaad mbyak eYuda din ε lε nabeε Apolɔs, nye nabyel é pe ghaada Alekzandili, naazekum pe ghaada Efεεz. Nye nadi é tsoŋ mot tɔ lii, nye nadi é gu Ekwyala e Zεeb εnyɔεpe.

25 Nyε naadiaadjek εke tɔ mekpa me Gheη, tin, nyεy ε wa zii εbuepe. Nyε nadi goola, ne εlyo ε bot ne lyem wat etεp e di dum ne Yezu ε. Ye ka bela ε nάά, nyε nazodi ε gu ε εduwa ε Zεεb ε Zan.

26 Nyε eezεni ε lii ne bot ne εbwaalel djas tɔ ndjaa mendjaala me eYuda. Bhis be nasilal εgwak etεp ee nyε nadi ε lii ε, Pilisil be ne Akilas eezεnɔɔ nyε, tɔ ne ne lɔɔg wat, etεp be neeke pes εgu ε le dum ne meze ε Zεεb enyɔεpe.

27 Bhii tak, Apolɔs eezεgwak gwyεs ε εtɔ pe dik Akayi. Bɔn nyεεg zokadje nyε ghwyil ne meghaaz, tin, be eezεkwyal bedjekel ε nadi pe kyee dik tak ɔ mekana, etεp be neemyaal nάά, nyε sulal daa lɔ ne mbeε lyem. Dάa nyε nakakum ε, nyε nadyeebakwyee bot ε nadum koη ne Zεεb ɔ, ne enεm ne embεε e Zεεb.

28 Eteε nάά, ε mis me bot djas, nyε nadi ε lyaal popoopwon nάά, eYuda eezewo ze. Nyε nadi lyaal be tɔ Ekwyala e Zεεb nάά, Yezu ε Mesia.

19

Pɔl pe ghaada Efεεz

1 Dάa Apolɔs nadi pe Kolet ε, Pɔl nadi dhaa pe mel ε metsok pe kyee dik Azia, bhii tak, nyε eezεkum pe ghaada Efεεz. Nyε eezεbela ba bim bedjekel tin,

2 nyε eezεdji be nάά: «Ye nabεε bi naabela Sisim na Dεε esok bi nadum koη ne Zεεb ε?» Be eezεbɔɔza ne ne nάά: «Bis dinaa ààpakogwak-gwakak bot ε lii-liak dum ne Sisim na Dεε.»

3 Tin, Pɔl eezεdji be nάά: «Bi duwa Zεεb yaa kwaambi εduwa?» Be eezεbɔɔza nάά: «εduwa Zεεb ε Zan.»

⁴ Pól eezεke ne nɔɔ náá: «Zaη naduu ε bot ε namyaal εswoola mεfulu ɔ. Nyε nadi eke ne bot ε mbyak Yisalael náá, bε dum koη ne mot di zyε bhis nyεy ɔ, mot tak nabe ε Yezu.»

⁵ Bhis bε nazegwak etεp binek djas ε, bε eezεduwa Zεεb ne din ε Gheη Yezu.

⁶ Bhii tak, Pól eezεkel bε membɔ tin, bε eezεbela Sisim na Dεε. Bε moo tin elii tɔ elii membyak mesis ne εgoola bebhaadal ε Zεεb dje bε ε.

⁷ Bot ε tak nadi é bot kam ne bebá.

⁸ E bengɔn εlεl, Pól nadi etɔ pε ndjaa mendjaala mε eYuda, tin, nyε naalelii ne εbwaalel djas. Nyε nalelii ne nɔɔ é dum ε Eyon ε Zεεb, nyε nadi sa náá, bot ε nadi gwak nyε ɔ myaal nyε.

⁹ Deenek, bedhiiti bεtε ne bot nadiaa sa maa-εlɔ, bɔɔ byen εmyaal, bε moo tin é sa abhusu dum ne mεze ε Gheη é mis mε mεdhuu mε bot. Deenek, Pól eezεdus tin lik bε. Nyε eezεtɔ bε ne bedjekel bε, tin, nyε nadi lyo bε mεlu djas tɔ ndjaa melyo ε dhiiti mot din ε lε ε Tilanus.

¹⁰ Deenek, ye naabɔya membu membá, ye nasa náá, bot ε mbyak eYuda ne bot ε membyak mesis nadi pε kyee dik Azia ɔ djas, gwak mεkpa ε Gheη.

Bɔɔ Seeva

¹¹ Zεεb nadi sa eboo endem e mεbwala ne Pól.

¹² Etεp tak ε bot nadi tɔ pε dáa bot ε mεbé ne epes e kaad, ne ekaad ee Pól namεt ε, nεghu yii nakee-kea é nyel'ε ε. Deenek, bε nadi bela tsik, embee esisim nadi wyis tɔ lɔɔ ɔ.

¹³ Bedhiiti eYuda ee nadi é kemel ε mεl kεsɔ embee esisim tɔ bot ε mεbé ɔ, nagek εsa yε ne din ε Gheη Yezu. Deenek, bε nakeke ne embee esisim

náá: «Mε λεε bin ε náá, bi wyis ne din ε Yezu Pól di goola mekpa me ɔ.»

¹⁴ Ye é deenek ε bɔɔ ten ne bebá boo ghaa-Zeeb nadi djóoaa Seeva nadi é sa.

¹⁵ Tin, dhiiti dwoo, wɔ gwaa mbee sisim zεbɔɔza ne nɔɔ náá: «Mε ne gu Yezu, me ne baagu pe Pól. Ye kabε biyɔ, biyɔ é beze?»

¹⁶ E di'enek, wɔ gwaa mot nadi ne mbee sisim ɔ zεgheε be, dáa nye nadi ne ghwyil dhaa be é, wɔ gwaa nye zeduma be é menyel ne mebin ne ebhooba djas. Be nadus tɔ ndjan'ε tin ε ne ekaab bin toto, ne mεpyon é menyel kpen.

¹⁷ Bot ε del ε Efεεz, bot ε mbyak eYuda ne bot ε di àadi bot ε mbyak eYuda ɔ, zokagwak tεp tak, wɔ gwaa boo bwoo zεmet be. Tin, be naazεbela boo duu dum ne din ε Gheη Yezu.

¹⁸ Betε ne bot tɔ sama bot ε namyaal Zeeb ɔ nadi ezye zεvaa é mis me bot djas embee esesεε be nadi sa ε.

¹⁹ Betεε ne bot tɔ sama bot ε nadi sa etεp ee mevyεkele me mesimba ɔ, zokazyε ne bemekana me tak, zedik ye emis me bot djas. Dáa be nalaa metan me bemekana me tak ε, ye naasa tyee bemil mekam-meten metan me eghwooz ee di saaa epata* ne ye é.

²⁰ Ye é deenek ε ye nadi náá, dum ne ghwyil ε Gheη, Mbεε Bhaadal nadi goolel, kaab ne mebwala.

Εghuub pe ghaada Efεεz

²¹ Bhis etεp binek, Pól eezεmyaal etsaal kyee dik Masedwan ne Gheles é etó pe Yeluzalem, dáa Sisim

* **19:19** bemil mekam-meten metan me eghwooz ee di saaa epata Ye nabεε metan me efute ee mot di egoka ne εbela bhis mesa membu kam ne eten ε.

nalɛɛ nyɛ́. Nyɛy náá: «Bhii mɛ aakum ɛ, egoka ɛ mɛ dhaa kɛbee dɛl ɛ eLɔm.»

²² Tin, nyɛ eɛzɛkyeed bot ɛ nadi kwyi-kwyee nyɛ ɔ bɛbá pɛ Masedwan, ye nabɛɛ Timote bɛ nɛ Edast. Tin, nyɛy zokazɛlik ba mɛlu pɛ kyee dik Azia.

²³ Eghɛɲ tak, ye nabɛ ɛ boo ɛghuub naazɛni kɔ ghaada Efɛɛz dum nɛ ɛdu ɛ mɛze ɛ Ghɛɲ.

²⁴ Wɔ gwaa dhiiti mot ɛswom din ɛ lɛ nabɛ ɛ Demetyus, nyɛ nadi ɛ lulɛl mɛvunga. Nyɛ nadi ɛ lulɛsonok nɛ mbi ɛghwooz djas ee di saaa epata nɛ ye ɛ́, yii mɔɔ ndjaa zɛɛb Aletemis, etɛɛ náá, ye nadi djɛ bɛswom ɛ bot bɛtɛ nɛ epata.

²⁵ Nyɛ ɛ́ boo zɛsɛɛg bot ɛ tak, nɛ bot ɛ mɛsa mɔɔ nadi nɔɲɛl nɛ mɛsa mɛ tak ɛ, nyɛ eɛzɛke nɛ nɔɔ náá: «Bɛwɛn, bi nɛ gu náá, ye ɛ́ mɛsa mak ɛ di djɛka mena ekum.

²⁶ Deenek, bi ɛpegwak nɛghu ɛbee sa di sɛɛ: Pɔl tak lɛɛ bot ɛ náá, bɛzɛɛb ɛ bot di kpak nɛ mɛmbɔ ɛ, tok bɛtɛtɛ bɛzɛɛb. Nyee batasa náá, ye nasik nɛ bot ɛbuɛpɛ e di wak kɔ Efɛɛz ɔ ye dɔɔ nɛ bot ɛ mɛl mɛ di pɛ kyee dik Azia djas ɔ myaal etɛp bɛ.

²⁷ Etɛp binek ɛ sa náá, mɛsa mena gwyɛ, deenek, mɛsa mena waabyenaa e di tak, bot ɛ waabhina ndjaa zɛɛb moma Aletemis. Tin, bot waadis duu boo zɛɛb Aletemis nyɛy nyɛ ɛmet. Bela náá, zɛɛb moma yak ɛpeduwala kɔ kyee dik Azia djas nɛ kɔ ɛko ɛ bɔs djas.»

²⁸ Dáa bɔt ɛ nazye tin ɔ nagwak deenek ɛ, bɛ boozɛkpaa elyem ɛbuɛpɛ, bɛ moo tin ɛ́ tsim náá: «Aletemis yii bot ɛ Efɛɛz nɛ bɔk!»

²⁹ Tin, ɛzɛm eeni kɔ ghaada djas. Wɔ gwaa bɛ zɛmɛt Ghayus bɛ nɛ Aalistaalak bot ba dɛl ɛ Masedwan ɛ nadi djɛɛ bɛ nɛ Pɔl ɛ́ mɛdjɔɲ ɔ. Tin,

zukumwaa ne mot'enok eezetó ne nɔɔ kaab pe ebwak e boo zεεga.

³⁰ E di'enek, Pɔl nadi kwyel eni nye neeke lyaal nyel pe zukumwaa ne mot nasεεga ε. Tin, bedjekel eezelu nye.

³¹ Bedhiiti ekukuma e kyee dik Azia nadi besɔ be ɔ zokadhis nye menduk me tak wat náá, nye nàtó pe ebwak e boo zεεga tak.

³² E di'enek tɔ medhuu me bot binok, ye nabe é ne boo zyaala. Bedhiiti nadi tsim sa sis, bak tak yɔbɔ sa sis, bak bedhiiti bot pak ɔ nabaa di é gu mesɔ me tep be nasεεga kɔ esu ε tak ε.

³³ Wɔ gwaa bedhiiti eYuda tɔ medhuu me bot binok zokazebesal dhiiti mot din ε le nabe ε Alekzandεε pe sok. Tin, be eezεbaɲa nye lo tep, é di'enek Alekzandεε eezεben mbɔ étεp nye neeli, nye neelεε lo mesɔ.

³⁴ Tin, dáa bot nagwyák náá, nye nadi é mot dhaad mbyak eYuda ε, bɔɔ djas ε boo zebo boo tsim wat, ye naabɔya tyee mewala membá bɔɔ é tsim náá: «Bɔk-bɔk ε di Aletemis bot ε del ε EfεεZ!»

³⁵ Tin, dhiiti kukuma ngɔt e ghaada eezεsil be elyem nyey náá: «Bot ε del ε EfεεZ, bot djas negu náá, ghaada di ebaal ndjaa boo zεεb moma Aletemis, dɔɔ ne sa nakpakaa ne ekok yii di nɔɲel ne ebhwoob ε le nadus tɔ gwoo ε.

³⁶ Ye tok ne mot aaswonal ye. Deenek bi goka é ne εsil elyem, násaka etεp dáa bot ε di ààdi ne esiiza.

³⁷ Bi zye wak ε ne bot ε wat di náá, be ààpadjii esa ee di tɔ mendjaa me zεεb, baabela náá, be ààpalee Zεεb'ena yii moma.

³⁸ Ye be náá, Demetyus be ne sama beswom ε bot ε ne tep be di egoka ne epit mot'ak kɔ esu ε tak ɔ, ye

é ne mendjaa me etep di péεaa ε ne βetetep ε tak. Ye é penek ε be di egoka ne ekεpit.

³⁹ Tin, ye be náá, bi dinaa ne dhiiti tep bi di baakwyel ε lii o mena waaka liika pe zεεga di egoka ne eliaa etep ee di dum ne etsi bina ε.

⁴⁰ Etεε náá, mena ne ghwyil εdjóaa bot ε di kus εghuub o dum ne sa seε mos ε. Bela náá, mena tok ka ne megham me mena aadjeka é mbi yak zεεga, be ko dji εsuk ε tak o, ye tok ne mot aabana bot enyope lo tep aani bot to elyem enyope ε.»

⁴¹ Bhis nye nalii deenek ε, wó gwaa, nye zeswaal zukamwaa ne mot nadi tin o.

20

Gon medjon ε Pol pe medhik me Masedwan ne Gheles

¹ Dáa εghuub nasi ε, Pol eezεεεg bedjekel, nye eezeni é εdje be meghaaz me εwa zii to edum kon ne Zεεb. Bhii tak nye eezεmwana ne náo, deenek, nye eezεnáo nyel to pe dik Masedwan.

² Nye eezεkpaa kó pes dik tak, tin, nye eebaazεdje bón nyεεg di penek o ghwyil ε wa zii to edu ε Zεεb. Bhii tak, nye eezεto pe kyee dik Gheles

³ pe nye nasa bengón elél ε. Nye nawaakwyel εto pe dik Siili to mesuwa, dáa nye naka gwak náá, eYuda ε é boob kó esu ε le ε. Nye é boozeke náá, egoka nye sik pe ze Masedwan.

⁴ Tin, Sopateed, máo Pyiidus mot dél ε Bheede, zokató sama wat ne ne, zenáo Aalistaalak ne Sekundus mot ghaada Tesalonik, Ghayus mot dél ε Delεeb, ne Timote, ne Tsisik zenáo Tolofim mot kyee dik Azia.

⁵ Bɔɔ djas nalee tɔ esok, wɔ gwaa be kebwood bis pe ghaada Toloas.

⁶ Yeka be bis ɔ, bis nadus pe ghaada Filip tɔ mesuwa e bhis ebyon e emapa ee di aawaaa leviid. Tin, melu meten bhii tak, bis e boo keboma ne nɔɔ pe Toloas, e di'enek bis naadi yenga wat.

Medjon me mesik e Pol pe ghaada Toloas

⁷ E elu e eten ne wat e yenga, bis naazeboma etep bis neede edee e Ghen. Tin, Pol eezeni elii ne bot e zεega dāa ye nadi náá, nye nadi kwyeɛ nye aadhaa djemen tak e, nye e boozedul elii kekum kuku egha e pum.

⁸ Pe tɔ dhen bis naseega tɔ tak pe kyes pe eko, ye nabε e ne elambi ebupe.

⁹ Dhiiti mɔɔ ngbaaz ne din e Etik nadi e ndiindel kɔ ka fenetele. Wɔ gwaa nye zeni e gɔ syaaz esok Pol nadi e lii e, gɔ nye nadja e naasa náá, nye batadus pe vyeεgvyeεg di ne nadi kɔ ges e duma si. Wɔ gwaa be zokazεghεε nye, nye nadi e nye eezεgwyε.

¹⁰ Tin, Pol eezεsul, nye eezεmalal kɔ le, bhii tak nye eezεbep nye kɔ mεmbɔ mε, nye y náá: «Na bemka ken: nye ne tsik!»

¹¹ Bhii tak nye eezεbaabyet, nye eezεnɔɔ mapa, pyak ye, tin nye eezεnɔɔ dε. Bhis nye naka baalii ebupe, kekum elyamela e melem e, nye boozεkpaa ne ze tɔ.

¹² Tin be eezεtɔ ne mɔɔ ngbaazenɔk nye y nyel εnyɔpe nye ne tsik. Ye nabεε ye nadjε bot djas boo mεghaaz mε εdu e Zεb.

Medjon dusa pe Toloas tɔ pe Mile

13 Bis eetó esok étep ekeni tó mesuwa me nató pe Asos pe kyee bis nawaakenoo Pól e, etee náá, nyey nakwyel etó o ne me meko.

14 Dáa nye naka boma ne nes pe Asos e, bis eezenoo nye tó mesuwa étep bis neetó pe del e Mitilen.

15 Dusa bis nadus tin e, bis eezesik, tin, djemen tak bis eezekum pe Siyo. Bhis djemen tak bis eekum pe Samos, tin, emyen tak bis eezekum pe Mile.

16 Pól nabε àakwyel etyaa pe EfεεZ é kaab nye zεkebɔya kɔ kyee dik Azia, nye nadi tó kaab εkaab é suu náá, dwoo Pɔtekɔt neekεbela nye, nyey pe Yeluzalem.

Pól eezεmwana ne bepaa e EfεεZ

17 Pe Pól nadi pe Mile e, nye eezεkyeed mot ne bhaadal pe EfεεZ, be ke εdjóo bepaa e zεεga mendjaala.

18 Dáa be nakakum pe dáa le e, nye eezεke ne nɔɔ náá: «Bi ne gu mεfulu me me nadi é gyee ne ye pak'en kana dwoo me nakum pe kyee dik Azia e.

19 Me naasa mesa e Gheη ààbe ne εbet, tó ghoη ne mezuk dum ne bhoob mbee lyem bot e mbyak eYuda nadi ne ye ne nam e.

20 Bi ne gu náá, etok ne dhiiti mbεε tep me nasyel εlee bin. Me naazegoola ne elyo e bin dum ne etep djas é mεbesεε ne tó mendjaa men.

21 Me naadul bot e mbyak eYuda ne bot e mbyak eGhelek mεlɔ náá, be liig elyem du Zεεb da be é dum koη ne Gheη'ena Yezu.

22 E di mena kadika wak nenak'aak, me moo tó pe Yeluzalem, dáa Sisim na Dee lwom me ne bhel náá, me sa e, tin, me àaku sa di bwood me pe sok e.

23 Sa me di gu e náá, kɔ eghaada djas, Sisim na Dεε nadi lee me náá, membok ne mezuk epebwood me.

24 Bela náá, tsik'am met tok ne boo metan e mis mam. Yii di ne boo metan e, etó kekum pe esik e lwomel, ne esilal e bim mesa me Gheη Yezu nadjε me e: Egoola e Mbεε Bhaadal yii enem ne embεε e Zεeb.

25 «Mee dhaa tɔ sama yen é egoola Mbεε Bhaadal Eyon e Zεeb, tin, me ne gu naaetok ne mot aak-abaabee me tɔ sama yin.

26 E tep tak e me di lee ne nen mos náá, me esosoob: mot ngot pak'en e ka wo ze ɔ, yenek àākagwyák me.

27 Etεε náá, me eezelyaal bin egeka e Zεeb djas àasyel sa wat.

28 Bi é konyan mis kɔ biyɔ be emet, ne kɔ esaa e Sisim na Dεε djε bin bi baal e. Bi e ko baal zεega mendjaala Zεeb nabom ne ghiya mon'e met e.

29 Me ne gu náá, bhis me aatɔ e bot e di nonel ne eben ɔ waazeni pak'en, tin, be aanākwaagek esaa ghon.

30 Tin, dɔɔ ne tɔ sama yin, bot e waani é lee elen é etsal étep bedhiiti bot e di dum kon ne Zεeb ɔ ne du be.

31 Bεeka mis, da bi e taala náá, tɔ membu melɛ mwos ne pum, me nabe àakat edul e bin melɔ, ye nakoozodi ne minjal é mis.

32 «Nenak me epedje bin é membo me Zεeb, ne bhaadal mbεε bhwoob'ε. Nyε é ne ghwyil e sa náá, bi wyee tɔ edum e kon ne Zεeb ne edje bin esesεε djas nyε nakwom étep bot be e.

³³ Me nabe ààsaa epata, ààbe elbaad, ààbe ekaad e bot.

³⁴ Biyo be emet ne gu náá, me nadi sa mesa ne me mbó mam met étep me neebela esee bis ne bot e di gyee ne nam aadi ne gwyes tak e.

³⁵ Me nabe e me eelyaal bin naaegoka bi sa mesa étep bi neekwyee bedjel e bot. Bi baataala etep ee Gheŋ Yezu nyey emet nake náá: “Egwyena ne mot eedhaa edjeaa sonok ne menyó!” »

³⁶ Bhis yenek, Pól eezekwyit mebon si be ne be náo, be eezeni é djaala.

³⁷ Bóo djas moo tin é dji, bhii tak, be eezbeedal nye to membo móo be neemwana ne ne.

³⁸ Be nadi é ne boo gon to elyem etee náá, Pól naake náá, be aanaka baaboma. Bhii tak be eezetó kemwana ne ne pe mesuwa.

21

Pól eetó pe Yeluzalem

¹ Bhis bis ne be náo nabe ka e, bis eezeni to mesuwa to pe gholá Kóos. Djemen tak, bis eezekum pe gholá Lood, dusa bis nadus tin e bis eezetó pe ebon Patala.

² Dáa bis nabela mesuwa é tsaal to pe Fenisi e, bis eezeni to mesuwa me tak, bis eezetó.

³ Dáa bis nadi, bis moo pe kyee kye bós é ngwoob gholá Siipele e, bis eezedhaa pe paa kye gholá tak étep bis neetó pe dik Siili, bis eezetó pe ghaada Tiid pe kyee be nadi kekee esa ee nadi to mesuwa e.

⁴ Bis eezeboma ne bot e di dum kon ne Zeb ó, bis eezedhaa yenga wat tin bis ne be náo. Dáa ye nabe náá, Sisim na Dée naazedul be melo e, be é boo zelu Pól náá, nye na to pe Yeluzalem.

⁵ Tin, dáa yenga tak nadhan ε, bis eezεnɔɔ menyel dhaa. Wɔ gwaa bε zεmwana nε nes pε esik ε dɛl, bɔɔ nε bɛl bɔɔ, zεnɔɔ bɔɔ bɔɔ. Tin, bis eezεkwyit mɛbɔɔ si é εbɔɔ ε boo dii mɛsɔn, bis moo tin é djaala Zεεb.

⁶ Deenek, dáa bis nε bε nɔɔ nasilal εmwana ε, bis eezεni tɔ mɛsuwa, e di'enek, bε eezεsik pε mendjaa mɔɔ.

⁷ Bis nasilal gonj mɛdjon mes ε, kɔ boo dii mɛsɔn bhis bis nadusa pε Tiid tɔ pε εbɔɔ Potolemayis ε. Bhis bis nasilal εswos bɔn nyεεg bis di kɔ ghaada tak ε, bis eezεkwyεεg εlu ε wat bis nε nɔɔ.

⁸ Djɛmɛn tak bis eezεsik, bis eezεtɔ pε ghaada Seezale. E di'enek, bis eezεsulal pε ndjan ε Filip, lyoel mɛkpa mε Zεεb e di bis nadjaa si ɔ. Nyε nabε ε ngɔt tɔ bot ε tɛn nε bεbá bε nasεε pε Yeluzalɛm ɔ.

⁹ Nyε nabεε nε esyes e bɔɔ boa εná, bε nadi gegoola mɛbhaadal mε Zεεb nadi djε bε ε.

¹⁰ Bis nabε bis moo nε bεtε nε mɛlu tin, é ghɛɲ dhi-iti ngoolel-mɛkpa ε Zεεb nε din ε Aghabis nazεdus pε Yude, zyε.

¹¹ Nyε eezεzyε pε dáa les, nyε eezεnɔɔ bhεtε ε Pɔl, kɔl mɛko mε nε mɛmbɔ mε, bhii tak, nyεy náá: «Beeka sa Sisim na Dεε lεε ε: Nakuma bhεtε yak ε waakɔlaa nε ekel dáak nε eYuda, pε Yeluzalɛm, bhii tak, nyε waakaa é mɛmbɔ mε bot ε membyak mesis.»

¹² Bhis bis nagwak etɛp binek ε, wɔ gwaa bisɔ djas nε bɔn nyεεg bis é dɛl ε Seezale zokazɛdjaala nε Pɔl náá, nyε na tɔ pε Yeluzalɛm.

¹³ Tin, nyε eezεbɔɔza náá: «É tɛp ye bi di edji nε εsa náá, bi djε mε lyem bwɔɔ? Mam eezemyaal nε lyem'am, ye nakoozobε εkɔlaa nε ekel, nεghu ye

kabe esyee pe Yeluzalem ko esu e din e Ghen Yezu.»

¹⁴ Dáa bis nadi àakwak elu e nye e, bis nabε àabaanenal nyel, bis é booke náá: «Ekwosak e Ghen sael!»

¹⁵ Dáa bis naka dhaa ba melu é di'enek e, bis eezεkanal esa, bhii tak, bis eezetó pe Yeluzalem.

¹⁶ Bedjekel e nadi pe Seezale e zokakekyeed bis, bɔɔ kekyeed bis pe ndjaa dhiiti mot bis nawaasulal pe dáa le ɔ. Din e mot tak nabεε Menasɔn, mot Siipele, nye nadi é tɔ sama bedjekel e meken.

Pól eetó kekwyak Zak

¹⁷ Dáa bis nakum pe Yeluzalem e, bɔn nyeεg bis zokazεboma ne nes ne memyaala djas.

¹⁸ E djemen tak, bis ne Pól eezetó pe dáa Zak, pe paa bepaa e zeεga mendjaala nasεga e.

¹⁹ Tin, Pól eezεswos bε, bhii tak, nye eezeni é banja bε etεp é Zεeb nasa pe dáa bot e membyak mesis e waa-wat.

²⁰ Bhis bε nazegwak nye é, bε eezεduwal Zεeb. E di'enek, bε eezεke ne Pól náá: «Mɔn e nyeεg wɔ eebee dáa eYuda bemil ne bemil moo mos é dum koɲ ne Zεeb, elyem bɔɔ djas ne dyeebakwyesa tɔ etsi.

²¹ Ghuna, beeka sa bis nalεε bε ko esu e lo e: wɔ pe lyo bot e mbyak eYuda djas ee di di e di wat bε ne bot e membyak mesis ɔ náá, é nyɔ e bε byen etsi e Moiiiz. Wɔ ne lεε bε náá, bε kat eniigal bɔn bɔɔ beka, dɔɔ ne εkat e du e mεzel me eYuda.

²² Bis sa dáa? Bε waagu ne tseetse náá, wɔ eezekum.

²³ Deenek, sa sa bis lεε wɔ e. Menaka wak é ne botom bená zesilal e sa ekek ne Zεeb ɔ.

²⁴ Nɔɲa bε, da bi e kegwyia edhuud bε ne bε nɔɔ, bhii tak da wɔ é kedje bε efute ee di egoka e, étεp

bε neetsik bε lo. Deenek, bot djas neegu náá, etεp ee bot nadi lεε dum nε nε ε nabεε etεp ee mεkɔŋ, deenek dɔɔ nε wɔy pe wɔ nε duwal etsi ε Moiiiz.

²⁵ Yε kabε bot ε membyak mesis di dum koŋ nε Zeεb ɔ, tɔ mεkana mε bis nakwyala ε, ye nabε ε bis naalεε bε egeka bis djas. Ye nabεε náá: bε ààgoka nε εdε betit ε kaa bεzeεb ε elula-lula nε ekpaka-kpaka buwa ε, nε ghiya nε epuud e betit ε góaa nε bhiyo ε, zenɔɔ náá, sa bi ààsa mεzɔ.»

²⁶ Tin, Pɔl eezetɔ bε nε bot εna binɔk, tɔ yak dwoo tak, bee tɔ kesa mεzel εsela etsi. Bhii tak bε eezetɔ pε kok Ndjaa-ebuwa etεp εkelεε dwoo mεzel εsela etsi aasi ε, ye dwoo tak ε bε di egoka nε gó ebuwa kɔ εsu ε ngɔt-ngɔt pak'ɔɔ ε.

Pɔl eezεmetaa pε tɔ kok Ndjaa-ebuwa

²⁷ Ye nabε ε mεlu mεten nε ebá moo kɔ nε kum, wɔ gwaa eYuda e kyee dik Azia zokazyε zebee Pɔl pε tɔ kok Ndjaa-ebuwa. Wɔ gwaa bε zeɖul εdhuu ε bot ε nadi tin ɔ elo. Bhii tak, bε eezεmet Pɔl,

²⁸ bɔɔ é tsim náá: «Bot ε Yisalaεl, dhaaka zεkwyee bis! Beeka mot di lyo bot djas é e di djas mbee melyo dum nε Yisalaεl, nε etsi ε Moiiiz, zenɔɔ dum nε kok Ndjaa-ebuwa ɔ. Deenek, nyε eezεbataniigal bot ε di ààdi bot ε mbyak eYuda ɔ tɔ Di na Dεε. Tin, nyε eezesaab Di na Dεε tak!»

²⁹ Bε nalii deenek ε etεε náá, ye nabεε bε naabee Tolofim mot dεl Efεεz bε Pɔl pε tɔ ghaada. Bε nagu ε náá, Pɔl naaniigal nyε tɔ kok Ndjaa-ebuwa.

³⁰ Eghuub ε tak eezεdjala kɔ ghaada djas, bhwak moo tin metetel nε ekaab, e di djas é tɔ pε Pɔl nadi

ε. Be eezεmet Pól, be eezεwyisal nyε tó kok Ndjaa-ebuwa, bhii tak be eezεdiyal mεbe mε kok Ndjaa-ebuwa.

³¹ Dáa be nadi é kwyel εgó Pól ε, ye nabε menduk mε εzem ε nadi sεε pε Yeluzalem ε naagek pε dáa komanda mwaka esodja eLóm.

³² E di tak wat, nyε eezεnɔɔ bedhiiti ekukuma lɔɔg esodja, nε bedhiiti esodja é pε si, be eezεwyis kaab tó pε kyee εdhuu ε bot nadi ε. Dáa be nabee komanda esodja nε bedhiiti esodja ε, be é boo zεkat ε bi ε Pól.

³³ Tin, komanda esodja eezεtiila pε dáa lε, nyε zelwom náá, be met nyε, nyε eezelwom náá, be kól nyε nε ekel é ghwooz ebá. Bhii tak, nyε eezεdji nyε náá: «Wɔy εZE, wɔ sa ye?»

³⁴ Tin, pε tó εdu ε bot, bedhiiti bot nadi tsim ε sa sis, bak tak dhiiti tεp sis. Tin, ye nabε yee lyel náá, komanda met sa wat tó εzem ε tak. Nyε é booke náá, be tó nε Pól pε mbwak.

³⁵ Dáa Pól nakum kɔ εgoel ε ndjan ε, esodja ee naghwyil eezεghεε nyε é εkaab εlyel ε kuukuu mεdhuu mε bot,

³⁶ etεε náá, bot djas nadi du nyε bɔɔ é tsitsim náá: «Góa nyε!»

Pól eezεtanjal ye tanjal

³⁷ Eghεη be nadi kwyel eniigal Pól tó mbwak ε, nyε zεke nε komanda náá: «Mε ε nε ghwyil ε lii e?» Tin, komanda esodja eezεdji nyε náá: «Wɔ nε gu εlii dhaad mbyak eGhεlek e?

³⁸ Deenek wɔ tok mot dik Ezipte nazekus εghuub wak kpaambel da nyε zetó nε bot ε di gu elumela dεeb ɔ bemil εna tó kyee bɔs besyε di ààbe nε mεdii ε ɔ?»

³⁹ Tin, Pól eezεbɔɔza náá: «Mam ε mot dhaad mbyak eYuda, me nabyel ε pe ghaada Talase pe kyee dik Silisi ndiel kɔ dhiiti boo ghaada di ne boo ngek ε. Me met wɔ εboŋ, beta náá, me lii ne bot bak.»

⁴⁰ E di'enek, komanda eezεdje nye ze elii. Tin, Pól eezεtyaa tetel kɔ εbyetel, nye eezεpyap εdhuu ε bot binɔk mbɔ be di gwyem étεp be neegwak nye. Bɔɔ djas eezεdi gwyem, tin nye moo lii ne nɔɔ tɔ lii ebhele.

22

¹ «Bɔn ε nyεεg bam ne beεεg bam, gwak ka sa me di lee bin nenak dum ne yam taŋal ε.»

² Dáa be nadi gwak nye nadi é lii tɔ lii ebhele ε, be eebaazεdi gwyem εnyɔεpe, tin, Pól eezεke náá:

³ «Me ε mot dhaad mbyak eYuda, me nabyel ε pe Talase pe kyee dik Silisi, deenek me nawyi-laa ε wak kɔ Yeluzalem. Deenek, lyoel yam nabe Ghamalyel, nyey ε nalyaal me náá, me ti-ibal εnyɔεpe etsi bebhaab benaka. Me nabe é me naakwyel mesa me Zεεb dhaa nyel dáa biyɔ djas di ekwyel mos'aak.

⁴ Me naawa bot ε nadi é du meze ε Gheŋ ɔ tɔ tsik mezuk batake gó be góa. Mee met boa ne botom wa be é membok.

⁵ Boo ghaa-zεεb ne bot ε kwan bepaa ε ne ghwyil ε di betyaases náá, etεp ee me di lee ε tsetse. Ye nabe ε be naadjε me mekana me étɔ pe dáa bɔn nyεεg bam yii dεl ε Dhamas, deenek me naatɔ pe ghaada tak. Me nadi kwyel keemet bot ε tak, étεp me neetɔ ne nɔɔ pe Yeluzalem, be neeke waaa é mezuk.»

Pól ε pe baŋa dáa nye naliig lyem ε

⁶ «Me nadi é gba-gba me moo kunaa ne del e Dhamas, ye nabe e ye moo kunaa ne kuku mwos. Me ka seka tin e, boo ngel é dus to gwoo, mekas me tak eezekaal me.

⁷ Tin, me eezeduma si, e di tak me ka gwak e dhiiti gwood é ke ne nam náá: “Sol, Sol, étep ye wo di tiig me?”

⁸ Tin, me eezedji náá: “Woy é ze, Ghen?” Gwood'enek eezebɔɔza náá: “Ye é mam Yezu mot Nazalet, wo di tiig e.”

⁹ Bot e nadi gyee ne nam o naabee ngel, saabegɔs kabé é náá, be na be ààgwak gwood mot nadi lii ne nam o.

¹⁰ Tin, me eezedji náá: “Me goka ne sa dáa, Ghen?” E di'enek, Ghen eezeke ne nam náá: “Wyela, Tóa pe ghaada Dhamas. Ye é penek e be aalee wo esa ee Zeb ke náá, wo sa e.”

¹¹ Dáa ye nabe náá, mekas me ngel tak naadipal me mis e, bot e nadi gyee ne nam o e boo zemet me é mbɔ, be é boozetɔ ne nam pe ghaada Dhamas.

¹² «Ko del e tak ye nabe e ne dhiiti mot din e le nabee Ananias, mot epiki ne esosoob to etsi bena. Bot e dhaad mbyak eYuda é Dhamas djas nadi duwal nye ebupe.

¹³ Nye eezeboma ne nam, nye eezetyaa é ngwoobam, nye eezeke ne nam náá: “Sol, mɔ nyaag'am, mis mɔ benel!” E di tak wat, mis mam eezebula é bee enyɔpe, bhii tak me ezebee nye.

¹⁴ Deenek nye ezebaakel náá: “Zeb bebhaab binaka naazesee wo étep wo neegu ekwosak e le, wo neebie sim Mot Epiki da wo é gwak gwood e met,

¹⁵ etee náá, wo needi tyaasee, étep wo neegoola ne bot djas sa wo bee e ne yii wo gwak e.

16 Tin, nenak wɔ ka baabwood ye? Wyela, keduwa Zeeb ne egwyii e mesyem mɔ, e edjoo e din e le.”»

Pɔl e pe banɔ dɔa nye nalwomaa pe dɔa bot e membyak me sis e

17 «Mee zesik pe Yeluzalem. Dɔa me nadi e djaala Zeeb pe to kok Ndjaa-ebuwa e, wɔ gwaa me zebbe tyee to dhyam.

18 Tin, me eezeebe Ghen, nyey ne nam naa: “Lela edus ko Yeluzalem, etee naa, bot e del e tak aanakwaamyaal etep ee waalee be ko esu e lam e.”

19 Me eezebɔɔza naa: “Ghen, be negu naa, me nadi tetɔ to mendjaa me mendjaala me eYuda etep ekemet bot, wa be embok ne ebi e bot e nadi dum kon ne nɔɔ.

20 Tin, e ghen be nagɔ Etien tyaasesɔ e, mam pe me nadi e di tak. Me naakem bot e nagɔ nyɔ ɔ, me naabaal ekaad bɔɔ.”

21 Tin, Ghen eezeeke ne nam naa: “Tɔa, etee naa, me waakyeed wɔ etsetape, pe daa bot e membyak mesis!”»

Pɔl be ne komanda eLom

22 Edhuu e bot binɔk zokagwak Pɔl kekum e di'enek. Bhii tak, bɔɔ djas eezeni e tsim naa: «Nye gɔa, mbi mot daak aagoka ne di ne tsik ko bɔs'ak!»

23 Be nadi tsim, ne enyan e ekaad bɔɔ, e ghee piib wus pe eko.

24 Tin, komanda eLom eezelwom naa, be niigal Pɔl to ebese ndjaa esodja, da be e nyuu nye ne eghwyes etep nye neetanjal ne bhel. Nye nasa deenek e etep be neegu lo mesɔ me medhuu me bot nadi tsim deenek ko esu e le e.

25 Tin, dāa be nakol nye étep be neenyuu nye é, Pól eeke ne dhiiti kukuma to lōg esodja ee nadi tin o náá: «Bi e ne gham ebi e mot dik eLom di náá, nye dinaa āāpaapeεaa ε, dāa metin me eLom di lee ε?»

26 Dāa kukuma esodja tak nagwak mekpa menek ε, nye é bootó kedul komanda melo: «Nyeε zεke ne ne náá, wō kwyel esa ye? Mot'ak ε mōo dik eLom!»

27 Tin, komanda eezεzye pe paa Pól nadi ε, nye eezεdji nye náá: «Leea me, ye é tsetse náá, wō é mōo del ε eLom?» Pól eezεmyaal náá: «Iyoo».

28 Tin, komanda esodja eezεke náá: «Mam naadjε boo metan me epata étep me needi mōo del ε eLom.» Pól eezεbōza ne ne náá: «Yam ε yii mbyela mō.»

29 E di tak wat bot ε nadi ekwyel ebi nye étep be neebesal nye, nye lii ne bhel eezεbula pe bhis etsetape ne ne. Tin, komanda esodja naazεgwak bwōo dāa nye nagu náá, Pól nabe é mōn ε del ε eLom, bela náá, nye naazelwom náá, nye kolaa ne eghwooz ε.

Pól sok bhwoob boo zεεga ekukuma eYuda

30 Komanda esodja nadi kwyel εgu enyōpe lo meso me eYuda nadi pit Pól ε. E tep tak ε di náá, é djemen yii elu ε tak, nye eezelwom náá, be tii nye ekel eghwooz nye nakolaa ne ye é. Nye eezεdjōo eboo beghaa-Zεεb, zenōo bot ε boo kwan betetep eYuda. Bhii tak, nye eezεzye ne Pól, tin, nye eezεpeεaa é mis mōo.

23

1 Pól eezεgwyák bot ε zεεga boo kwan eYuda «kpεεε», nye eezεke náá: «Bōn ε nyeεg ye ne lyem'am

selele ε me sa mesa me Zεeb kekum dwoo pan mos'ak.»

² Dhiiti boo ghaa-Zεeb Ananias eezelwom bot ε nadi e ngwoob ε Pɔl ɔ náá, be nyuu nye e nuub.

³ Tin, Pɔl eezεke ne ne náá: «Ye é Zεeb é aa-paamyak wɔ, biyɔ epap ee zelɔɔbaa εpyaab ɔ, bot ε mɛdjaaz pε εko, bhimis pε si! Wɔ di tin ε étεp wɔ neepeε me dum ne etsi ε Moiiz, bela náá, wɔy àaduwal etsi tak, etεε náá, wɔ eelwom náá be myak me!»

⁴ Bot ε nadi é ngwoob ε Pɔl ɔ é zεke ne ne náá: «Wɔ lee ε boo ghaa-Zεeb ε!»

⁵ Pɔl eezεbɔɔza náá: «Bɔn ε nyεεg, me be àagu náá, ye be é boo ghaa-zεeb. Etεε náá, Ekwyala lee ε náá: “Sa wɔ aalii εbyɔεpe ne dhiiti kukuma bot ε mbyak en*!”»

⁶ Pɔl nadi é gu náá, tɔ zεega boo kwan eYuda tak, ye nabεε, kyee wat eSaduseε yak kyee eFalizye. Etεp tak ε nye natsim εlyelepe kuku εbwak ε lɔ náá: «Bɔn ε nyεεg, me ε Falizye, mot nabya me ɔ nye Falizye. Me ε ne εbwaalel náá, Zεeb ε waagomal bot bhis εsyee, etεp tak bi di pεε me.»

⁷ Dáa nye nazosilal ε lii deenek ε, eFalizye be ne eSaduseε «tombooo» ne εwɔ pak'ɔɔ, tin, zεega eεbεka.

⁸ Deenek, be nadi suu meso ε etεε náá, eSaduseε ke ε náá, εgom bis εsyee tok, efofop tok, sisim tok. Ye kabε eFalizye ɔ, bɔɔ ne myaal yɔbɔ náá, esonok binek djas tsetse.

⁹ Bot djas moo tin é tsim εlyelepe, tin, be dhiiti beghan ε mekana me etsi, bot ε nadi bot ε sama eFalizye ɔ e zεwyel, be eezεbyen lek tak εlyelepe,

* 23:5 Mɛd 22.27

bɔɔ náá: «Bis ààpabee dhiiti tɛp ɛbiyo tɔ mot'ak. Dhiiti sisim neghu dhiiti fofop eelii bilaa ne ne!»

¹⁰ Dáa ye nadi náá, ɛwɔ nadi bɔk, ɛbɔk ne ɛbɔk daa tye é, wɔ gwaa komanda zɛbela bwoo é kaab náá, bɛ zɛɛɛ duma Pɔl ɛ nyel da gó nyɛ. Tin, nyɛ é boolwom esodja bɛ náá, bɛ sul pɛ zɛɛga kwan, bɛ neekɛpɛk Pɔl é mɛmbɔ mɔɔ, bhii tak da bɛ é sik ne ne pɛ ɛbɛsɛɛ esodja.

¹¹ E yak pum bhii tak, Ghɛɲ eezɛlyaal Pɔl nyel, nyɛy ne ne náá: «Dia ne mɛghaaz! Wɔ eedi tyaasɛs'am wak, kɔ ghaada Yeluzalɛm, deenek, egoka wɔ tó kɛsa ye pɛ ghaada Lɔm.»

Boob kɔ ɛsu ɛ Pɔl

¹² Dáa mɛlem nakalem ɛ, dhiiti ba bim eYuda eezɛgwakel e boob, bɛ eezɛtuwal myon ne mɛson mɔɔ náá, bɛ aanàkwaadɛ edee ne mɛdii ɛsok ne bɛ ne pookogó Pɔl.

¹³ Bot ɛ nagwakel é boob tak ɔ naadhaa bot mɛkam-mɛná.

¹⁴ Bɛ eezɛtɔ kɛbee eboo bɛghaa-Zɛɛb ne bɛpaa, tin, bɛ eezɛke ne nɔɔ náá: «Bisɔ, bis eegwakel ne ɛtuwal myon ne mɛson mis ne tsɛɛtɛ náá, bis aanàkwaadɛ edee bis dinaa ààgó Pɔl.

¹⁵ Deenek, biyɔ, sama wat ne bot ɛ zɛɛga boo kwan eYuda, kɛwaab ka nenak ne komanda náá, nyɛ zyɛ bin ne Pɔl, kɔɔ ka nyɛ náá, bi ɛpɛkwyl ɛdjek tɛpɛ ɛnyɔɛpɛ. Yɛka bɛ bisɔ ɔ, bis aadi é, é bwood nyɛ ɛtɛp bis neegó nyɛ, ɛsok ne nyɛ ne kum wak.»

¹⁶ Tin, dhiiti mɔɔ kɛl ɛ Pɔl, zokagwak dáa bɛ nadi é lii e boob ɛ. Nyɛ eezɛtɔ pɛ ɛbɛsɛɛ esodja, bɛ eezɛniigal nyɛ, ɛtɛp ɛkɛlɛɛ Pɔl ɛtɛp ee bot binɔk nadi lii dum ne ne ɛ.

17 Tin, Pɔl eezɛdjoo dhiiti kukuma tɔ lɔɔg esodja, nyɛ eezɛke nɛ nɛ náá: «Tɔ́a nɛ mɔɔ ngbaaz'ak pɛ d́aa komanda, etɛɛ náá, nyɛ é nɛ tɛp nyɛ aalɛɛ nyɛ.»

18 Kukuma esodja eezɛnɔɔ nyɛ, nyɛ eetɔ́ nɛ nɛ d́aa komanda, nyɛy nɛ nɛ náá: «Mot membok Pɔl bɛ é nyɛ eedjoo mɛ, nyɛ eezɛke nɛ nam náá, mɛ zyɛ wɔ nɛ mɔɔ ngbaaz'ak. Nyɛ é nɛ tɛp elɛɛ wɔ.»

19 Kukuma esodja eezɛmɛt mɔɔ ngbaaz tak é mbɔ, nyɛ eezɛdul nyɛ e ngwoob bɔɔ bɛb́a. Tin, nyɛ eezɛdji nyɛ náá: «Wɔ kwyɛl elɛɛ mɛ ye?»

20 Nyɛ eezɛbɔɔza náá: «eYuda eegwakel náá, bɛ ɛpezɛwaab náá, djɛmɛn, Pɔl tɔ sok bhwoob boo kwan eYuda. Bɛ aakɔɔ ɛ náá, bot ɛ tak ɛpekwyɛl ɛdjek tɛpɛ ɛnyɔɛpɛ.

21 E di'enek, sa wɔ ààmyaal bɛ, etɛɛ náá, bot dhaa bot mɛkam-mɛńa pak'ɔɔ waalaab nyɛ. Bɛ sa deenek ɛ etɛɛ náá, bɛ eezɛgwakel nɛ etuwal myon nɛ mɛson mɔɔ náá, bɛ aanákwaadɛ edɛɛ nɛ mɛdii ɛsok nɛ bɛ nɛ gó nyɛ. Bɛ eezekoobal etyɛ bɛ zokabwood ɛ wɔ myaal.»

22 Bhis komanda nalɛɛ nɛ mɔɔ ngbaaz tak náá, sa nyɛ àalɛɛ bot etɛp ee nyɛ banja nyɛ é, nyɛ eezɛswaal nyɛ.

Pɔl eetseedaa pɛ d́aa mɛkoozi dik Felixɛ

23 Bhii tak komanda eezɛdjoo bɛdhiiti ekukuma esodja bɛ bɛb́a, nyɛ eezɛke nɛ nɔɔ náá: «Sɛɛgka esodja bɛdhet ɛb́a dɔɔ nɛ esodja ee di kɛkɔ eyaaga ɛ mɛkam-mɛtɛn nɛ mɛkam-mɛmb́a, zɛnɔɔ bot bɛdhet ɛb́a nɛ mɛkɔɔ mɔɔ, koobalka étɛp etɔ́ pɛ ghaada Seezale é ɛwala ɛ elɛl bhis ɛgwyiidɛla ɛgwyitok.

24 Dáa bi ε baakoobal dɔɔ nε eyaaga, étεp bi neebεp Pɔl tó nε nε, nyel enyɔεpe pε dáa mεkoozi dik Felixε.»

25 Bhii tak nyε eezεkwyal mεkana náá:

26 «Mam Kolood Lyzias εpeswos, wɔy dhaandinɔaa Felixε mεkoozi mε dik.

27 Ye bε é eYuda eemεt mot mε dhis bin nwyak'enok, tin, bε di kwyel εgó ε nyε. Dáa mε nagwak náá, nyε nadi é mot eLɔm ε, bis nε esodja bam ε boo kelyak, bis eezεpek nyε e mεbɔ mɔɔ.

28 Dáa mε nadi kwyel εgu lo mεsɔ mε eYuda nadi pit nyε dum nε tak ε, mε naazetó nε nε sok bhwoob zεεga boo kwan eYuda.

29 Mε eezεgu náá, bε nadi pit nyε kɔ εsu ε etεp e di dum nε etsi bɔɔ ε, bela náá, bε na bε ààbε nε tete tεp nyε nadi goka nε εgɔaa nεghu ε metaa e mbok kɔ εsu ε tak ε.

30 Bhii tak bε naazelεε mε náá, eYuda nadi gwakel etεp εgó ε nyε, deenek mε booke e di tak wat náá, mε dhis bin nwyak. Tin, mε é boolεε nε bot ε zεpit nyε ɔ náá, bε zεpit nyε pε dáa ε lɔ.»

31 Esodja eezεsa dáa komanda yɔɔ nalεε bε ε. Bε eezεnɔɔ Pɔl tó nε nε pum ε pum kεkum pε ghaada Antipatilis.

32 E yak mεlem, esodja ee nató nε mεko ɔ eezεbula yɔbɔ pε εbεsεε esodja, tin, bε eezεbet bot ε nadi kɔ eyaaga ɔ bε goola mεdjon mɔɔ nε Pɔl.

33 Dáa bε nakum pε Seezale ε, esodja ee nazyε kɔ eyaaga ɔ boodje kukuma dik mεkana mε komanda nadhis ε, bhii tak bε eezεlyaal ε Pɔl.

34 Kukuma dik eezεlaa mεkana, bhii tak nyε eezεdji Pɔl, mot kyee dik nyε nadi ε. Bhis nyε nagwak náá, nyε é mot kyee dik Silisi ε,

³⁵ nye eezεke ne ne náá: «Me aadji wɔ mɛdjin ε, esok bot ε zεpit wɔ aakum ε.» Nye eezεlwom náá, be baal Pɔl pε tɔ ndjaa mεkoozi ε Ellood.

24

Mεpita me be zεpit Pɔl ε

¹ Melu mεten bhii tak, boo ghaa-Zεεb Ananias eezεkum pε ghaada Sezaade be ne bεdhiiti bepaa, zenɔɔ mot ghem tanjal ne din ε Tεeltulus. Be naazεzye pε daa kukuma dik etεp be neezεlee nye mesɔ me mεpita me be napit Pɔl ε.

² Be naazεdjoo Pɔl, tin, Tεeltulus naazεpit nye, nye náá: «Dhaandinjaa Felixε, kɔ esu ε lɔ ε bis di wak mos tɔ egwyem e étεp djas. Ye é dum ne esosoobɔ ne dáa wɔ di pée étεp ε bis di bee eswoola tɔ dhaad mbyak is.

³ Bis eeghaapεε wɔ dum ne embεε esesεε djas bis di bela e mεwala djas ne e di djas ε.

⁴ Deenek me ààpakwyεl εdulal wɔ tεp εdjanεpe, etεp tak ε me kwyεl náá, wɔ di ne mbεε lyem e εgwak bis ba mɔɔ pes εwala.

⁵ Bis eebee náá, mot'ak ε mbee mot dhaa nyel: dáa di náá, nye é kukuma zεεga eNazaleyε é, nye εpekus εghuub tɔ bot ε mbyak eYuda djas kɔ bɔs.

⁶⁻⁷ Nye nabεε nye eekwyεl εtukusa edεε e Ndjaa-ebuwa. Tin, bis ε boo met nye.

⁸ Wɔ dji nye ɔ, wɔ ε ne ghwyil εgu wɔy εmet etsεtse e étεp ee bis zεpit nye kɔ esu ε tak ε.»

⁹ Tin, ekukuma eYuda naazεkem tanjal tak, bɔɔ náá, étεp ee nye lii ε ye é tsεtse.

Pɔl eezεdje ye tanjal sok bhwoob ε Felixε kukuma dik

¹⁰ Kukuma Felixe naazesa dhiiti tseŋa elee ne Pol náá, nye lii, é di'enek Pol e booke náá: «Me ne gu náá, wə moo mos e ne membu ebupe ee wə di sa mesa me epiki kə kyee bə's'es e. Eteṗ tak e me di ne ebwaalel e etaŋal e mis mə.

¹¹ Wə e ne ghwyil e saa egu wəy wə emet, me moo mos e ne melu kam ne ebá ee me nató pe ghaada Yeluzalem eteṗ ekeduwal Zeeb.

¹² Ye tok ne mot zebela me pe tə kok Ndjaa-ebuwa é waya bis ne dhiiti mot, neghu é ful edhuu e bot elo, àabaabe-beak tə ndjaa mendjaala me eYuda neghu é dhiiti di sis kə ghaada.

¹³ Bot bak tok ne ghwyil e lyaal wə enyope eteṗ ee be zepit me kə esu e tak e nenak.

¹⁴ Bela náá, sa me di myam e mis mə e náá, me eemyaal edu e meze e Gheŋ, bə di ke náá, ye é zega bot e di djaala mbee bezeeb ə. Deenek, mam duwal e Zeeb bebhaab benaka. Tin, me ne emyaal ne eteṗ ee di kwyala tə bemekana me etsi ne bengooel e mekpa e Zeeb e.

¹⁵ Me ne ebwaalel e tak ne Zeeb, ebwaalel e tak wat e be baazo di ne ye, ye é náá, ye nakozo zo di bot e mbee mefulu, neghu bot e epiki, be waagom bis esyee.

¹⁶ E teṗ tak me di sa meghaaz me eneg lyem'am seŋ melu djas e mis me Zeeb ne e mis me bot.

¹⁷ Bhis me nadi àabe kə del membu ebupe e, me eebula pe Yeluzalem eteṗ e zekwyee bot e mbyak'am, ne zedje Zeeb ebuwa.

¹⁸ Me nabee me eezesa ebyon e edis edhuud bam, bhii tak e be nzebela me tə kok Ndjaa-ebuwa e. Edhuu e bot nabe àadi tin, àakobe-beak ne ezem.

¹⁹ Tin, bedhiiti eYuda e kyee dik Azia nadi é tin.

Deenek, tep e pe dye e di o, pe ye e boo waazy e zepit me pe daa lo.

²⁰ Ye di aabe deenek o, bot bak kaa zye zele me embee esese me sa e. Nēghu náá, esok me ketanj sok bhwoob zēega boo kwan eYuda e ye be me eekwy e ndje səs e mis mō.

²¹ Nēghu ye kō esu e me ke sok bhwoob zēega boo kwan eYuda náá, “me eemyaal náá, bot e waagom bis esyee, be zēpea mos e mis mō!”»

²² Felikse mot nadi gu enyope etep djas e zēega bot e di du meze e Ghej o eezeswaal tep tak, ete ye neeliiaa dhiiti dwoo, nyey ne bot e napit Pōl o náá: «Me aapee tepen e esok komanda esodja Lyzias aazy e.»

²³ Nyē naazelwom dhiiti kukuma to loog esodja náá, nyē baal Pōl e di nyē nanēegaa e, nyē eezēke náá, be dje nyē ba epeed etep besō be neegheeyē zekwe-kwee nyē.

Tanj e Pōl sok bhwoob e Felikse be ne Dulusil

²⁴ Ba melu bhii tak, Felikse naazēzye be ne myel Dulusil nadi moma dhaad mbyak eYuda o. Nyē naazelwom náá, be ke enō Pōl, bhii tak nyē eezēgwak sa Pōl nadi lii dum ne edum e kon ne Yezu Klisto e.

²⁵ E sok Pōl nakan elii dum ne tete lek epiki e tsik e, ne egu edil e lyem, zenō epēe e Zēeb di zye pe sok yenek. Tin, Felikse moo tin e «nya-nyaa», nyē e boozēke náá: «Ye eedjala, wō e ne ghwyil ekatō, esok me aabela ba mō epeed e ewala e, me waadjōo wō.»

²⁶ Nyē nadi ebwaal e náá, Pōl e waadjē nyē epata, etep tak e nyē nadi edjōo nyē ngwyis, be zemō be ne ne.

27 Membu membá naazedhaa deenek, tin, Pólsius Féstus naazegila Felikse kó boo ekukuma dik. Dáa yenók tak nadi esaa náá, eYuda kwyel nye é, nye naazebet Pól kóola e mbok.

25

Taŋal e Pól sok bhwoob kukuma Féstus

¹ Melu melél bhis nye nakum pe kyee dik tak e, Féstus naazedus pe ghaada Seezale tó pe ghaada Yeluzalem.

² Penek e, eboo beghaa e Zeeb ne bedhil e bot eYuda nakepit Pól pe daa le e. Be naazedjaala ne ne náá,

³ nye myaal eswaal be Pól pe Yeluzalem. Be nake deenek e etee náá, ye nabee be naazedi boob kó esu e le, tin, be nadi kwyel egó nye e ze.

⁴ Tin, Féstus naazebóóza náá, Pól e e membok pe Seezale, ye ka lik e batsa nyey emet neesik pe ghaada tak.

⁵ Bhii tak nye naabaazeke náá: «Egoka e náá, ekukuma bin zye bis ne be nóo pe Seezale, be zepit mot tak, ye be náá, nye eesa etep ebiyo o.»

⁶ Féstus zokazedjaasi, tin be ne be nóo tyee melu meten ne elél neghu kam, bhii tak nye naazesik pe Seezale. E dwoó nabóoba e, nye naazedisi pe sum di be di pee bot e, nye naazelwom náá, be kenóo Pól.

⁷ Dáa nye nakakum e, eYuda nadus pe Yeluzalem o naazewa nye kuku ebwak. Wó gwaa be zokazesu nye bete ne embee etep mepita me bóo bemet di áàbe ne ghwyil elyaal meso me tak e.

⁸ Tin, Pól naazetanjal ye, nyey náá: «Me ààpasa poto dum ne etsi eYuda, ààkobe dum ne Ndjaa-ebuwa, ààkobe bea dum ne Sezaad mekoozi me Lom.»

⁹ Festus mot nadi kwyel esa náá, eYuda neekwyel nyε ρ, ε boozedji Pól náá: «Wɔ epɛkwyel etó pɛ Yeluzalem etep wɔ neekɛpɛɛaa e mis mam dum ne tep'ak e?»

¹⁰ Pól naazebɔɔza náá: «Me ε tetel sok bhwoob di epɛɛ e Sezaad, deenek, ye é wak ε me di egoka ne epɛɛaa. Ye tok ne mbee sa me sa eYuda dáa wɔy wɔ emet di gu yenek.

¹¹ Nɛghu me ε ne ndje ρ, ye be me eesa sa me di egoka ne egóaa kɔ esu ε tak ρ, me ààpabyen esyee. Deenek, ye kabe náá, étɛp e mɛpita me bot bak pit me ye tok tsɛɛtsɛ ρ, mot tok ne ghwyil ε seeb me e membo mɔɔ. Ye é me di lii ne Sezaad mekoozi me Lom mot di egoka ne epɛɛ me dum ne sa me sa ε.»

¹² Deenek, dáa Festus nasilal elii be ne betsonj ε bot be ε, nyε naazebɔɔza náá: «Dáa wɔ tuwal din ε boo mekoozi ε, wɔ aakaketanjal ε sok bhwoob ε.»

Tanjal ε Pól sok bhwoob mekoozi Aghilipa ne Beedenis

¹³ Ba melu bhii tak, mekoozi Aghilipa be ne Bheelenis kel naazekum pɛ Seezale etep ekɛswos Festus.

¹⁴ Dáa nyε nadi ne betɛ ne melu tin ε, Festus naazelii ne mekoozi étɛp ε Pól náá: «Wak, ye é ne dhiiti mot Felikɛ nalik e mbok ρ.

¹⁵ Eghɛj me nató pɛ Yeluzalem ε, ekukuma e beghaa-Zɛɛb, ne bepaa eYuda naazɛpit nyε. Be naazɛke ne nam náá, me dje nyε ndje sɔs.

16 Me ε boozeboza ne nɔɔ náá, eLɔm tok ne mefulu me εka mot e membo me bot ε zεpit nyε ɔ, betetεp dinaa àagwak yε taɲal.

17 Be zye wak pε Sezaale ε bis ne be nɔɔ. Me be é àaka baakwyel boya-boya, me eenɔɔ di é sum di bot di pεεaa ɔ. Tin, djεmen tak, me eezelwom náá, be zye ne mot tak.

18 Bot ε nadi é pit nyε ɔ eezεzye, e dieneek, be ààpatuwal dhiiti mbee tεp nyε sa ε. Tin, me naasaa sa me sa.

19 Be ne be nɔɔ nazosuu ε meso dum ne Zebo met, dɔɔ ne kɔ εsu ε dhiiti mot din ε le ε Yezu. Mot nazegwyε, da Pɔl ε di é ke náá, nyε é ne tsik ε.

20 Yeka be mam ɔ, me be àabee tyee me lii mbi yenek tεp ε. Etep tak ε me dji Pɔl náá, nyε kwyel ɔ, nyε tɔ pε Yeluzalem, etεp nyε neekepεεaa dum ne tεp tak.

21 Tin, Pɔl eebyen, nyε booke náá, nyε di e mbok kekum dwoo boo mekoozi me dik eLɔm nyε emet pée tεp tak ε. Me é boozelwom náá, nyε neega e mbok, kekum dwoo me aakyeed nyε pε dɔɔ Sezaad mekoozi me dik ε.»

22 Aghilipa eezεke ne Festus náá: «Me kwyel ε me gwak mot'ak mam emet ne melɔ mam.» Festus eezεboza náá: «Wɔ waagwak nyε djεmen.»

23 E yak melem me take, Aghilipa be ne Bheelenis naazetuula ne zukamwaa mot ne boo duu djas be ne ekomanda esodja ne bedhil ε bot ε ghaada. Wɔ gwaa be zeni tɔ boo wal be nadi zye ne pepée ε bot. Festus naazεke náá, be zye ne Pɔl, tin, be naazyε ne ne.

24 E di'enek, Festus naazεke náá: «Mekoozi Aghilipa ne biyɔ bot ε di wak'ak, bi εpebee mot'ak e. Bot ε dhaad mbyak eYuda djas ezye zεpit nyε pε

daa lam, kana pe Yeluzalem zekum wak, etsim boɔ
 e náá, nye àakagoka ne tsik.

²⁵ Yeka be mam ɔ, me bee e náá, nye àapasa dhiiti
 tep di egoka náá, nye góaa etep tak e. Bela náá,
 nyey nakuma nyel be é nye eele e náá, be tó ne ne sok
 bhwoob e boo mekoozi me dik eLom, me eemyaal
 ekyeed e nye nwyak.

²⁶ Tinaak, me tok ne tete meso me me aakwyal
 mekana kyeed daa boo mekoozi dum ne tep. Etép
 tak e me sa náá, nye tanal e mis men, deenek, e mis
 mo, woɔ mekoozi Aghilipa. Ete e náá, bhis medjin
 me bi aadji nye é, me neebela sa me waakwyal to
 mekana e.

²⁷ Ete e náá, ekyeed e mot membok pe del e Lom
 àabe ne lo meso me nye metaa etep tak epipip mam
 e mis.»

26

Pɔl eetanal ye tanal sok bhwoob e Mekoozi Aghilipa

¹ Mekoozi Aghilipa eezake ne Pɔl náá: «Be eedje
 wo ze wo tanal.» Tin, Pɔl naazeghe mbɔ etep nye
 neelii. Wo gwaa nye zekan ezetanal náá:

² «Mekoozi Aghilipa, me e ne memyaala to
 lyem'am mos ete e náá, wo eedje me ze etanal e mis
 mo ko esu e etep ee eYuda zepit me e.

³ Ebaanyɔ ete e náá, wo ne gu enyɔɔpe etsi eYuda
 djas, ne etep ee be dyeebadi ne zyaala dum ne tak
 e. Me eemet wo eboɲ, gwaka me enyɔɔpe.

⁴ «eYuda djas ne gu mbi mot me nadi sok e, kana
 ewyel e engbaaz bam. Be ne gu dáa me nadi sok ne
 bot e mbyak'am e ne pe Yeluzalem.

⁵ Be eelookan egu e me, tin, be e ne ghwyil e di etyaases bam be kwyel o! Etee naa, me nadi e to sama eFalizye, bot e nadi baal etsi e Zeeb'ena ne ghwyil elyelope dhaa bot djas o.

⁶ Nenak yak e, me kadi wak e peaa, etee naa, me e ne ebwaalel dum ne ekek e Zeeb nakek bebhaab binaka e.

⁷ Ye e dum ne ebwaalel e ekek elenek e, membyak kam ne beba bi nadi to eduwal e Zeeb ne ghwyil ne lyem wat mwos ne pum. Deenek, mekoozi mam! Ye e dum ne ebwaalel elenek e eYuda zepit me!

⁸ Etep ye biyo eYuda di bee naa, ye tok ne ghwyil esee naa, Zeeb bulal bot e zeegwe o to tsik?

⁹ «Mam me emet nadi gek e naa, egoka me sa meghaaz etep e lu e bot naa, be byen edu e din e Yezu mot Nazalet.

¹⁰ Me naasa ye pe Yeluzalem. Ye nabee eboo beghaa-Zeeb naadje me boo ekukuma. Me naawa bete ne bot e di dum kon ne Zeeb o e membok. E sok be nadi dje be epee e esyee, me nadi myaal ye.

¹¹ Esok ne esok, bis nadi to mendjaa ne mendjaa me mendjaala me eYuda, me nadi ewa bot e fen, me nadi elwom bot ne bhel naa, be lee Zeeb etep ebela meso me epit e be. Ebuk e lam e tepo naasa naa, me gheewa be to tsik mezuk to eghaada bot e membyak me sis.

Pol eezebaŋa bot dda nye naswoola mefulu me, dum kon ne Zeeb e

¹² «Ye e deenek e me nato pe ghaada Dhamas ne ekukuma ne lwomel eboo beghaa-Zeeb. Etep ekesa sa be nalwom me e.

¹³ Me nadi e ze e ze, e kuku mwos, mekoozi Aghilipa, wo gwaa me zebbe mekas ee dus to gwoo,

mekas me tak dhaa mekas me gwyes, ye nadi kas e ngwoobam ne bot e nadi to medjon bisaa be no o.

14 E di'enek, biso djas zokaduma si, tin, me eezegwak gwood wat e lii ne nam to dhiiti lii bot e ebhele naa: "Sol, Sol, etep ye wo di tiig me? Wo sa elyel e lo e gwyes, daa tit di boola ne ghwyes kukuma ye."

15 Me eezedji naa: "Woy eze Ghen?" Tin, Ghen eezebooza ne nam naa: "Ye e mam Yezu mot wo di tiig o."

16 Deenek, wyela, tyaŋa tetel, me lyaal wo nyel e, etee naa, me eetoo wo, wo di mot-mesa mam. Wo aakadi e tyaasesam etep wo neekelae bot daa wo bee me mos e, ne ekegoola sa me aabaalyaal wo e.

17 Me waatsik wo e membome bot e mbyak eYuda ne bedhiiti membyak mesis pe paa me aalwom wo e.

18 Me aakyeed wo e etee naa, wo neekelae be mis, etep wo neekedis be to ghooghom zye ne noo to gwe. Me waapek be si eghen e Satan mot mekon, zye ne noo pe daa Zeeb. Be dum kon ne nam o, be waabela epelak e mesyem moo ne di to sama bot e di be moo e bot e Zeeb o.»

Polepelii dum ne mesa me

19 «Deenek mekoozi Aghilipa, me nabe aabyen elooba ne sa me nabee ne egwak to djema mebuala me nadus to gwoo e.

20 Tin, me naakan egoola ye ne bot e Dhamas ne bot Yeluzalem, zenoo bot e kyee dik Yude djas ne bot e bedhiiti membyak. Me eelae ne noo naa, be liig elyem boo, da be e dum kon ne Zeeb, ne elyaal to mesa moo naa, ye e tsetse naa, be eezeswoola mefulu.

21 Ye é kɔ ɛsu ɛ tɛp'enek ɛ eYuda mɛt mɛ esok mɛ di tɔ kok Ndjaa-ebuwa ɛ, ye bɛ é bɛ eewaagó mɛ.

22 Tin, ye bɛ é Zɛɛb eebaal mɛ kɛkum dwoɔ mos, etɛp tak ɛ mɛ bɛ aadi mos etɛp mɛ neetanɔl yam e mis mɛ bot djas, nɛ bɔɔ dhyeeb nɛ eboo bot. Ye tok nɛ dhiiti sonok mɛ bɛ aadi lɛɛ bhis yii Moiiɛ nɛ bɛngooel ɛ mɛkpa ɛ Zɛɛb nalɛɛ náá, ye waasɛɛ ɛ.

23 Ye é náá, Mɛsia ɛ waazuk, nyɛ aadi é mot mɛkɛn e ɛgom bhis ɛsyee. Deenek nyɛ waagoola bhaadal gwyɛ tsik nɛ bot ɛ mbyak ená, dɔɔ nɛ bot ɛ membyak mesis.»

Pɔl eelii é saa náá, Aghilipa dum kon nɛ Zɛɛb

24 Tin, Pɔl kuku tanɔlɛ, Fɛstus eezɛtsim náá: «Wɔ ɛpelyet, Pɔl! Dáa di náá, wɔ naadyeebatɔ mɛdjek ɛ, wɔ moo lyet!»

25 Pɔl eezɛbɔɔza náá: «Mɛ ààlyet, dhaandinɔaa. Etɛp ee mɛ di lii ɛ, ye é tsɛɛtsɛ, mɛ ààbɛ myam.

26 Mɛkoozi Aghilipa nɛ gu étɛp ee mɛ di lii ɛ, deenek mɛ ɛ nɛ ghwyil lii nɛ ɛbwaalel e mis mɛ. Mɛ nɛ gu náá, ye tok nɛ sa nyɛ di ààgu, etɛɛ náá, ye nasɛɛ ɛ tɔ sɔ, tɔ dhiiti tuma.

27 Mɛkoozi Aghilipa, wɔ nɛ myaal sa bɛngooel ɛ mɛkpa ɛ Zɛɛb nalɛɛ ɛ? Mɛ nɛ gu náá, wɔ nɛ myaal ye!»

28 Aghilipa eezɛke nɛ Pɔl náá: «Wɔ gek ɛ náá, wɔ ɛ nɛ ghwyil ɛ sa náá, mɛ di Keletyɛ e mɔɔ ɛwala batsa dáa ke?»

29 Pɔl eezɛbɔɔza náá: «Ye nakozo zo di mɔɔ ɛwala batsa nɛghu bɛtɛ nɛ mɛwala, mɛ ɛpedjaala nɛ Zɛɛb náá, wɔy nɛ bot ɛ djas di gwak mɛ mos'aak, bi di dáa mɛ di'aak, tin, ààbɛ kɔla nɛ eghwooz bak!»

30 Mɛkoozi, kukuma dik nɛ kɛl Bheelenis, zɛnɔɔ bot ɛ bɛ nɛ bɛ nɔɔ nadi é zokazɛwyɛl.

³¹ Be eezedus tin, be moo tin é səs pak'oo náá: «Mot'ak ààpasa dhiiti tep nye di egoka ne egóaa, neghu ekóola e mbok kə esu e tak.»

³² Tin, Aghilipa eezeke ne Festus náá: «Mot'ak epedi é di ààdjoo Sezaad boo mekoozi náá, nye zepée tepé o, pe nye eebetaa.»

27

Pól eekyeedaa pe Lóm

¹ Dáa be nake náá, bis moo tó pe dik Itali pe tó mesuwa e, wə gwaa be zenoo Pól ne bedhiiti bot e membok dje be e membə me dhiiti kukuma esodja. Din e kukuma tak nabe e Zilius. Nye nadi é boo kukuma mwaka esodja e bot e ghaada eLóm nadi djóoa: «Mwaka e boo mekoozi».

² Bis eezeni tó mesuwa nadus pe ebon e Adalamit é tó pe kyee mebon me kyee dik Azia. Tin, bis eezeni tó mesuwa tó. Aalistaalak, mot kyee dik Masedwan pe ghaada Tesalonik nadi é bis ne be nɔɔ.

³ E yak melem, bis eezekum pe Sidon. Zilius nadi é ne lyem ghwyiikwee ne Pól. Nye é boozedje Pól ze nye kebee besə neghu be waakwyee nye ne esa ee nye aadi ne gwyee tak e.

⁴ Dáa bis nadus tin e, bis eezetó mbaka-mbaka pe kyee gholá Siipele. Ye nabe, etee náá, pup nadi bulal bis pe bhis.

⁵ Bis eezetsaal boo dii meson e ngwoob Silisi ne Panfili, tin, bis eezekum pe ghaada Miila pe tó dik Lisi.

⁶ Tin, kukuma tak ezebee dhiiti mesuwa me bot e ghaada Alekzandili é tó pe kyee dik Itali. Nye eezeniigal bis tó tak.

⁷ Tō bete ne melu, bis nadi ke é tetyok-tetyok. Ye é tō boo mezu k e bis nadhaa e ngwoob ghaada Siniid. Dáa pup nadi sa náá, bis nató enyope pe ze tak e, bis e boo zedhaa sok mbaka-mbaka ne dhiiti di di djóaa ze Salmone. Di tak nadi é pe tō ghola Kelet, pe kyee nadi áabe ne pup ebupe e.

⁸ Mbaka-mbaka penek, eke e mezuwa mis naady-eebalyel. Tin, wō gwaa bis zekum e dhiiti di be nadi djóo, «Mbee Ebon» e, e ngwoob ghaada Lase.

⁹ E medjon me tak, ye nabe e bis eezedyee-bakwyeg bete ne melu. Tin, eke e mesuwa nabe e ye moo ebiyope, etee náá, dwoo eYuda dyeebatsi edee* e nabee eezedhaa. Etep tak e Pol nadul bot e di é be mesuwa o melo náá:

¹⁰ «Bewen bam, me bee e náá, medjon mak e waakōla. Mesuwa ne esa ee di tō tak e waapulel, dōo ne menabelka, mena e ne ghwyil e gwyeka.»

¹¹ Tin, kukuma esodja nakadi é egwak mekpa me mbeel ne nakuma mesuwa e, dhaa yii Pol nadi lee e.

¹² Ebon e tak nabee áanyo ne esel etep eneg mesuwa tin e mbu kwol. Etep tak e bete ne bot nadi tō mesuwa o nazeke náá, be dus tin. Be nadi kwyel esa meghaaz etep be neekum pe del e Fenikse. Ye nabee dhiiti ebon e ghola Kelet. Yiizaag ebon tuula e kō boo dii meson pe esila e dwoo pe kye bōs dōo ne pe esila e dwoo pe eko bōs. Etee náá, ye nabee mbee di eke kwyeg mbu kwol.

Boo ghuu kō boo dii meson

* **27:9** dwoo eYuda dyeebatsi edee Kana e melu menek, ye nabee melu me ghuu nadidi elyelope pe kyee dik yenek.

13 Bhii tak, ba mɔɔ pup di dus pe kyε bɔs eezekan ε pupal. Be eezεghεε ghwooz na dil-dil di pyet nάά, mesuwa nάwo ε, be eezεtɔ mbaka-mbaka ne ghola Kelεt.

14 Tin, aakobɔya deenek, boo ghuu di djooaa «pup di pupal ε dus pe εdjem ε dwoo pe εko ε bɔs» nadi sul ε dus pe kɔ metsok me ghola Kelεt.

15 Mesuwa nadi wo, ye nabε aabe ne tyee bis pyet ye, etεε nάά, ghuu nadi ε elyεlεpe. Tin, bis eezεbet nάά bis wo dάa pup nadi dul bis ε.

16 Deenek, bis naazεdhaa pe bhis dhiiti mɔɔ ghola di djooaa Koda ε. Ghola tak naala bis pup ghuu. Tin, tɔ mezuk djas ε, bis nakwak εdul ε mɔɔ elεεd di lwol bot ε.

17 Tin, bot ε di sa mesa tɔ mesuwa ɔ eezεben mɔɔ elεεd e tak. Bhii tak be eezεkɔl ekel pe εsik ε boo mesuwa, etεp εpyet ε ye. Bela nάά, be nadi kaab εke ghaaga kɔ εbyok ε besyε di e mengwoob pe kyee dik Libi ε. Tin, be eezεlɔo dhiiti sonok di sa nάά, boo mesuwa nάwo elyεlεpe tɔ dii ε. Bhii tak be eezεbet nάά, pup wo ne nɔɔ.

18 Ghuu nadi tɔ ne εdheeg bis elyεlεpe. Ye naasa nάά, e elu ε nazyε bhii tak ε, be zekan εmwas dhiiti esa bɔɔ tɔ boo dii mesɔn. Be nasa deenek ε etεp nάά, boo mesuwa neegwyaa.

19 E elu ε elεl, be naazεmwas ne mεmbɔ mɔɔ met dhiiti eghwooz di sa nάά, mesuwa kε ε pe tɔ dii.

20 Tin, melu naadhaa εbuεpe bis aakobee-beeak gwyεs ne ekwyikwyen. Boo ghuu tak nazodi ε elyεlεpe. Ye nabεε bisɔ djas naazεdis lyem tɔ εbwaal ε nάά, bis ε waatsak.

21 Bot ε nadi tɔ mesuwa ɔ naasa bεtε ne melu aade edee. Tin, Pɔl eezεtyaa tetel sok bhwoob'ɔɔ, nyε

eezeke ne nɔɔ náá: «Bewen, pe ye be é bi naagwak me, pe bi ààpadus pe gholá Kelét. Pe mena eesa náá, yak puluk ne seebok esa nàsee mena.

²² Nenak me lee bin e náá, nàbemka ba, etee náá, mot ngot pak'en aanàkwaagwyé. Ye é boo mesuwa e aapazopulel.

²³ Me ke deenek e etee náá, e pum'ak mos, Zeebam ne yii me di sa mesa me ɔ be é nye eedhis fofope ngot pe daa lam.

²⁴ Nye lee me náá: “Nàbem ba, Pól! Ye goka é náá, wɔ ke etanjal sok bhwoob e Seezaad mekoozi me dik eLom. Tin, Zeeb tɔ mekwyela me nye di ne ye ne nɔ epetsik wɔ, dɔɔ ne bot e wɔ di tɔ dii bi ne be nɔɔ e djas.”

²⁵ Waka zii be wen, etee náá, me dum konj e ne Zeeb. Ye aasaal dáa nye lee me e.

²⁶ Ye ka lik e batsa, mesuwa neebel mena e ngwoob dhiiti gholá.»

Boo ghuu naazyeeegal boo mesuwa pe dhiiti gholá

²⁷ Ye nabé e e pum, elu e kam ne ená ee pup nadi wo ne nes kɔ boo dii mesɔ me Meditelene e. Ye moo tyee kuku pum, mot di be mesuwa ɔ zeebe tyee náá, bis nadi tiila ne bɔs.

²⁸ Be eezeloo ghwooz be di gek medim me dii ne ye é. Be eezeebe náá, dii dinaa edimepe. Medim me tak nabee tyee emetele mekam-melél ne eten ne ebá. Tin, be eezebaatiila, bhii tak be eebaazeloo ghwooz tak tɔ dii, be eezeebe náá, medim me tak nabee ye moo tyee emetele mekam-membá ne eten ne elél (37).

²⁹ Bot e di sa mesa tɔ mesuwa ɔ nadi kaab náá, mesuwa mis e zegé tuma e mekok. Etep tak be

eezesil eghwooz ená na dil-dil pe bhis mesuwa. Eghwooz tak e nasa náá, mesuwa nàwo. Bhis be nasa deenek e, be eezewood náá, melem lem.

³⁰ E di'enek, bot e di be mesuwa o nadi esaa dáa be dus to mesuwa kaab. Be eezesil mo eled to boo dii meson. Be nadi esaa eseege ekekol bedhiiti eghwooz pe lo boo mesuwa.

³¹ Tin, Pol eezeke ne kukuma ne esodja be náá: «Bot e di be mesuwa o di àadi to tak o, bi aanàkwaatsak.»

³² E di'enek, esodja eezetsaal ekel e mo eled. Bhii tak be eezebet e wo.

³³ Esok ne melem lem, Pol eezedjoo boo djas etep be neezede edee, nyey náá: «Beeka, ye moo mos e melu kam ne ená, bi di bwood ne ebwoo to elyem e. Deenek, bi àapaboma mbo ne nuub.

³⁴ Me ke ne nen e bi de edee, etep bi neebela ghwyil etep bi neetsak. Ye tok ne mot ngot pak'en aadiibal diibela eku e bhoo lo'e wat.»

³⁵ Dáa nye nasilal e lii e, Pol eezenoo mapa, ghaapee Zeeb. Bhii tak nye eepyak ye, wo gwaa nye zenoo ye de.

³⁶ Tin, ye zedje boo djas meghaaz. E di'enek, boo djas eezede pe.

³⁷ Pe to mesuwa, bis nadi e bot bedhet ebá ne bot mekam-meten ne ebá ne bot eten ne wat.

³⁸ Dáa mot ne mot nade djil e, be eezemwas bhobhwak me mebhisa ne edee to dii etep mesuwa neegwyaa.

E diida e mesuwa

³⁹ Dáa melem nakalem e, bot e di sa mesa to mesuwa o naazebbe bos, be kadi e àagwyak sum di tak. E di tak, be eezebbe dhiiti mbee di nadi ne

besyε etεp mesuwa neebel ε tak. Tin, be eezεpem mesuwa mbaka-mbaka ne di tak.

⁴⁰ Tin, be eezetii eghwooz, bet ye tɔ dii. Deenek, be eebaazetii ekel e wul di pem mesuwa tɔ dii ε. Tin, be eezεben boo lembε pe lo mesuwa, etεε nάά, pup neepem ye kyeed kɔ besyε.

⁴¹ E di'enek, mesuwa naazetuma kɔ εbyok ε besyε. Dάά lo mesuwa nabel tin tɔ besyε ε, ye nabεε āākabe ne ghwyil εtiila. Tin, boo ghulal bhunge naazεbwak bin mesuwa.

⁴² Esodja naawaakwyel εgɔ bot ε membok, etεε nάά, be needi āākaab tɔ ne me gɔk.

⁴³ Tin, kukuma esodja nadi kwyel εtsik ε Pɔl ε, naazεlu esodja nάά, be nάsa sa be nagek ε. Nyε eezεke ne bot ε nadi gu megɔk ɔ, be di bot ε εsok e εghaaga tɔ dii etεp be neekεsεε pe kyiid.

⁴⁴ Bhii tak, bedhiiti bot ε nalik ɔ, naazεdu be, bɔɔ etselela kɔ ebhil e mεbaya ne e mesuwa. Deenek, ye naasa nάά, bɔɔ djas kεsεε mot āāgwyε.

28

Pɔl pe kɔ ghola Malt

¹ Dάά bis natsak ε, bis eezεgwak nάά, din ε ghola tak nabε ε Malte.

² Bot ε dhaad mbyak di kɔ ghola tak ɔ naabe bis εnyɔpe. Dάά bhi nadi ε moo neεε, εgwyiyoo nadi sa. Bot ε dεl ε tak naazεtuub boo du bisɔ djas neesulal ε ngwoob tak etεε εgwyiyoo neetyaala.

³ Pɔl eetɔ ketek boo mbwoob egeta εtεp ε zεwa tɔ du. Tin, wɔ gwaa εgel zεwyis tɔ tak ekaab megoo me du, nyε eezεkwaal Pɔl, naata nyε e mbɔ.

⁴ Dάά bot ε ghola nabee εgel tsela e mbɔ Pɔl ε, be moo tin ε ke pak'ɔɔ nάά: «Ye ε tseetse, mot'ak ne gɔ

bot. Ye ko be náá, esyee eekat nye tɔ boo dii mesɔn ɔ, enɛm ne embɛɛ e Zɛɛb ààpakwyɛl náá, mot'ak di ne tsik.»

⁵ Tin, Pɔl eezɛkut mbɔ, nyɔ tak eekwyit tɔ du, nyɛy ààgwak sonok.

⁶ Bot ɛ tak nadi bwood náá, be bee nyel ɛ Pɔl é beal, nɛghu náá, esyee bela nye zaka. Tin, bhis be nabwood ɛbuɛpe ɛ, be eezɛbee náá, sonok nabe ààsa nye. Be eezɛswoola esiiza bɔɔ, be moo ke pak'ɔɔ náá, nye é kɔkɔ mbi dhiiti zɛɛb.

⁷ E ngwoob di tak, ye nabɛɛ ne bɛɛdok ɛ kukuma gholá tak. Din ɛ lɛ nabɛɛ Pibilius. Kukuma tak naamyaal ne lyem wat náá, bis sulal pɛ daa lɛ. Tin, nye naadjɛk bis tɔ ndjan'ɛ é di melu mɛlɛl.

⁸ Sɛɛg ɛ Pibilius nadi é ndjaasi, nye nadi é ne mekosa ne mɛlaa. Pɔl eezɛtɔ kɛbee nye, nye boo djaala Zɛɛb kɔ ɛsu ɛ lɛ, bhii tak nye eezɛkel nye membɔ, wɔ gwaa nye zetsik nye.

⁹ Bhii tak, bɛdhiiti bot ɛ mɛbe nadi kɔ gholá ɔ zokabaazyɛ yɔbɔ, Zɛɛb zokazetsik be.

¹⁰ Be naazɛdje bis boo duu. Tin, é ghen bis nadi bis moo ni tɔ mesuwa etɛp bis neetɔ ɛ, wɔ gwaa be zɛdje bis esesɛɛ djas nagoka náá bis di ne ye etɛp mɛdjon mɛ bis nadi tɔ ɛ.

Pɔl eedus pɛ gholá Malt etɛp etɔ pɛ ghaada Lɔm

¹¹ Bhis bɛngɔn ɛlɛl, bis eezɛtɔ, tɔ dhiiti mesuwa me nadus pɛ ghaada Alekzandili ɛ. Pɛ lo mesuwa me tak, ye nabɛɛ ne kpaka dhiiti ndem be zɛɛb di djóoaa «Mewas» ɛ. Ye nadi é mesuwa me nadhaa mbu kwol e ɛbon ɛ gholá Malt ɛ.

¹² Bis eezɛsel e ɛbon ɛ ghaada Silakuz, bis eezɛdhaa melu mɛlɛl tin.

13 Dusa bis nadus tin ε, bis eezedhaa mbakambaka ne ghola tak étep eketyaal dii, ketuula pe ghaada Liidjiyo. E yak melem, pup di dus pe kye bos ε eezekan epupal. Melu membá bhii tak, bis eezetuula pe ghaada Puzoles.

14 Pe ko ghaada tak, bis naazebela bon nyeeεg bis. Be nadi kwyel náá, bis ne be noo dhaa yenga wat tin. Ye é deenek ε bis nakεkum pe Lom.

15 Bon nyeeεg bis e ghaada Lom naagwak menduk mis. Wo gwaa be zokazyε zeboma ne nes. Kekum pe ndjando Apiyus ne pe di di djóoaa «Mendjaa me Medjon». Dáa Pol nabee be ε, nye eezεghaapeε Zeeb, tin, nye eezebela meghaaz.

16 Bis naazekum pe ghaada Lom. Tin be naazεdje Pol ze ekεdjaasi pe ndjan'ε, be ne sodja ngot nadi baal nye o.

Pol epegoola Mbεε Bhaadal pe daa eYuda nadidi pe Lom ε

17 Melu melél bhii tak, Pol eezεdjoo ekukuma eYuda nadi ko ghaada Lom ε pe dáa le. Dáa be nakaseεga ε, nye boozeke ne noo náá: «Bon ε nyeeεg, ye nakwyiizobe náá, me áápasa étep ebiyo ne bot ε mbyak ená, áákobe pe dum ne etsi bebhaab benaka. Ye nabe ε me eemεtaa pe Yeluzalem, djεaa e membó me eLom.

18 Bhis ekukuma eLom naleε náá, me tanjal ε, be naagwak me enyεepe. Tin, be naakwyel εbet ε me, etεε náá, be nabe áábee lo meso me be nawaadjε me epée esyee ko εsu ε tak ε.

19 Tin, eYuda naabyen, me ε boo zεwaab ne bhel náá me zεtanjal sok bhwoob ε Sezaad boo mekoozi

me dik eLom. Deenek, me nabe aabe ne ghwyil e zye wak zεpit dhaad mbyak'am.

²⁰ Etep tak ε, me kwyel ε bee bin etep me neelii ne nen. Ye tsetse náá, me koolaa ne eghwooz bak ε kó εsu ε mot ee bot ε Yisalael di ne ebwaalel ne ne o.»

²¹ Be eezεbóza ne ne náá: «Bis aapabela mekana me dus pe Yude dum ne tepo ε. Ye tok ne dhiiti mon nyεg'es dus penek etep nyε neezεbana bis dhiiti tep. Nεghu elee bis embee etep dum ne no.

²² Tin, bis epekwyel náá, wo pookoleε bis woγ wo εmet yo esiiza. Eteε náá, bis ne gu náá, pe kó e di djas, bot aakwyel bot ε di du sama bot ε wo di du yenek.»

²³ Be eezεgwakel ne Pol, etep be neebaaboma e dhiiti dwoo. Daa dwoo tak nakakum ε, be eezεzye boó εbuεpe, be eezεbela nyε pe nyε nasulal ε. Pol eezeni é lii, kana melem kekum bikoko. Nyε nadi lyo be é dum ne Eyon ε Zεeb. Nyε nadi sa zii to elee be náá, Yezu ε Mesia etep be needum kon ne Zεeb. Nyε nanenoo etep e tak ε, to mekana me etsi ε Moiiiz ne to bemekana me bengooel ε mekpa me Zεeb.

²⁴ Bedhiiti bot naamyaaletep ee nyε nadi lee be ε. Tin, bedhiiti naabyen emyaal yobo.

²⁵ Daa, be nabeka boó aagwakel pak'oo ε, Pol ε booke ne noo náá: «Sisim na Dee nadi é ne gham, é gheγ nyε nadi lii ne bebhaab bin to nuub ε ngooel-mekpa ε Zεeb Ezayi ε!

²⁶ Nyε nadi eke ε náá:

“Tóa kelee ne bot ε mbyak'ak náá:

Bi epegwak enyoεpe, tin, bi aamet mesuk me tak;

Bi epegwyák enyoεpe, tin, bi aabee.

²⁷ Eteε náá, bot bak ne ka dyeebalyel elyem dhaa tyε.

Be eezediyal melo mɔɔ.

Be eezediyal mis mɔɔ.

Be sa deenek ε, e kaab náá, mis mɔɔ ε zεεge bee,

melo mɔɔ nàgwak,

εtselal ε lɔɔ nàtiibal.

Tin, e di'enek, Zεεb ke ε náá,

bε aanàkwaabula pε daa lam etεp mε neetsik
bε*.”»

²⁸ Pɔl eebaazεbil náá: «Guka náá, Zεεb eedhis
bhaadal tsik pε dǎa bot ε di ààdi bot ε mbyak eYuda
ɔ. Bɔɔ, bε waagwak yε.»

[
²⁹ †]

³⁰ Pɔl eezedi membu membá tin tɔ ndjaa bε
nanεεg nyε tɔ tak ε. Nyεy é mɔ nε bot djas nadi zyε
zεbee nyε ɔ.

³¹ Nyε nadi lεε bot náá, Zεεb ε waakɔk kɔ Eyon ε
lε nε εlyo ε bot dum nε Yezu Klisto nε boo εbwaalel,
nyεy àaluaa.

* **28:27** Eza 6.9-10 † **28:29** Dǎa Pɔl nake deenek ε, eYuda binok
eezetɔ, bε moo tin é suu meso pak'ɔɔ.

Bekwel

Bekwel: Bekwel (New Testament)

copyright © 2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bekwel

Contributor: Wycliffe USA

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Apr 2025 from source files dated 26 Apr 2025

93bbbee1-b255-555f-8c39-01878a3cad57